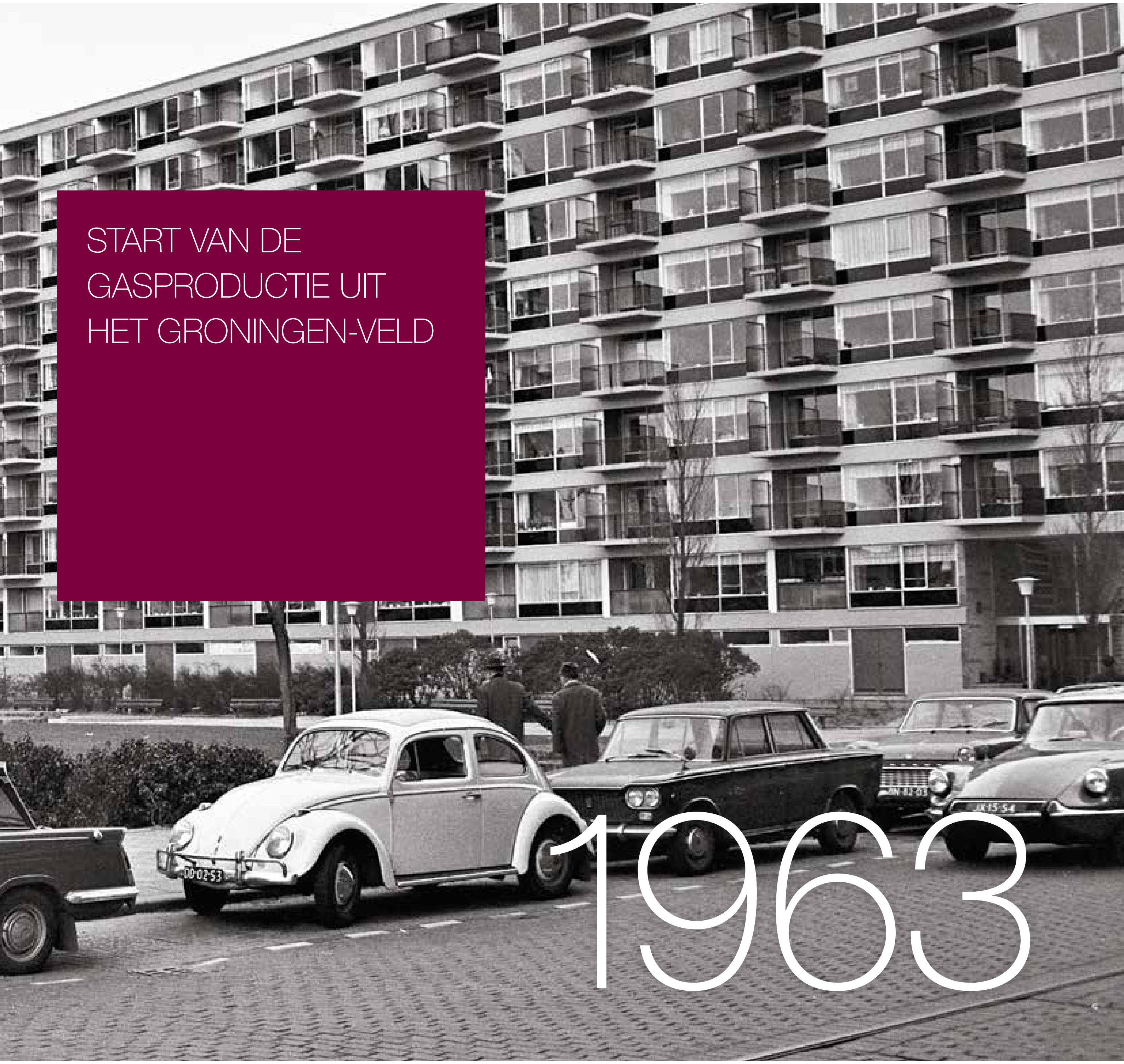
ebn

JAARVERSLAG 2012
DE TOEKOMST VAN ENERGIE

50 jaar
aardgas in
Nederland

START VAN DE GASPRODUCTIE UIT HET GRONINGEN-VELD

1963

OVER EBN

EBN B.V., gevestigd in Utrecht, is actief in het opsporen, produceren, opslaan en verhandelen van gas en olie en is dé partner voor olie- en gasmaatschappijen in Nederland.

EBN's rechtsvoorganger DSM Aardgas is opgericht op 2 januari 1973, exact 40 jaar geleden. In DSM Aardgas werden de staatsbelangen in het Nederlandse aardgas ondergebracht. Alle aandelen waren in handen van DSM. Bij de beursintroductie van DSM in 1989 nam de Staat de aandelen van DSM Aardgas over en bracht ze onder bij het ministerie van Economische Zaken. De naam werd gewijzigd in Energie Beheer Nederland B.V.

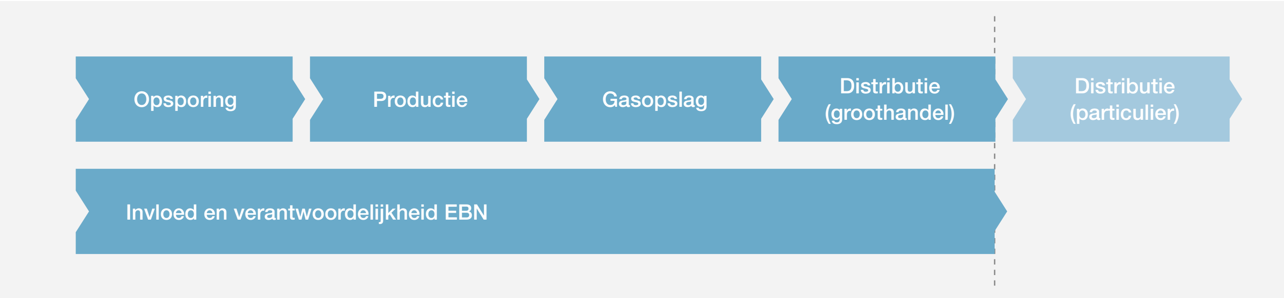
Per 1 januari 2006 kwam een einde aan de bestuurlijke verantwoordelijkheid van DSM voor EBN. Sindsdien is EBN een zelfstandige onderneming, waarbij de directie rapporteert aan een onafhankelijke raad van commissarissen. In 2011 is de statutaire naam gewijzigd in EBN B.V.

Samen met nationale en internationale olie- en gasmaatschappijen investeert EBN in de opsporing en productie van olie en gas en in gasopslagen in Nederland. Het belang in deze activiteiten bedraagt tussen de 40% en 50%. Daarnaast adviseert EBN de Nederlandse overheid over het mijnbouwklimaat en over nieuwe mogelijkheden voor het benutten van de ondergrond.

Het initiatief voor de activiteiten op het gebied van opsporing, ontwikkeling en productie ligt bij nationale en internationale olie- en gasmaatschappijen, de vergunninghouders. EBN investeert, faciliteert en deelt kennis.

Naast de belangen in olie- en gasactiviteiten heeft EBN belangen in gasverzamelleidingen op zee, ondergrondse gasopslagen op land en een belang van 40% in GasTerra B.V., groothandelsmaatschappij in aardgas.

De winst die voortkomt uit haar activiteiten draagt EBN volledig af aan de Nederlandse staat, vertegenwoordigd door het ministerie van Economische Zaken, onze enige aandeelhouder.

HOOFDZAKEN IN CIJFERS

	2012	2011
aantal participaties	187	183
waarvan exploratie	47	48
afzet EBN-aandeel (miljard m^3)[1]	30[2]	30[2]
in miljoen euro:		
omzet	8.528	7.103
netto resultaat	2.360	2.131
afdrachten aan de staat	6.932	5.788
investeringen	621	611
afschrijvingen	745	617
aantal medewerkers[3]	70	68
ziekteverzuim	2,9%	4,1%

Operationele prestaties[4]	2012	2011
CO_2-emissie	N.n.b.	765 ton
methaanemissie	N.n.b.	6,2 ton
energieverbruik	N.n.b.	16,7 PJ

1 Alle volumes in dit verslag zijn, tenzij anders vermeld, uitgedrukt in miljard m^3 aardgas (35,17 MJ bij 0 graden Celsius en 101,325 kPa) op basis van het deelnemingspercentage van EBN.
2 Dit is inclusief het proportionele gedeelte van de afzet in de concessies waarin EBN niet zelf het gas ontvangt maar gerechtigd is tot een evenredig deel van de opbrengst.
3 Totaal aantal medewerkers ultimo 2012.
4 EBN-deel van de operationele prestaties. In de loop van 2013 worden de prestaties over het jaar 2012 gepubliceerd op: www.ebn.nl/Documents/EBN_operationele_prestatie-indicatoren.pdf

INHOUDSOPGAVE

VISIE, MISSIE EN STRATEGISCHE PIJLERS

EBN investeert in de opsporing, winning en ondergrondse opslag van aardgas- en olie in Nederland. Door onze deelname stellen wij de opbrengsten voor de Nederlandse Staat veilig en waarborgen wij de voorzieningszekerheid van Nederlands' voornaamste energiebron: aardgas.

Er zijn nog substantiële hoeveelheden potentieel winbaar aardgas aanwezig in de Nederlandse ondergrond. Er is al veel olie en gas gevonden in de Nederlandse ondergrond, maar nog steeds vinden we nieuwe voorraden. Het produceren hiervan zal echter steeds lastiger worden. De makkelijk winbare voorraden zijn reeds geproduceerd of in productie, terwijl voor moeilijker winbare voorraden nog veel uitdagingen voor ons liggen. EBN faciliteert en stimuleert haar partners, zodat het ondergronds potentieel optimaal wordt benut.

EBN wil bovendien bijdragen aan een stabiele energievoorziening in Nederland en waar mogelijk bijdragen aan de verduurzaming daarvan. Aardgas is de ruggengraat van de huidige energievoorziening en gas blijft een wezenlijk onderdeel van de energiemix. Het is de schoonste fossiele brandstof met een hoge energiedichtheid en is flexibel inzetbaar, waardoor pieken en dalen in de energievoorziening goed kunnen worden opgevangen.

EBN ziet in haar activiteiten vooral raakvlakken met geothermie (benutting van de ondergrond), biogas (gebruik van bestaande gasinfrastructuur) en offshore windenergie (offshore installatie- en onderhoudskennis, power to gas technologie).

BLIK OP
DE TOEKOMST

We bevinden ons in het jaar 2030. Het energielandschap is sterk in beweging, de energietransitie in volle gang. Nederland is goed op weg om de ambitie te halen om in 2050 een volledig hernieuwbare energievoorziening te halen. Dit wordt niet in de laatste plaats mogelijk gemaakt door de ondersteuning van aardgas dat de meest betaalbare, betrouwbare en schone fossiele brandstof is gebleken.

Een cruciale rol spelen moderne en efficiënte aardgascentrales bij het inpassen van de fluctuerende hernieuwbare energieproductie. Ondanks de afname van het aardgasverbruik in de elektriciteitssector en de gebouwde omgeving is het verbruik van aardgas nog steeds significant. Een deel van de transportsector is overgestapt op aardgas en superieure olieproducten op basis van aardgas hebben hun intrede gedaan.

Nederland vervult als aardgashub een sleutelrol, onder andere door de aanwezigheid van nog steeds producerende kleine velden en doordat gasopslagen en een omvangrijke infrastructuur zorgen voor de noodzakelijke flexibiliteit. Vriend en vijand zijn het erover eens: aardgas vervult zowel sociaal, ecologisch, economisch als (geo) politiek onverkort een rol van betekenis. In Nederland. En in de landen om ons heen…

JAN DIRK BOKHOVEN:

“Er is voldoende potentie om nog decennia lang zelfvoorzienend te zijn.”

Toegegeven. Het hiervoor beschreven scenario is niet meer dan een blik op de toekomst. Een vergezicht waarvan er vele zijn, zeker als het gaat om de vraag hoe ons energielandschap er over pakweg 20 jaar uit zal zien. Zoveel is zeker, met de opkomst van kolen ten koste van aardgas en het sentiment dat er in 2030 geen aardgas meer is, zal het door ons geschetste perspectief niet zomaar werkelijkheid worden.

Voor wat betreft dat laatste argument – het gas is op in 2030 – geldt dat dit een stuk genuanceerder ligt dan velen vermoeden. Want hoewel de aardgasreserves in Nederland inderdaad verminderen, bevindt zich nog altijd een aanzienlijke hoeveelheid aardgas in de Nederlandse bodem, zeker als we daar het potentieel aan moeilijk winbaar aardgas bij optellen. Er is, kortom, meer dan voldoende aardgas voorhanden. Nu, in 2030 en nog vele jaren nadien. Voorwaarde voor het ontginnen van deze reserves en het genereren van de bijbehorende opbrengsten is wel dat er sprake moet zijn en blijven van een gunstig investeringsklimaat, een stabiele afzetmarkt en voldoende maatschappelijk draagvlak.

Hoe verder?

In dit jaarverslag markeren we het moment dat 50 jaar geleden het gasveld in Groningen in gebruik is genomen. Sindsdien heeft ons land geprofiteerd van een grote aanhoudende stroom aardgas. En hoewel de voorraden tot op de dag van vandaag rijkelijk aanwezig zijn, heeft onze organisatie vanaf het prille begin nagedacht over het belang en de positie van aardgas in de Nederlandse energievoorziening. De vraag 'hoe nu verder' was toen actueel en is dat in sterk veranderende omstandigheden nu nog steeds. Als belangrijke speler in de energie- en aardgassector zien wij het als onze taak en verantwoordelijkheid om enerzijds uit te dragen hoe wij aankijken tegen de rol van aardgas in de energietransitie en anderzijds in gesprek te gaan met belanghebbenden om onze opvattingen te toetsen en te verrijken. We deden dat op diverse momenten in 2012 en doen dat ook in dit verslag. We vroegen een viertal gesprekspartners met uiteenlopende belangen naar hun visie op de toekomst van de energievoorziening in Nederland.

Op weg naar 2030

Naast het verkennen van de toekomst van aardgas staan we als organisatie natuurlijk ook gewoon met onze beide benen in het hier en nu. Zo hebben we begin 2012 de nieuwe EBN-strategie gepresenteerd aan onze medewerkers. Een strategie die is bedoeld als kompas voor ons denken en doen en bestaat uit drie pijlers: het faciliteren en stimuleren van operators om velden optimaal te benutten, het ontdekken en ontwikkelen van bestaand en nieuw ondergronds potentieel en het leveren van een bijdrage aan een duurzame energiehuishouding. In het verslagjaar hebben we dit verder vorm en inhoud gegeven en is een begin gemaakt met het opstellen van een programma met concrete acties en projecten die de implementatie ervan mogelijk maken. Over twee van deze activiteiten, 'best in

ONTDEKKING GRONINGEN GASVELD

1959

50 jaar
aardgas in
Nederland

“Het loont nog steeds om te investeren in kleine velden.”

class’ NOV-management[1] en de uitvoering van activiteitenplannen, leest u later in dit verslag.

Energietransitie

Keren we nog even terug naar het centrale thema van dit jaarverslag en de vraag die onze organisatie met regelmaat bezighoudt: hoe gaat het verder na 50 jaar aardgas? Feit is dat aardgas van groot, zo niet cruciaal belang is voor de Nederlandse maatschappij. En dat zal naar onze overtuiging in de toekomst niet wezenlijk anders zijn. Alleen de vaststelling dat ons land op dit moment bijna twee keer zoveel aardgas produceert als dat het consumeert is in dat kader veelzeggend. Er is voldoende potentie om nog decennia lang zelfvoorzienend zijn. En dus zou het aardgasdebat zich in onze ogen dan ook niet zozeer moeten richten op de vraag of en in hoeverre ons aardgas in 2030 op is, maar veel meer op de vraag: hoe zorgen we dat Nederlands aardgas de motor van de energietransitie wordt en het ook in 2030 volop blijft stromen?

Onze blik op de toekomst

Om enige grip te krijgen op deze en soortgelijke vraagstukken hebben we in 2012 ook zelf nagedacht over onze visie op 2030. Dit is vooral bedoeld om onze gedachten te ordenen en te scherpen en houvast te hebben wanneer we kijken naar de toekomst. Dit alles in de wetenschap dat de Nederlandse en Europese gasmarkt zich snel ontwikkelen en lastig te voorspellen zijn. Dat er in de komende decennia op energiegebied veel zal veranderen staat buiten kijf. Denk daarbij aan het dalend aanbod van het Groningen-veld, de elektrificering en de verduurzaming van de energiemarkt en de mogelijkheden om gas te winnen uit gesteentelagen - zoals schalie en steenkool - die tot voor kort niet rendabel waren. EBN volgt deze ontwikkelingen op de voet en vertaalt dit waar nodig door naar haar beleid.

Voortrekkersrol

We zeiden het al met zoveel woorden: het is goed om na te denken over de toekomst, al weet niemand écht hoe de wereld er over twintig jaar of verder uitziet. En dat geldt dus ook voor ons. Toch hebben we de overtuiging dat we aardgas ook in 2030 rendabel en maatschappelijk verantwoord kunnen blijven winnen en we zo onze energieonafhankelijkheid kunnen behouden. In de behaalde successen, zowel in 2012 als de jaren daarvoor, zien wij telkens bewijs dat het nog steeds loont om te investeren in kleine velden. Moeilijker winbaar gas, zoals uit schalie- of steenkoollagen, verdient het in dat perspectief óók om serieus onderzocht te worden.

Verder geloven we dat de aardgasbaten, ondanks een sterk veranderende vraag en een sterk toegenomen aardgasproductie in de Verenigde Staten, een belangrijke bijdrage aan de Nederlandse economie zullen blijven leveren. We streven ernaar dat Nederland in 2030 nog steeds een voortrekkersrol op het internationale energiespeelveld zal innemen en aardgas een belangrijk onderdeel vormt in het behalen van Nederlandse CO_2-reductiedoelstellingen. Het is daarom van essentieel belang dat de keuzes die gemaakt worden omtrent het energiebeleid er voor zorgen dat aardgas nu al kan warmdraaien als de toekomstige “motor van de energietransitie”.

Aan het slot van dit voorwoord mag niet onvermeld blijven dat 2013 niet alleen voor het Nederlandse aardgas, maar ook voor onze organisatie een jubileumjaar is. We vieren dit jaar, na de oprichting onder de naam van onze voorganger DSM Aardgas in 1973, onze 40e verjaardag.

J.D. Bokhoven (CEO)

1 Non-operated venture management; het beheren en aansturen van EBN’s samenwerkingsverbanden.

GASTCOLUMN WIEBE DRAIJER:

voorzitter Sociaal-Economische Raad

Het Energieakkoord biedt ons land een geweldige kans om een voortrekkersrol te gaan spelen op het gebied van duurzaamheid. We zetten in op een coherent pakket aan initiatieven en afspraken die concreet invulling geven aan de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid.

Lantaarnland

Dit Energieakkoord draait in essentie om het verzilveren van koopmanschapskansen. Duurzame groei biedt namelijk heel veel kansen. Kijk alleen hoeveel werkgelegenheid we ermee behouden en creëren. We moeten de vlucht naar voren nemen en doen waar we goed in zijn: vooroplopen en vooruitkijken. Dat hebben we in de afgelopen jaren te weinig gedaan. We zijn te veel gericht geweest op onszelf. Het maakt dat we op dit moment geen gidsland zijn, maar een 'lantaarnland'. Als je weet dat we op het gebied van duurzaamheidsbeleid inmiddels zijn gezakt naar plaats 25 en we moeten vaststellen dat we op een aantal terreinen niet doen wat nodig is, dan weet je dat je als land iets moet ondernemen. Kijk bijvoorbeeld naar de energieproductie, een belangrijke duurzaamheidsindicator. Daar waar andere landen een stijging laten zien in hernieuwbare energieproductie, is er in ons land sprake van een daling.

Prikkel

De reden dat we achterop zijn geraakt op het gebied van energie- en duurzaamheidsbeleid laat zich deels verklaren doordat ons land, bijvoorbeeld als gevolg van de gasvondsten in het verleden, een enorme versnelling heeft gekend

““We can’t afford to follow””

in de toepassing ervan als energiebron. Daarmee is het zoeken naar alternatieve energiebronnen en de energievernieuwing in zekere zin wat achterop geraakt. Zo heeft aardgas weliswaar gezorgd voor een geweldige infrastructuur en kennis, maar door de overvloed en lage gasprijs is de échte prikkel om te innoveren wat weggevallen. Voor landen als Duitsland, Engeland en Denemarken is dat anders. Die hebben altijd een veel grotere energiebehoefte gehad en waren ook veel afhankelijker van import. Dat leidt tot meer inventiviteit en een bredere blik.

Sympathie

President Obama zei laatst over duurzaamheid: ‘We can’t affort to follow’. En dat geldt in mijn ogen ook voor ons land. We zullen onze eigen verduurzaming actief moeten vormgeven. Wat mij betreft gaat het daarbij om een mix van drie dingen: ons been bijhalen op het gebied van de verduurzaming van energiebronnen, invulling geven aan de lokale energie en betrokkenheid van burgers en buurten, geld verdienen aan verduurzaming. Over deze thema’s vindt het debat plaats aan de tafels van het Energieakkoord. Daar wordt de energietoekomst besproken en denken we na hoe we de energietransitie willen vormgeven, welke energiebron welke rol speelt. Natuurlijk heb ik sympathie voor de positie die aardgas daarbij mogelijk inneemt, juist omdat we op dat terrein heel veel competenties hebben en een enorme voorsprong. Maar hoe dat zich zal ontwikkelen, bijvoorbeeld in relatie tot kolen, zal de toekomst moeten uitwijzen. Het proces dat nu gaande is, bepaalt hoe de transitie uiteindelijk zal worden ingevuld en vormgegeven. Ook als het gaat om de snelheid waarmee dit zich ontwikkelt, zijn de werktafels binnen het Energieakkoord bepalend. Dus als uit die tafels komt dat aardgas het beste alternatief is binnen de energietransitie, prima. Ik sta er open, objectief en onafhankelijk in.

Optimistisch

Eén ding staat wat mij betreft voorop: de tijd is rijp om de dingen anders en samen te doen. Steeds meer partijen komen aan tafel en zoeken naar een gemeenschappelijk antwoord. Vroeger was dat veel lastiger en meer gescheiden, nu werken we écht aan een gezamenlijk akkoord. Geen advies of richtinggevend document, maar een akkoord. Ik besef dat het om een aantal hele grote vraagstukken gaat die we moeten oplossen, maar de bereidheid om dat aan te pakken is er. We hebben als land ook de schaal om het zo aan te pakken. Uiteindelijk komen we iedereen tegen en kunnen we iedereen in de ogen kijken. Ik ben erg optimistisch over de samenwerking. En, voor de goede orde: het is ook geen SER-akkoord maar een NL-akkoord. Traditionele partners doen mee, maar ook anderen zoals milieuorganisaties, decentrale energiebedrijven, vertegenwoordigers uit de samenleving. Dat vind ik ook het mooie. Dat is een nieuwe aanpak.

We moeten onze positie in de wereld verdienen en daar weer een toonaangevende speler worden. Zo hebben we de eerste polder in ons land niet laten ontstaan om land te winnen maar om ons te beschermen. Die competentie, om dingen anders te doen en dat te vermarkten in de wereld, moeten we ook laten zien als het gaat om energie en duurzaamheid. Wat dat betreft, is het terug naar onze ontstaansgeschiedenis! Voor mij is het geslaagd als het ons lukt om de vernieuwing, verduurzaming en versnelling samen vorm te geven. Een gemeenschappelijke groei-agenda.

START PRODUCTIE GRONINGEN

50 jaar
aardgas in
Nederland

1

VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

VERSLAG VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Algemeen

EBN is geen beursgenoteerde onderneming waardoor de Corporate Governance Code niet van toepassing is op de organisatie. EBN onderschrijft echter het uitgangspunt van de code dat transparantie naar belanghebbenden cruciaal is en richt zich waar mogelijk en relevant naar de principes van de code. Daarmee volgt EBN het beleid van de overheid voor staatsdeelnemingen. In het hoofdstuk Corporate Governance en risicomanagement van dit jaarverslag is een paragraaf opgenomen waarin is aangegeven op welke principes uit de code EBN zich richt.

De Raad voldoet aan de onafhankelijkheidscriteria en aan de profielschets zoals op grond van artikel 12 lid 2 van de statuten door de aandeelhouder is goedgekeurd.

De voorzitter van de Raad, de heer Van der Meer, is het eerste aanspreekpunt voor de directie van EBN. De volledige Raad heeft een collegiale verantwoordelijkheid. Alle leden van de Raad zijn lid van de auditcommissie en de bezoldigingscommissie/selectie- en benoemingscommissie. In onderstaande tabel is het lidmaatschap en voorzitterschap van de Raad en de commissies weergegeven.

De leden van de Raad onderhouden geen andere zakelijke relaties met de vennootschap. Er is de Raad niet gebleken van enig tegenstrijdig belang tussen de vennootschap en leden van de Raad.

De personalia, de actuele nevenfuncties van de leden van de Raad en het rooster van aftreden worden gepubliceerd op de website van de vennootschap onder corporate governance - raad van commissarissen (www.ebn.nl/over-EBN/paginas/raad-van-commissarissen.aspx).

Het op pagina 17 getoonde rooster van aftreden is besproken. De heer Van der Meer heeft besloten zich in 2013 niet opnieuw verkiesbaar te stellen voor een nieuwe termijn. De heer Gratama van Andel is na het aflopen van zijn benoemingstermijn opnieuw verkiesbaar. Conform het reglement van de Raad zal het beraad over de voordracht tot herbenoeming plaatsvinden buiten aanwezigheid van de betrokkene en zal een voordracht tot herbenoeming geen automatisme zijn. De voordracht tot herbenoeming zal steeds zorgvuldig worden overwogen.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders benoemt de commissarissen op bindende voordracht van de Raad. Voor de benoeming van een nieuwe commissaris beschikt de Raad over een profielschets die ook op de website van EBN is gepubliceerd. In de profielschets is aangegeven over welke kenmerken de individuele leden en de Raad

	Raad van commissarissen	**Auditcommissie**	**Bezoldigingscommissie/ selectie- en benoemings-commissie**
Ir. R.M.J. van der Meer	voorzitter	lid	lid
Drs. A.H.P. Gratama van Andel	lid	voorzitter	lid
Ir. G-J. Kramer	lid	lid	voorzitter
Mr. H.M.C.M. van Oorschot	lid	lid	lid

Rooster van aftreden

	Datum van eerste benoeming	Datum van herbenoeming	Einde termijn
Ir. R.M.J. van der Meer	1 januari 2006	2009	2013
Drs. A.H.P. Gratama van Andel	1 januari 2006	2009	2013
Ir. G-J. Kramer	1 januari 2006	2010	2014
Mr. H.M.C.M. van Oorschot	1 januari 2006	2010	2014

gezamenlijk dienen te beschikken. De Raad dient zodanig samengesteld te zijn dat de leden ten opzichte van elkaar, het bestuur en elk deelbelang onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. Bij de samenstelling van de Raad wordt rekening gehouden met de aard van de activiteiten van EBN, haar missie en doelstelling, de taakstelling van de Raad en de deskundigheid van de overige leden van de Raad.

Vergaderingen van de Raad

In 2012 is de Raad viermaal bijeengekomen. Naast de leden van de Raad zijn de leden van het directieteam van EBN daarbij aanwezig geweest. Tijdens de eerste vergadering is ook de externe accountant aanwezig geweest. Dit betrof de vergadering waarin de jaarrekening en de jaarlijkse rapportage van de externe accountant betreffende de administratieve organisatie en interne controle zijn besproken. De heer Gratama van Andel heeft eenmaal een overlegvergadering tussen de directie en de ondernemingsraad van EBN bijgewoond.

In juni 2012 heeft de Raad met het directieteam van EBN een werkbezoek gebracht aan de LNG-terminal op de Tweede Maasvlakte in Rotterdam.

Goedkeuringen door de Raad

De Raad heeft zijn goedkeuring gegeven aan een aantal besluiten van de directie. De volgende investeringen zijn goedgekeurd: de uitbreiding van de gasopslag Norg en de Chevron A18-A veldontwikkeling. Van een drietal investeringen die eerder door de Raad goedgekeurd waren, zijn budgetoverschrijdingen goedgekeurd. Dit geldt voor de budgetoverschrijding van het Medway-project, de budgetverhoging voor de K18-G veldontwikkeling en de budgetverhoging voor de K4a- Z subseaontwikkeling.

In de laatste vergadering van 2012 heeft de Raad het werkplan en budget voor 2013 en het bijbehorende financieringsplan goedgekeurd. In deze vergadering heeft de directie de voorgenomen statutenwijziging van EBN en de statutenwijziging van EBN Capital B.V. toegelicht. De overdracht van de activa van EBN in de gasopslag Bergermeer aan EBN Capital B.V. is goedgekeurd.

Strategie EBN

De langetermijnstrategie van EBN is besproken door de Raad. Centraal staat de vraag hoe de rol van gas in de toekomst gewaarborgd kan blijven. Aardgas is immers verantwoordelijk voor ruim de helft van de Nederlandse energievoorziening. De Raad en het directieteam hebben dit onderwerp uitvoerig met elkaar besproken en van gedachten gewisseld over toekomstige scenario's. Het is duidelijk dat het aantal belanghebbenden op dit terrein omvangrijk is

en groeit. Dit vergroot het belang van aandacht voor public affairs waaraan in 2012 dan ook een eerste uitbreiding is gegeven, onder meer in samenwerking met de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur.

Tevens hebben de Raad en het directieteam in twee vergaderingen aandacht besteed aan de strategie en het business plan van GasTerra. Bij één van deze vergaderingen is de heer Dessens aanwezig geweest. De heer Dessens is de voorzitter van de raad van commissarissen en tevens voorzitter van het college van gedelegeerd commissarissen van GasTerra.

Relevante ontwikkelingen

De directie heeft de Raad aan de hand van kwartaalrapporten geïnformeerd over de relevante ontwikkelingen binnen EBN en dan in het bijzonder over de ontwikkelingen in de samenwerkingsverbanden van EBN. Hieronder wordt een aantal besproken onderwerpen nader toegelicht.

Gasopslag Bergermeer

De Raad heeft de voortgang van de gasopslag Bergermeer besproken. Na de positieve uitspraak van de Raad van State zijn de bouwwerkzaamheden daadwerkelijk van start gegaan. De ontwikkelingen van dit project zullen ook in 2013 door de Raad gevolgd worden.

Aardbevingen Groningen

De Raad is geïnformeerd door de directie over de meest recente aardbevingen in Groningen, waaronder de aardbeving in Huizinge, en de afhandeling door NAM van daardoor ontstane schade. Dit onderwerp komt nader aan de orde op pagina 36.

Discussie schalie

De Raad is ook geïnformeerd door de directie over de maatschappelijke discussie over eventuele winning van aardgas uit schalie in Noord-Brabant. Het onderzoek waarvoor de Minister van Economische Zaken opdracht heeft gegeven, zal naar verwachting in 2013 afgerond worden.

Zelfevaluatie

De raad van commissarissen heeft buiten aanwezigheid van de directie het functioneren van de directie besproken. In 2011 heeft de Raad samen met het directieteam een zelfevaluatie uitgevoerd over het functioneren van de individuele leden van de Raad en het directieteam. De gesprekken over het functioneren van de Raad respectievelijk het directieteam als collectief en de samenwerking tussen de Raad en het directieteam hebben begin 2012 plaatsgevonden. Dit gaf geen aanleiding tot enige bijzondere actie. De volgende zelfevaluatie zal in 2013 uitgevoerd worden.

Vergaderingen van de auditcommissie

De taken en werkwijze van de auditcommissie zijn vastgelegd in het ‘Reglement van de Audit Commissie van de RvC’. Tot de taken van de auditcommissie behoort onder meer het houden van toezicht en controle op en het adviseren van de directie over de werking van interne risicobeheersings- en controlesystemen en het houden van toezicht op de financiële informatieverschaffing door de vennootschap.

De auditcommissie is in 2012 tweemaal bijeengekomen. Naast de leden van de auditcommissie zijn bij deze bijeenkomsten ook een aantal leden van het directieteam aanwezig geweest.

De auditcommissie heeft in de eerste bijeenkomst onder andere aandacht besteed aan het jaarverslag, de jaarreke-

ning en de accountantscontrole over het jaar 2011.
In verband met de accountantscontrole over het jaar 2011 is tijdens deze bijeenkomst ook de externe accountant Ernst & Young aanwezig geweest. De auditcommissie heeft de Raad geadviseerd het jaarverslag over 2011 goed te keuren.

In de tweede bijeenkomst heeft de auditcommissie het interne auditplan voor 2012 besproken. Dit plan is door de Director Finance toegelicht. De auditcommissie heeft hier geen aanvullingen op. Tevens is aandacht besteed aan de door EBN te hanteren Weighted Averaged Cost of Capital (WACC) en de investeringsanalyse. Tenslotte zijn de bevindingen van het boekenonderzoek door de belastingdienst over de omzetbelasting besproken.

De Raad heeft de directie verzocht om over 2012 een verklaring aan de Raad af te geven ter ondersteuning van de gebruikelijke rapportages aan de directie. Deze verklaring heeft de directie afgegeven en dient ter ondersteuning van bepaling III.1.8 van de Corporate Governance Code. Conform deze bepaling heeft de Raad met de directie de volgende onderwerpen besproken: de strategie en de voornaamste risico's verbonden aan de onderneming en de uitkomsten van de beoordeling door de directie van de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Vergaderingen van de bezoldigingscommissie/ selectie- en benoemingscommissie.

De taken en werkwijze van de bezoldigingscommissie/ selectie- en bezoldigingscommissie zijn vastgelegd in het 'Reglement van de Bezoldigingscommissie/ Selectie- en benoemingscommissie van de RvC'. Tot de taken van deze commissie behoort onder meer het doen van een voorstel aan de Raad voor het te voeren bezoldigingsbeleid van de directie, vast te stellen door de AvA, het doen van een voorstel voor de bezoldiging van individuele leden van de directie en het opmaken van een remuneratierapport.
De bezoldigingscommissie/ selectie- en benoemingscommissie is in 2012 driemaal bijeengekomen. De commissie heeft het functioneren van de directie besproken en de commissie heeft de variabele beloning van de directie over 2011 vastgesteld. De variabele beloning van de directie is afhankelijk gesteld van het behalen van doelstellingen op de volgende terreinen: economische waarde toevoeging, exploratie, budget en HR.

De directie bestaat sinds 2011 uit de heer Bokhoven. De directie wordt vanaf begin 2013 bijgestaan door drie titulataire directeuren die gezamenlijk met de directie het directieteam vormen. De heer Bokhoven is voorzitter van het directieteam. De vierde titulataire directeur die in 2012 in functie was, zal in de loop van 2013 de onderneming verlaten.

Jaarrekening

De Raad heeft kennis genomen van het jaarverslag, de jaarrekening en de verklaring van de accountant Ernst & Young. De Raad kan zich met deze stukken verenigen en beveelt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders aan de jaarrekening overeenkomstig vast te stellen. De Raad adviseert de Algemene Vergadering van Aandeelhouders decharge te verlenen aan de directie voor het gevoerde beleid en aan de Raad voor het uitgeoefende toezicht.

Raad van commissarissen, Utrecht, 20 maart 2013

R.M.J. van der Meer (voorzitter)
A.H.P. Gratama van Andel
G-J. Kramer
H.M.C.M. van Oorschot

GASTCOLUMN PIETER BOOT:

sectorhoofd klimaat, lucht en energie bij het Planbureau voor de Leefomgeving

Je kunt op twee manieren naar het jaar 2030 kijken: vanuit het hier en nu en dan 17 jaar verder of je benadert het vanuit de gedachte dat het dan 20 jaar voor 2050 is. Wat ik daarmee wil zeggen is dat de wereld ook ná 2030 gewoon doordraait en we het daarom ook vanuit beide perspectieven moeten benaderen.

Het nadeel van een 2020 of 2030 doelstelling is dat het wel richting biedt, maar ook impliceert dat het daarna klaar is, er niets meer hoeft. En dat lijkt me geen goede benadering. Natuurlijk geldt voor elk scenario dat de toekomst zich buitengewoon lastig laat voorspellen. Zeker als we meer dan dertig jaar vooruit kijken. Op zich kunnen we redelijk inschatten en voorzien welke elementen er dan in het energielandschap moeten zitten. Ik doel dan niet zozeer op de technische, maar op de feitelijke functies binnen het energielandschap. De routekaart naar die tijd beschouw ik niet zozeer als een harde planning, maar meer als een leidraad om na te denken over de vraag: wat is er tegen die tijd écht nodig. Ik beschouw 2030 als een tussenstop.

Pijlers

Wat mij betreft zijn er voor de komende jaren vijf pijlers van groot belang. De eerste pijler is een efficiënter gebruik van energie, onder andere door onze huizen beter te isoleren. Ten tweede schone elektriciteit waarbij we nu al weten dat volledig hernieuwbaar nooit helemaal zal lukken, omdat dat technisch buitengewoon moeilijk is. Dan duurzame biomassa. Dat wordt schaars maar kan je gebruiken op

“Ik zie nog te weinig gemeenschappelijke kracht.”

plekken waar je geen alternatieven hebt. Nummer vier is de opslag van CO_2, bijvoorbeeld onder zee. Er is heel veel industrie met emissies en daar moet je op termijn wat mee. En tot slot de overige broeikasgassen. Al deze thema’s en ontwikkelingen grijpen in elkaar, waarbij vanuit het perspectief van het Planbureau voor de Leefomgeving klimaat en energie nauwgezet op elkaar aansluiten.

Eenduidig

Het Energieakkoord maakt hopelijk heel goed inzichtelijk welke stappen we in elk geval moeten gaan zetten om in beweging te komen en blijven. Zo’n akkoord is heel erg belangrijk. Alle landen die relatief succesvol zijn op het gebied van energie hebben zo’n lange termijn aanpak. Zonder kan ook eigenlijk niet, het hebben van een eigen proces is cruciaal. Op sommige punten is er sprake van stabiel beleid, op andere punten wat minder. Op het gebied van gas is het duidelijk en stabiel, maar op het terrein van hernieuwbaar is het verre van eenduidig.

Tempo

Sommige mensen vinden dat de hele energietransitie te langzaam gaat. Zeker als je kijkt naar omringende landen waar het allemaal wat sneller lijkt te gaan. Ik denk ook dat we in de laatste jaren wat aan tempo hebben verloren en we wat sneller zouden kunnen gaan. Tegelijkertijd is de uitvoering van de energietransitie heel erg groot. Al is ook dat weer relatief als je kijkt naar landen als Duitsland. Feit is dat in het energiesysteem iedereen aan knoppen draait en er niemand is die aan alle knoppen draait. Dus alles draait om samenwerking.

Wisselwerking

Ook de burger speelt nadrukkelijk een rol. Wij noemen dat de energieke samenleving. Dat is heel erg belangrijk. Beleid heeft vandaag de dag geen succes meer als je tegen de wil en wensen van de burger ingaat. Dat zie je bijvoorbeeld bij het project voor CO_2-opslag in Barendrecht. Uiteindelijk hebben de burgers ervoor gezorgd dat het er niet kwam, omdat ze het eenvoudigweg niet wilden. Het is zaak om burgers te betrekken en naar ze te luisteren. Initiatieven van burgers zijn nu nog meer sympathiek dan dat ze in de cijfers zijn terug te vinden, maar uiteindelijk draait het allemaal om het creëren van bewustwording. Je moet voor mensen de drempels wegnemen en hen met goed beleid stimuleren. Wat je vooral niet moet doen is de kleinschalige acties tegenover grootschalige activiteiten plaatsen. Je moet ze in elkaar schuiven. Die wisselwerking wordt steeds belangrijker. Pas dan krijgt het omvang, betekenis en beweging. Vooralsnog zie ik nog te weinig van dit soort gemeenschappelijke kracht en samenwerking.

Toonbeeld

Ik vind dat er nog te veel focus is op indicatoren als volume, omvang en kwantiteit. En er te weinig aandacht is voor kwaliteit en onderscheid. Het zou moeten gaan om slimme toepassingen, innovatieve oplossingen, opvallende experimenten. Nederland zou zich daarin meer moeten laten zien en kan zo een proeftuin voor Europa zijn. Een toonbeeld van slim en verstandig beleid. Meer gericht om kennis te bundelen, van elkaar leren, delen. Denemarken is daar een heel goed voorbeeld van. Die experimenteren ook binnen hun regio’s. Zo ontstonden er allerlei intelligente netten die veel aandacht kregen vanuit het buitenland. Kortom: het gaat er dus steeds meer om dat beleid kwalitatief iets toevoegt. Daarom is ook het gasbeleid zo interessant. In hoeverre kunnen gas en hernieuwbare energie samengaan? In Duitsland weten ze niet wat ze van gas moeten vinden of hoe ze met hernieuwbaar om moeten gaan. Wij kunnen daarin voorop lopen. Hun proeftuin zijn.

50 jaar
aardgas in
Nederland

2

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

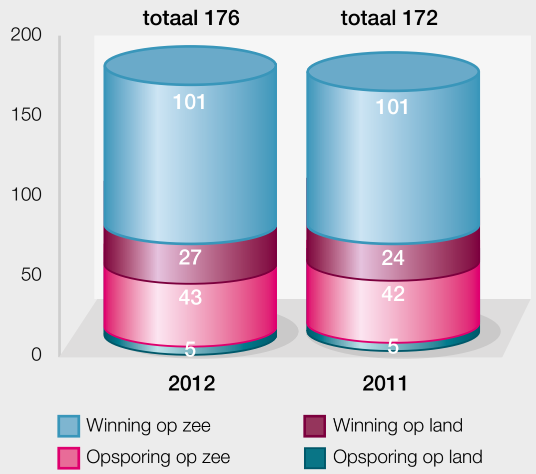
VERSLAG VAN DE DIRECTIE

EBN heeft het jaar 2012 afgesloten met een omzet van EUR 8,528 miljard. Dit heeft geresulteerd in een netto winst van EUR 2,360 miljard. De totale afdrachten aan de Nederlandse staat, inclusief heffingen, kwamen uit op EUR 6,932 miljard.

Terugblik 2012

Het EBN-deel van de totale gasproductie was in overeenstemming met de prognose en bedroeg ruim 30 miljard m^3. Dit productieniveau is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Het investeringsniveau is in 2012 licht gestegen. De start van een aantal nieuwe projecten hebben hieraan bijgedragen. Zowel het aantal exploratie- en evaluatieboringen als het aantal productieboringen kwam in 2012 lager uit dan 2011. Verder heeft EBN in 2012 haar strategie verder uitgewerkt met als concreet resultaat een verbeterde aanpak van het non-operated venture (NOV) management. Deze moet in essentie tot een intensievere samenwerking met de operators leiden.

Samenwerkingsverbanden in opsporing en winning

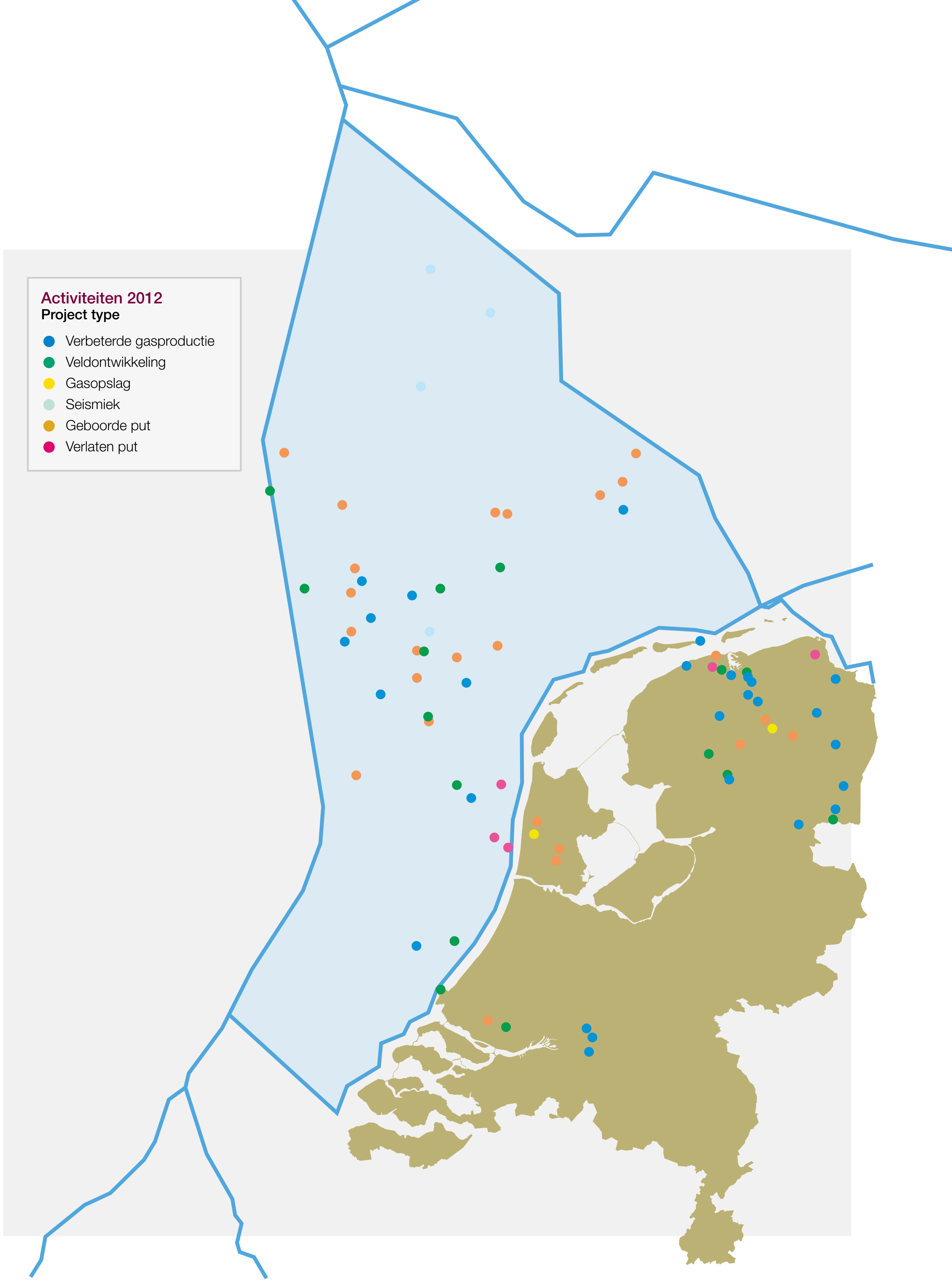

Samenwerkingsverbanden

Het aantal samenwerkingsverbanden van EBN is in 2012 verder toegenomen tot 187. Er zijn twee samenwerkingsverbanden omgezet van opsporing naar winning en er is één samenwerkingsverband voor winning beëindigd. Door de splitsing van twee winningsvergunningen zijn twee extra samenwerkingsverbanden ontstaan. EBN neemt deel in negen nieuwe samenwerkingsverbanden voor opsporing, terwijl acht samenwerkingsverbanden zijn beëindigd. Deze opsporingsvergunningen zijn door de vergunninghouders teruggegeven aan het ministerie van Economische Zaken.
Naast 176 samenwerkingsverbanden in opsporings- en winningsvergunningen, participeert EBN in vier pijpleidingen, vier gasopslagen, de gaszuiveringsinstallatie Emmen, de gasbehandelingsinstallatie K-13 Den Helder en in gasgroothandelsmaatschappij GasTerra B.V.

EBN Capital B.V.

Op 15 november 2012 zijn de twee 100%-dochtervennootschappen van EBN, F3/A6 Extensie B.V. en K13 Beheer B.V., gefuseerd. Gelijktijdig met de fusie zijn de statuten van F3/A6 Extensie B.V. (als overblijvende vennootschap) aangepast, waarbij de naam is gewijzigd in EBN Capital B.V. Deze fusie is onderdeel van de herstructurering van EBN om - naar de eisen van de minister - de gasopslag Bergermeer onder te brengen in een aparte vennootschap, namelijk EBN Capital B.V.

Activiteiten 2012
Project type
Verbeterde gasproductie
Veldontwikkeling
Gasopslag
Seismiek
Geboorde put
Verlaten put

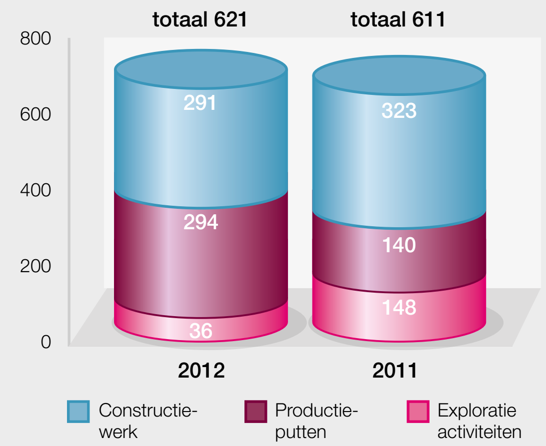
Portfolio van gas- en olievelden

Het totaal aantal gasvelden in Nederland waarin EBN deelneemt is 265, waarvan 235 velden in productie zijn. Daarnaast participeert EBN in vier producerende olievelden en vier gasopslagen. In het verslagjaar werden 10 nieuwe gasvelden en één nieuw olieveld in productie genomen. Deze velden zorgen voor 11 miljard m^3 aan gasreserves en 0,3 miljoen m^3 aan oliereserves. De toegevoegde productiecapaciteit door nieuwe velden is respectievelijk 8 miljoen m^3 aardgas en 400 m^3 olie per dag.

Investeringen

De investeringen in de samenwerkingsverbanden van EBN zijn licht toegenomen van EUR 611 miljoen in 2011 naar EUR 621 miljoen in 2012. De grootste investeringen werden gedaan in de bouw van de gasopslag Bergermeer en de uitbreiding van de gasopslag Norg. Ook voor 2013 worden voor deze projecten grote investeringen verwacht.

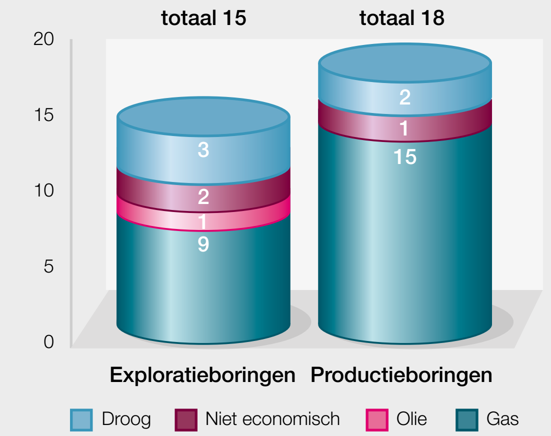
Investeringen *(in EUR mln)*

Boringen

Bij 10 van de 15 exploratie- en evaluatieboringen werd gas of olie aangetroffen. De succesratio van 67% is vergelijkbaar met de prestaties van voorgaande jaren. Over de periode 2005 tot 2011 was de succesratio 60%. Het aantal productieboringen daalde fors van 38 in 2011 naar 18 in 2012. In 2011 was de activiteit echter hoog door de herontwikkeling van Schoonebeek olieveld. 17% van de productieboringen waren niet succesvol, een even verrassend als teleurstellend resultaat.

Exploratie- en productieboringen 2012

Productie en reserves

De gasproductie uit het Groningen-veld bedroeg in 2012 ruim 47 miljard m^3, de productie van gas uit kleine velden waarin EBN deelneemt bijna 27 miljard m^3. Hiermee kwam het totaal aan geproduceerd gas in 2012 uit op ruim 74 miljard m^3. Het EBN-deel van de gasproductie was ruim 30 miljard m^3 en de netto olieproductie toewijsbaar aan onze organisatie 0,3 miljoen m^3. De productie uit en injectie in de ondergrondse gasopslagen Norg, Grijpskerk en Alkmaar was in het verslagjaar 2012 ruim 3 miljard m^3 en was netto ongeveer gelijk aan nul.

Bij het vaststellen van reserves volgt onze organisatie de definities van het Petroleum Resources Management

System, waarbij de categorieën één tot en met drie worden geboekt als reserves. De gasreserves van velden waarin EBN participeert bedragen per 31 december 2012 (op 100% veldbasis) 977 miljard m³, waarvan EBN's aandeel 395 miljard m³ bedraagt. De afname van de reserves van 1.065 miljard m³ in 2011 naar 977 miljard m³ in 2012 wordt verklaard door de hoeveelheid geproduceerd gas, een afwaardering van ruim 38 miljard m³ op bestaande reserves en een toevoeging van 24 miljard m³ aan nieuwe reserves.

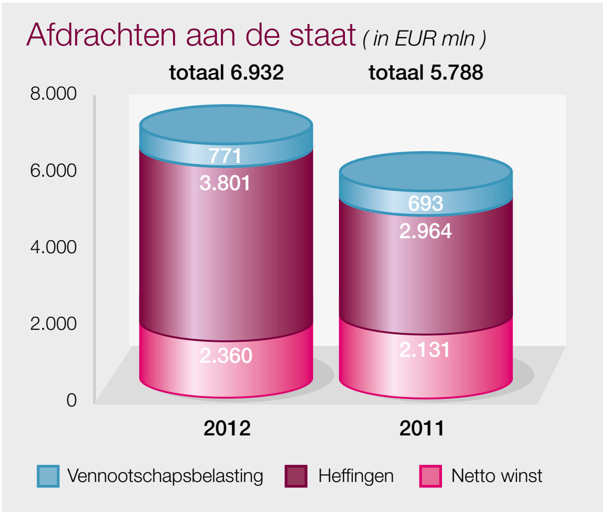
De afwaardering betreft vooral een wijziging in de ultimate recovery van het Groningen-veld en de bijbehorende gasopslagen. De nieuwe reserves zien we bij de zogenaamde kleine velden en betreffen grotendeels resources die in 2012 zijn opgewerkt tot reserves en een aantal succesvolle exploratieboringen.

Verkopen

In tegenstelling tot de gasvraag zijn de Noordwest-Europese gasmarktprijzen in het afgelopen jaar stabiel gebleven. Anders dan kon worden verwacht hebben de toegenomen vraag naar kolen, de groeiende energie-efficiëntie, de duurzame opwekking van elektriciteit èn de economische crisis kennelijk toch geen drukkend effect gehad op de ontwikkeling van de gasprijs in 2012.

De prijsniveaus van de TTF Month Ahead (MA) bevonden zich rond de 25 EUR/MWh. De spotprijzen hebben gedurende het verslagjaar een licht opwaartse trend laten zien. In de eerste helft van 2012 lag de TTF MA gemiddeld onder de 25 EUR/MWh, in de tweede helft van dat jaar net er boven. Van seizoensinvloeden, op een kleine piek in februari na, is nauwelijks sprake geweest.

De Norm Inkoop Prijs (NIP, de prijs die GasTerra betaalt voor gas uit kleine velden) heeft in 2012 een zelfde trend gevolgd als de TTF MA, maar wel met een premie van ongeveer 2 EUR/MWh. Het percentage oliebinding in de NIP 2012 is ten opzichte van 2011 wat afgenomen, maar dat werd gecompenseerd door de relatief hoge olieproductprijzen in 2012. Als gevolg van vooral de hogere gasprijzen in 2012 – vergeleken met dezelfde periode in het jaar ervoor – is de omzet van EBN uit gaswinning in 2012 opnieuw toegenomen.

Financieel resultaat

De jaaromzet is ten opzichte van 2011 gegroeid met EUR 1,425 miljard (20%) naar EUR 8,528 miljard. De stijging van de omzet houdt voornamelijk verband met gerealiseerde hogere opbrengstprijzen (18%) bij een vrijwel gelijk gebleven afzet van aardgas. De afgezette volumes van olie zijn gestegen (81%) en is de gemiddelde olieprijs lager dan 2011 (-4%).

De daling van de gemiddelde olieprijs is voornamelijk te verklaren doordat de olie uit het Schoonebeek olieveld veld van laagwaardige kwaliteit is en daardoor minder

GASOPSLAG BERGERMEER

Flexibele energie

Na jarenlange voorbereidingen en een uitvoerig vergunningentraject ontvingen EBN en operating partner TAQA in mei 2012 het groene licht van de Raad van State voor het realiseren van de Gasopslag Bergermeer. Het officiële startsein voor de bouw werd vervolgens in oktober gegeven door toenmalig minister Verhagen van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

De werkzaamheden konden doorgang vinden nadat samen met lokale belanghebbenden is gekeken naar een optimale vormgeving van het project. Zo wordt de gasopslag zo afgewerkt dat er bovengronds niets meer van te zien is, wordt onder het Heilooërbos door geboord voor de aanleg van gasleidingen en is een broedgebied aangelegd voor grutto's.

Het realiseren van voldoende opslagcapaciteit draagt bij aan de ambitie van de Nederlandse overheid om uit te groeien tot de gasrotonde: Nederland als hét knooppunt van de Noordwest- Europese gasmarkt. Daarbij levert de gasopslag de benodigde flexibiliteit in energievoorziening, ook wanneer zonne- en windenergie onvoldoende beschikbaar zijn. Om dezelfde redenen investeren wij samen met operating partner NAM ook in de uitbreiding van de gasopslag Norg.

De investering van ruim EUR 800 miljoen in de Gasopslag Bergermeer kan tot de grootste particuliere investeringen in de Nederlandse economie van dit moment gerekend worden. Dit zien wij als een positief signaal voor het Nederlandse investeringsklimaat. Bovendien geeft het project een belangrijke impuls aan de ontwikkelingen van de energieregio rond Alkmaar. In totaal levert de aanleg van de gasopslag 3.300 manjaren werk op, waarvan 2.650 in Nederland. Waar mogelijk krijgen lokale aannemers voorrang voor opdrachten.

Met de Gasopslag Bergermeer wordt de grootste vrij toegankelijke gasopslag van West-Europa gerealiseerd. De gasopslag heeft een capaciteit van 4,1 miljard kubieke meters. Dit staat gelijk aan de gemiddelde jaarlijkse gasbehoefte van 2,5 miljoen Nederlandse huishoudens. De Nederlandse opslagcapaciteit wordt hiermee verdubbeld. Deze aanvullende capaciteit zal zorgen voor een betere marktwerking op de energiemarkt en uiteindelijk scherpere consumentenprijzen. Gerenommeerde energiebedrijven als Statoil, Vattenfall en EDF hebben inmiddels capaciteit gereserveerd tijdens de open veilingen.

2013 staat geheel in het teken van projectrealisatie: de verbindingspijpleidingen worden opgeleverd, er wordt gestart met de inbedrijfstelling van de behandelingsfabriek en op de Bergermeer puttenlocatie worden 14 nieuwe putten geboord. In 2014 wordt de gasopslag gedeeltelijk in gebruik genomen, waarna in 2015 de volledige capaciteit beschikbaar is.

opbrengt. De afgezette volumes condensaat daalden (-8%), terwijl de gemiddelde ontvangen condensaatprijs steeg (14%). Het nettoresultaat kwam uit op EUR 2,360 miljard. Operationele kosten bedroegen EUR 797 miljoen, EUR 139 miljoen meer dan in 2011 (21%). De totale afdracht aan de Nederlandse Staat, inclusief heffingen, bedroeg EUR 6,932 miljard.

Financiering

In juli heeft EBN nieuwe in Zwitserse francs luidende obligaties uitgegeven ter waarde van in totaal EUR 300 miljoen. Dit betreft een tranche van CHF 235 miljoen met een looptijd van zeven jaar en een tranche van CHF 125 miljoen met een looptijd van twaalf jaar. De totale kosten bedroegen – na omzetting van de opbrengst naar euro's en afdekking van het rente- en valutarisico – 1,87% voor de zevenjaars-tranche en 2,46% voor de twaalfjaars-tranche. De obligatie-uitgifte dient voornamelijk ter financiering van investeringen.

Activiteitenplannen

Er zijn nog veel stappen te zetten voordat EBN's ambitie – tot 2030 jaarlijks 30 miljard m³ aardgas uit kleine velden produceren – gerealiseerd is. Om deze stappen in kaart te brengen heeft EBN in 2010 zeven activiteitenplannen (zogenoemde roadmaps) opgesteld. De bijbehorende acties en activiteiten moeten zorgen voor meer innovatie van exploratie- en productietechnologieën en werkwijzen die leiden tot de ontwikkeling van nieuwe gas- en olievoorkomens. Bevindingen die voortkomen uit de activiteiten presenteren we op (inter)nationale podia en conferenties en tijdens workshops met in Nederland actieve operators, zodat kennis binnen de (Nederlandse) E&P-sector gedeeld wordt. In lijn met 2011 staan we ook dit verslagjaar stil bij de voortgang van de activiteitenplannen.

Exploratie

Twee grote studies domineerden in 2012 de EBN-exploratie-activiteiten. Eén daarvan is het onderzoeken van de prospectiviteit in de 'offshore A, B, D, E en F kwadranten' waar in het verleden relatief weinig exploratie heeft plaatsgevonden. Doel van deze studie is om kansen in deze gebieden in kaart en onder de aandacht te brengen van de industrie. Een vergelijkbare studie richt zich op de prospectiviteit van de 'Dinantien kalk gesteenten'. Deze bevinden zich in Nederland op land en in de zuidelijke offshore gebieden.

Stranded fields

In het verleden zijn in Nederland meer dan 120 gas- of olievelden aangetoond die om uiteenlopende redenen (nog) niet in ontwikkeling zijn gebracht. In 2012 is het overzicht van deze velden verder uitgewerkt en is er gestudeerd hoe men de gasvoorkomens toch in ontwikkeling kan brengen, bijvoorbeeld door de toepasbaarheid van de fracking technologie te onderzoeken.

End-of-field-life

Oude gasputten hebben de neiging te stoppen met produceren als gevolg van afnemende druk en toenemende ophoping van water onderin de put. Er bestaan echter verschillende technologieën om de levensduur van deze putten te rekken en zo de opbrengsten te maximaliseren. EBN heeft hier in 2012 onderzoek naar verricht en prestaties van operators op dit gebied vergeleken. Met deze kennis worden operators proactief benaderd met voorstellen voor verbeterde end-of-field-life strategieën.

Tight reservoirs

Slecht producerende reservoirs worden vaak gekenmerkt door reservoirgesteente dat gas en olie moeilijk doorlaat.

MAATSCHAPPELIJKE ONRUST

Gas uit schalielagen

EBN kijkt naar de potentie van nieuwe technologische mogelijkheden en de inzet van bestaande technieken voor nieuwe toepassingen in Nederland, zoals aardgas in schalielagen, vanuit haar rol om de waarde van de ondergrond te maximaliseren voor de Nederlandse samenleving. Voorwaarde is hierbij dat exploratie- en productieactiviteiten op een verantwoorde wijze worden uitgevoerd, met oog voor mens en milieu. Er bestaan omtrent winning van aardgas uit schalie veel maatschappelijke zorgen. Om deze reden loopt er in opdracht van het ministerie van Economische Zaken een onafhankelijk onderzoek naar risico's voor mens en milieu die bij deze activiteiten een rol spelen. EBN vindt dit onafhankelijke onderzoek belangrijk en wacht de uitkomsten af.

In het verslagjaar is EBN aanwezig geweest bij een extern 'kennisatelier' waarbij EBN haar kennis op het gebied van gaswinning uit schalie heeft gedeeld. Hierbij waren verschillende belanghebbenden aanwezig, wat leidde tot een waardevolle en brede uitwisseling van opvattingen en informatie. Ook in 2013 zal EBN transparant en open communiceren en blijven luisteren naar belanghebbenden om ook in de toekomst aardgas maatschappelijk verantwoord te kunnen blijven winnen.

In 2012 zijn deze tight reservoirs geïnventariseerd en hebben we simulaties uitgevoerd die inzicht geven in de waarde van dit deel van het gasportfolio. Onder meer gebaseerd op de uitkomsten van deze analyses brengt EBN advies uit aan haar partners. Zo zien we door behaalde successen dat de fracking-technologie een sleutelrol kan spelen bij eventuele toekomstige ontwikkelingen van deze slecht producerende reservoirgesteenten.

Shallow reservoirs

In 2012 heeft EBN een aantal detailstudies uitgevoerd naar aardgas in ondiepe reservoirs in gebieden waar nog geen vergunningen voor zijn vergeven. Daarnaast is het 'bright spot characterization system' uitgebouwd. Met dit systeem kan aan ieder potentieel gasvoorkomen een score toegekend worden die aangeeft hoe groot de kans is dat er (economisch) produceerbare hoeveelheden gas aanwezig zijn.

Infrastructuur

Voor alle offshore gaswinningsinstallaties in Nederland heeft EBN een aantal scenario's bepaald voor de ontmantelingsdatum. De ontwikkelingsopties rondom de installaties, die aan het eind van hun levensduur zijn, zijn op basis van een urgentielijst in kaart gebracht. Hierdoor wordt voor operators inzichtelijk waarom het van belang is deze installaties op het Continentaal Plat te behouden.

Schalie reservoirs

EBN is er in 2012 in geslaagd om belangrijke data-acquisitie uit te voeren in een geothermische put in Noord-Limburg. Deze gegevens zijn zeer nuttig gebleken bij het bepalen van de geografische verspreiding en de kwaliteit van schalielagen in de ondergrond. EBN heeft op verzoek informatie verstrekt aan geïnteresseerde media en zijn

er tijdens diverse publieke bijeenkomsten presentaties gegeven.

Maatschappelijk belang

EBN ziet maatschappelijk verantwoord ondernemen als een integraal onderdeel van haar activiteiten. Dit uit zich op vlakken als:

- een bijdrage leveren aan de Nederlandse maatschappij in de vorm van aardgasbaten
- kennis ontwikkelen en uitdragen
- interactie met belanghebbenden
- zorg voor het personeel

Maatschappelijke bijdrage door aardgasbaten

De aardgasbaten zijn een belangrijke inkomstenbron voor Nederland. De inkomsten en belastingen die EBN afdraagt aan de Nederlandse Staat staan gelijk aan ongeveer de helft van de totale gasbaten. Deze inkomsten zijn verantwoordelijk voor 5% van de totale staatsinkomsten en leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan de welvaart van Nederland. In 2012 bedragen de totale aardgasbaten volgens verwachtingen ongeveer EUR 14 miljard, wat gelijk staat aan EUR 850 per hoofd van de bevolking. We zien het dan ook als onze verantwoordelijkheid om de opbrengsten door gaswinning voor Nederland voor de toekomst zeker te stellen.

Kennis ontwikkelen en uitdragen

Het ontwikkelen, uitdragen en beschikbaar stellen van kennis en informatie is een cruciaal onderdeel van de taken en verantwoordelijkheden van EBN. Dit geldt zowel binnen de olie- en gasindustrie als richting de overheid. EBN beschouwt deze rol graag zo breed mogelijk ten einde haar maatschappelijke betrokkenheid bij al haar stakeholders concreet en aantoonbaar vorm te geven en zichtbaar te maken. EBN heeft in het verslagjaar diverse organisaties en evenementen ondersteund die bijdragen aan de ontwikkeling en verspreiding van kennis over olie- en gaswinning in Nederland. Zelf leveren we een bijdrage aan het Clingendael International Energy Programme (een denktank voor geopolitieke vraagstukken), het Energy Delta Institute (een training- en kennisinstituut voor de gasindustrie) en zijn we één van de founding partners van de in 2012 opgerichte Energy Academy Europe.
Als kennisorganisatie is EBN werkgever van een groot aantal vakspecialisten op het gebied van olie- en gaswinning. Deze diepgaande kennis wordt gedeeld op uiteenlopende podia.

Zo zijn er in 2012 35 lezingen door EBN-medewerkers gegeven over onderwerpen als het mijnbouwklimaat in Nederland, de winning van gas uit kleine velden en het belang van aardgas in de totale energievoorziening van Nederland.

Topsectoren

EBN neemt deel aan het Topconsortium voor Kennis en Innovatie (TKI) in het kader van het innovatiecontract gas (TKI-gas). Binnen het TKI-gas valt de programmalijn ‘upstream gas’ waarin EBN participeert. Binnen de verschillende innovatiecontracten bundelen ondernemers en onderzoekers hun krachten om nieuwe producten en diensten te ontwikkelen. Het doel van de programmalijn upstream gas is het leveren van innovatieve oplossingen om de maximale hoeveelheid gas uit de Nederlandse ondergrond te kunnen winnen, een ambitie die goed aansluit op de doelstellingen van onze organisatie. Er zijn verschillende projecten geformuleerd om hier een bijdrage aan te kunnen leveren. EBN, de industrie, kennisinstituten en universiteiten zijn de deelnemende organisaties.

NOV-MANAGEMENT

Proactief waarde toevoegen

Non-operated venture (NOV) management gaat in essentie om de intensivering van de relatie met onze operators, het proactief beheren van de bestaande EBN-asset portfolio en het signaleren van thema's en onderwerpen die de invoer vormen voor de ontwikkeling van de lange termijn visie van EBN. In 2012 is een intensief programma gestart om het NOV-management op een hoger plan te brengen.

EBN realiseert zich dat zonder een stevige en continue groei van projecten die gasreserves kunnen toevoegen, de jaarlijkse productie uit kleine velden snel zal afnemen. Om deze afname tegen te gaan heeft EBN in 2012 de NOV-management cyclus ontwikkeld. Deze jaarlijkse cyclus vloeit voort uit de herijking van de strategie in 2011.

Als non-operating partner in bijna 200 deelnemingen, vindt EBN het van belang om een sterke focus te hebben op de activiteiten die de meeste toegevoegde waarde creëren voor Nederland. Met de NOV-management cyclus heeft EBN een systematiek ontwikkeld om met op individuele operators toegespitste strategieën en actieplannen te werken. Hierdoor worden de mogelijkheden voor optimaal beheer verder vergroot. Het beheer van de bestaande asset portfolio op korte en middellange termijn krijgt hiermee een extra impuls. In 2013 wordt de NOV-management cyclus onder verantwoordelijkheid van de Director Asset Management verder uitgerold. De link met de bestaande activiteitenplannen en kennisdeling binnen de industrie zal nadrukkelijk gelegd worden. Verder zal er veel aandacht zijn voor het operationaliseren van een effectieve prestatiemeting.

Operationele prestaties

Om de economische, sociale en milieu aspecten van haar bedrijfsvoering en operationele activiteiten te kunnen volgen heeft EBN Key Performance Indicators (KPI's) opgesteld. Deze zijn in 2012 verder uitgebreid. Gegevens worden verworven bij de operating partners van EBN in gas- en oliewinning.

Het monitoren van de economische-, sociale- en milieuprestaties in de deelnemingen van EBN zien we als de volgende stap in ons streven om de Nederlandse E&P-sector te stimuleren tot betere operationele prestaties. De GRI-prestatie indicatoren geven ons de handvatten om vanuit onze overzichtspositie de sector inzicht te verschaffen en een voortrekkersrol te nemen. Het geeft ons ook de mogelijkheid om met operators het gesprek aan te gaan over individuele prestaties.

De KPI's zijn mede vastgesteld op basis van algemene GRI-richtlijnen en op basis van de specifieke richtlijnen voor de olie- en gasindustrie. Alle cijfers en achtergronden van de 21 KPI's over de periode 2003 tot en met 2011 zijn in te zien op www.ebn.nl/Documents/EBN_operationele_prestatie-indicatoren.pdf. De cijfers over 2012 worden in de loop van 2013 toegevoegd.

Operationele prestaties	2011	2010
Energieverbruik	16,7 PJ	15,7 PJ
Energiebesparing	2.963 TJ	3.126 TJ
Energieverbruik als percentage van de energetische koolwaterstofproductie	1,7%	1,5%
CO_2-emissie	765 ton	720 ton
Methaanemissie	6,2 ton	6,5 ton
Lozingen productiewater	3.1 mln m^3	3,3 mln m^3

Aantal incidentele lozingen	15	22
Volume incidentele lozingen	1,2 ton	17,6 ton
Arbeidsongevallen (gehele industrie)	**2011**	**2010**
Dodelijk	0	0
Arbeidsongevallen die hebben geleid tot verzuim	20	21
Arbeidsongevallen die niet hebben geleid tot verzuim	23	24

Interactie met belanghebbenden

EBN wil benaderbaar, duidelijk en transparant zijn en hecht eraan in contact te zijn met haar omgeving. Wij geloven in luisteren en leren, maar ook in informeren en inspireren. Daar waar onze organisatie altijd een luisterend oor heeft voor opvattingen van anderen, beschouwen wij het ook als een belangrijke taak onze visie op het belang van aardgas waar mogelijk actief uit te dragen.

Steeds vaker en intensiever voeren wij gesprekken met uiteenlopende partners en partijen, steeds meer wordt EBN (daardoor) gezien als de bindende factor in de sector. We willen deze positie zo goed mogelijk benutten om onze kennis en ervaringen te delen en van betekenis te maken voor de verschillende (energie)dossiers. Hierbij ligt de nadruk voor ons overigens op informeren en niet zozeer op opiniëren. Onze gesprekspartners scharen wij onder de belangrijkste belanghebbenden in het energiedebat, zoals de Nederlandse overheid, de E&P-sector, kennis- en onderzoeksinstituten, universiteiten, maar ook de Nederlandse samenleving als geheel.

Ook in 2012 hebben we op verschillende manieren en momenten geïnvesteerd in de verstandhouding en kennisuitwisseling met belanghebbenden. Een belangrijk element hierin is de vernieuwde website van EBN die in april 2012 is gelanceerd. Voornaamste reden hiervoor was onze wens om de omgeving waarin wij opereren nog beter en concreter te informeren over de essentie en bedoeling van EBN, meer in het bijzonder van aardgas. De website maakt inzichtelijk en toegankelijk wat we doen en denken, waar we aan bijdragen en in deelnemen.

Omdat wij een belangrijke rol voor onszelf zien weggelegd als bron van informatie over aardgas hebben wij in 2012 bijgedragen aan de totstandkoming van de website aardgas-in-nederland.nl. Op dit online platform wordt de wereld van olie en gas op een toegankelijke en uitvoerige manier inzichtelijk gemaakt. De website is samen met zes partners gerealiseerd, waarbij EBN verantwoordelijk was voor het inhoudelijke deel over aardgas in de energietransitie.

Daarnaast heeft EBN bijgedragen aan ‘De Bosatlas van de energie’. Dit boek biedt inzicht in het heden, verleden en de toekomst van de energievoorziening in Nederland. De Bosatlas wordt in 2013 gedistribueerd naar scholen, met daarbij een speciaal samengesteld lespakket.

Klachtenafhandeling

EBN is telefonisch en per e-mail benaderbaar voor geïnteresseerden en gesprekspartners, maar ook wanneer er klachten zijn over operationele werkzaamheden. Ook al is EBN nooit de uitvoerende partij van werkzaamheden, onze communicatieafdeling draagt er wel zorg voor dat klachten met de verantwoordelijke afdeling en met onze operating partners worden gedeeld.

We streven ernaar om samen met onze partners klachten zo snel mogelijk en naar tevredenheid van alle betrokken partijen af te handelen. In 2012 zijn bij EBN geen klachten binnengekomen.

NIEUWE RESERVES

Investeren in kleine velden

Door de jaarlijkse gasproductie nemen de Nederlandse gasreserves af. Zonder investeringen zal de gasproductie uit kleine velden in 2015 gehalveerd zijn, zo tonen we aan in Focus on Dutch gas, de jaarlijkse EBN-publicatie over de Nederlandse E&P-sector. Om deze afname tegen te gaan is het van belang om nieuwe reserves toe te voegen.

De kleine velden bieden veel kansen om reserves toe te voegen. Doordat we samen met onze partners investeren in exploratieputten en veldontwikkelingen proberen we deze kansen te benutten. Investeringen in bijna uitgeproduceerde gasvelden zorgen er bijvoorbeeld voor dat we meer gas uit onze velden kunnen produceren.

Dat onze investeringen vruchten afwerpen blijkt uit de cijfers van 2012: er werd uit de kleine velden 26,8 miljard m^3 geproduceerd, terwijl de ontwikkelde reserves met 0,3 miljard m^3 toenamen (van 129,5 miljard m^3 naar 129,8 miljard m^3). Dit houdt in dat de productie voor meer dan 100% is vervangen door nieuwe ontwikkelde reserves. 25,5 miljard m^3 werd bijgeboekt op bestaande reserves en 1,7 miljard m^3 aan nieuwe reserves werden toegevoegd door exploratie.

Resources zijn geïdentificeerde kansen die mogelijk opgewerkt kunnen worden tot reserves. Met behulp van de activiteitenplannen brengt EBN nieuwe resources in kaart. Door onze investeringen in exploratie en nieuwe projecten namen de resources in 2012 toe van 200,4 miljard m^3 naar 252,5 miljard m^3. In deze toename zien wij het bewijs dat er nog steeds voldoende potentieel zit in de Nederlandse ondergrond. Een groot deel van deze resources kunnen in de komende jaren worden bijgeboekt als reserves.

De mensen van EBN

EBN biedt professionals met passie voor hun vak de kans zich optimaal te ontplooien en zo bij te dragen aan de unieke positie van EBN binnen de Nederlandse energieketen en aan draagvlak voor aardgasprojecten.

Personeelsbezetting

EBN is in 2012 licht gegroeid van 63,5 fte naar 65,8 fte. Daarnaast heeft EBN het afgelopen jaar negen externen op tijdelijke basis ingehuurd en aan vijf stagiaires de gelegenheid geboden hun (afstudeer-)stage te volgen bij EBN. Een streven van EBN is een stijgend aandeel vrouwelijke medewerkers, en dan met name in de technische of managementfuncties. Ten opzichte van 2011 is het percentage vrouwen werkzaam bij EBN licht gestegen naar 33% van de totale populatie waarvan het aantal vrouwen in professionele en managementposities 25% bedraagt. Ook binnen de technische afdeling is EBN geslaagd een stijging van het aantal vrouwen te realiseren. Zo zijn het afgelopen jaar twee medewerksters gestart in specialistische technische rollen en wordt één van de twee promotieonderzoeken gedaan door een vrouw.

De populatie binnen EBN is relatief verjongd met een gemiddelde leeftijd van 41 en 66% van de populatie is jonger dan 45 jaar. Meer informatie over de samenstelling van ons personeel is online beschikbaar op: www.ebn.nl/werkenbijebn

Opleiding en ontwikkeling

EBN is een kennisorganisatie met een hoog gemiddeld opleidingsniveau (81% boven mbo):

Opleidingsniveau EBN medewerkers in 2012:		
Academisch: 70%	HBO: 11,4%	MBO: 18,6%

Uiteraard investeren we in de ontwikkeling en opleiding van onze medewerkers. Daarnaast ontwikkelt EBN specifieke dagen voor leidinggevenden waarin actualiteiten en strategische componenten in leiderschap worden besproken.

We stimuleren medewerkers zich te blijven ontwikkelen op persoonlijk en vakinhoudelijk gebied. Men volgt gemiddeld 53 opleidingsuren per jaar, het totaal aan opleidingsdagen is gestegen van 417 in 2011 naar 477 in 2012. Passende inspirerende en inhoudelijke training blijft ook de komende jaren een aandachtspunt van het HR-beleid.

Het aanbieden van opleidingen en stageplekken is een wezenlijk onderdeel van de strategie van EBN. In 2012 is bovendien in samenwerking met het Universiteitsfonds Delft de tweede Geo Energy Master Award uitgereikt. Studenten van de Universiteit Delft worden met deze prijs gestimuleerd hoogstaand onderzoek te verrichten naar energiebronnen uit de Nederlandse ondergrond en EBN probeert op deze manier in contact te komen met potentiële toekomstige werknemers.

Gezondheid en veiligheid

Vitaliteit en gezondheid zijn belangrijke aandachtspunten voor EBN. Zo hebben we in 2012 naar aanleiding van het Periodiek Medische Onderzoek (afgenomen in 2011) aan onze medewerkers de mogelijkheid geboden om gebruik te maken van stoelmassages ter voorkoming van werkgerelateerde klachten. Het effect van de stoelmassages bleek na evaluatie dermate positief dat dit op structurele basis is voortgezet.

Daarnaast heeft EBN haar medewerkers gestimuleerd tot de ontwikkeling van een gezondere levensstijl door een individuele vitaliteitscoaching aan te bieden.

In 2012 hebben we een asbestonderzoek laten plaatsvinden op de vestiging in Utrecht. Er is asbest geconstateerd, maar in die mate dat het geen gevaar vormt voor de gezondheid zolang er geen structurele verbouwingen plaatsvinden. In het eerste kwartaal van 2013 vindt preventieve coating en bestickering plaats.

EBN telt eind 2012 zes BHV'ers. Er heeft één ontruimingsoefening plaatsgevonden. Er zijn geen veiligheidsincidenten geweest in 2012 en er hebben zich geen arbeidsongevallen met of zonder verzuim voorgedaan.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is ten opzichte van 2011 gedaald van 4,1% naar 2,9%. EBN voert een actief re-integratiebeleid om medewerkers in het geval van (langdurige)ziekte zo snel als mogelijk en verantwoord weer aan het werk te krijgen. Het langdurige ziekteverzuim is in 2012 gedaald naar 1,3% (was 2,8%), het kort ziekteverzuim daalde licht van 1,3% in 2011 naar 1,2% in het verslagjaar. Hiermee voldoet onze organisatie ook in 2012 aan haar streven om het korte en midden-lange ziekteverzuim onder de 3% te houden.

Ziekteverzuim in %	2012	2011
Kort verzuim (< 8 dagen)	1,1	1,0
Midden-lang verzuim (8 - 42 dagen)	0,5	0,3
Lang verzuim (43 > dagen)	1,3	2,8
Totaal	2,9	4,1

Vertrouwenspersoon

In het geval van klachten kunnen werknemers terecht bij een vertrouwenspersoon of bij de klachtencommissie. In 2012 hebben de vertrouwenspersoon en de klachtencommissie geen klachten ontvangen.

AARDBEVINGSRISICO GRONINGEN

Grondig onderzoek noodzakelijk

Op 16 augustus 2012 heeft zich in Huizinge, gemeente Loppersum, een aardbeving voorgedaan (3,6 op de schaal van Richter). De kracht van deze beving vormde voor Staatstoezicht op de Mijnen aanleiding om nader onderzoek te doen over de relatie tussen de productie van gas uit het Groningen-veld en de frequentie en kracht van aardbevingen.

De bevindingen uit dit onderzoek zijn vervolgens door Staatstoezicht besproken met het KNMI en NAM. In de maanden november en december hebben experts van EBN geparticipeerd in besprekingen met Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), het KNMI, NAM en Shell, welke tot doel hadden om tot een breed gedragen analyse en advies te komen. Ook op beleidsniveau is EBN via overleg met de partners in het Gasgebouw (exclusief GasTerra) nauw bij deze kwestie betrokken geweest.

In januari 2013 heeft de Minister de Tweede Kamer geïnformeerd over het van SodM ontvangen advies, zijn besluit om vooralsnog niet in te grijpen in de wijze waarop het Groningen-veld wordt geproduceerd, en over de preventieve maatregelen die in 2013 zullen worden genomen. Aan de hand van de resultaten van de nadere in 2013 uit te voeren studies zal hij in december 2013 een besluit nemen over het al dan niet aanpassen van de productie van het Groningen-veld. EBN deelt de zorgen over de gevolgen van door gaswinning geïnduceerde aardbevingen en steunt de voor 2013 afgesproken aanpak.

Ondernemingsraad

In 2012 heeft er vier keer formeel overleg plaatsgevonden tussen de bestuurder en de ondernemingsraad. Bij één van de vergaderingen is een lid van de raad van commissarissen aanwezig geweest. Daarnaast is er geregeld en zoals te doen gebruikelijk informeel gesproken. De belangrijkste onderwerpen die in het verslagjaar aan de orde zijn geweest, zijn een beoogde verplaatsing van de onderneming binnen Utrecht en een wijziging van de beoordelings- en beloningssystematiek. De belangrijkste onderwerpen die in 2012 zijn afgerond, zijn een aanpassing van de target- en beloningscyclus en wijziging van de klokkenluidersregeling.

De ondernemingsraad bestaat uit drie leden: Jeroen Piket (voorzitter), Ruben Swart en Edmund Wellenstein (secretaris). Martin Boubin is medio 2012 teruggetreden. Voor hem is nog geen opvolger gevonden. De zittingstermijn van de ondernemingsraad loopt tot en met 31 december 2013.

Verwachting 2013

Gezien de huidige recessie en de crisis in Europa verwachten wij dat de economische situatie in 2013 niet veel anders zal zijn dan in 2012. De vooruitzichten blijven wat dat betreft dus enigszins negatief, wat ook zijn effect zal hebben op de vraag naar en het gebruik van aardgas. Hoewel het aanbod van gas door de afnemende productie en de afname van LNG-leveringen in Europa langzaam afneemt, wordt het omslagpunt van een gasoverschot naar een tekort in Noordwest-Europa nu in 2018 verwacht. Een half jaar geleden was dit nog 2016.
De verwachting is dat Nederland als gevolg van de huidige economische omstandigheden qua gasoverschot geen uitzondering zal zijn.

De levering uit het Groningen systeem blijft in 2013 naar verwachting vrijwel op hetzelfde niveau als in 2012. Indien deze verwachting wordt gehaald, wat onder andere afhankelijk is van de gemiddelde temperatuur over het jaar, dan zal levering uit Groningen in de jaren 2014 en 2015 iets teruggeschroefd moeten worden om te voldoen aan het (wettelijk vastgestelde) Groningen plafond voor de periode 2011 – 2015.

In 2013 wordt naar aanleiding van de aardbeving in Huizinge, gemeente Loppersum, in augustus 2012, een onderzoek gedaan naar het aardbevingsrisico door aardgasproductie uit het Groningen-veld. De uitkomsten van dit onderzoek worden in de loop van 2013 verwacht en kunnen consequenties hebben voor toekomstige gasproductie. Ook zal een inventariserend onderzoek plaatsvinden van de kwetsbaarheid van gebouwen ten gevolge van geïnduceerde bevingen door gaswinning. Dit onderzoek zal waar noodzakelijk leiden tot het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade.

EBN's olieportfolio zal voor 2013 bestaan uit vier producerende velden. In 2013 is één olieveld in ontwikkeling en naar verwachting zal het olieportfolio de komende jaren verder groeien.

In 2013 zullen naar verwachting ongeveer evenveel vergunningen worden teruggegeven als worden aangevraagd. Dit geldt voor zowel opsporings- als winningsvergunningen. Het aantal deelnemingen van EBN blijft hierdoor vrijwel gelijk.

In 2013 worden volgens EBN's verwachting 18 exploratieputten geboord. Hiervan worden er naar verwachting 12 in dat jaar afgerond. Het budget voor exploratie uitgaven zal vooral door hogere kosten voor boorinstallaties stijgen. Verder zijn er 15 velden in ontwikkeling, waarvan er naar verwachting 9 in productie worden genomen in 2013.

GASTCOLUMN GERRIT VAN WERVEN:

directeur Energy Valley

Wat Eindhoven is voor de technologie en Volendam voor het levenslied is Groningen voor energie. Energy Valley speelt daarin een cruciale, centrale rol. We zijn dit initiatief begonnen vanuit de overtuiging: 'every region needs a business'. Vandaag de dag hebben we hier in de regio de functie van aanjager, regisseur, mobilisator, helper, binder en adviseur.

Knooppunt

Hier in de regio, de vier noordelijke provincies, staat innovatie hoog op de agenda en is het in volle gang. Er is een stuwmeer van voorgenomen en besloten investeringen voor de komende jaren ter hoogte van EUR 25 miljard. Hiermee is het grootste investeringsprogramma van Nederland. Het gaat dan om kabels, windparken, gasbuizen, centrale opslag, biomassa, conversie. Van alles. Energy Valley heeft dat in belangrijke mate geïnitieerd. Het is onze ambitie om een zwaartepunt, een knooppunt te worden in de Europese energie, zowel voor wat betreft de techniek als de toepassingen. Wij willen voor wat betreft hernieuwbare energie een leidende rol spelen in de energietransitie en daar programma's voor ontwikkelen. En hoewel er sprake is van een regionaal zwaartepunt, kijken we ook nadrukkelijk naar de gebieden daarbuiten. In de toekomst willen we dit cluster verder uitbouwen met als resultaat dat we hier de motor zijn voor de energiehuishouding en –transitie in Europa.

"Waar het gaat om hernieuwbare energie heb je gas nodig."

Geïntegreerd

Gas speelt in de energietransitie een hele belangrijke rol. We hebben veel gas en het is een hele makkelijke en prettige energievorm. Ik denk wel dat de gasketen op termijn gaat veranderen en er een wijziging komt in de positie van gas. Zo zal het heel belangrijk worden in de transportsector en in hoge mate verknoopt zijn aan de elektriciteitssector. Waar het gaat om hernieuwbare energie heb je gas nodig. Het is goedkoper dan elektriciteit, mede doordat elektriciteit via hoogspanningskabels getransporteerd wordt en de energiewaarde niet vast is. Dit is bij gas wel degelijk het geval.

Speelbal

Op dit moment zie ik een aantal uitdagingen. Eén van de belangrijkste is de imperfectie van de energiemarkt. Ik vind het heel erg raar dat gascentrales stil staan en er kolen worden geïmporteerd en verstookt. En dat terwijl er miljarden worden gestoken in schoon gas. Dat is toch perfide. Wat mij betreft zou er een heel ander financieel regime moeten komen, een pallet aan maatregelen zoals het omlaag brengen van de gasprijs, een belasting op kolen en CO_2, et cetera. Dan krijg je vanzelf een nieuw marktevenwicht. We kiezen nu feitelijk voor de meest vervuilende vorm versus miljarden investeringen in schone energie. Als je kijkt naar het nationale Energieakkoord is er heel veel focus op het realiseren van die 16%. Dat is natuurlijk goed en moet ook gebeuren. Maar het echte verhaal is niet zozeer die 16% maar de resterende 84%. En ook daarin moet aardgas een centrale rol spelen. Er zou veel meer sturing moeten worden gegeven hoe we die 84% gaan aanpakken. Maar het lijkt erop dat als men het heeft over het fossiele deel van de energiemix, het debat over 'schoon' tot stilstand is gekomen. Ik vind dat niet doordacht en we dreigen hierdoor een speelbal te worden van de krachten van de markt.

Verbreden

EBN is al sinds jaar en dag een betrouwbare en deskundige partner binnen de energiesector. De organisatie richt zich op een deel van de energiemarkt, namelijk olie en gas. Dat is op zich prima, maar het profiel van EBN zou kunnen verbreden. Als geen ander is zij met haar triple A status in staat projecten financierbaar te maken. Waarom die kracht dan ook niet gebruiken voor hernieuwbare energie? Ik denk dat de Staat de kennis van EBN veel meer zou moeten aanspreken. Denk aan offshore windparken. Dat gaat om miljarden overheidsgeld. Dat wil je dan toch zelf doen en meemaken, zelf invloed, controle en betrokkenheid uitoefenen? Het ligt heel dicht bij de competenties van EBN en expertise op het gebied van logistiek en infrastructuur. Bouw en breid die deskundigheid uit. Met andere woorden: EBN zou haar positie moeten verbreden richting meer duurzame energievormen, waardoor EBN nog meer dan nu het rijksbelang kan dienen.

Accelereren

Centraal in mijn visie op de toekomst van energievoorziening staat de triple helix, de drievoudige zon. Met andere woorden: alles draait om samenwerking vanuit en met verschillende invalshoeken en partijen. Vanuit het perspectief van Energy Valley zijn dat kennisinstellingen, onderzoeksbureaus en het bedrijfsleven. Op het snijvlak van deze drie partijen vindt uitwisseling en innovatie binnen de energiesector plaats. Sterker, als je echt vooruit wilt en wilt accelereren zijn ze cruciaal voor het doen van investeringen en het verkrijgen van draagvlak. En natuurlijk kan je ook vooruitgang boeken in isolement, maar dat zullen altijd kleine stapje voorwaarts zijn en blijven. Als je echt een beweging wilt maken heb je al deze partijen nodig.

50 jaar
aardgas in
Nederland

3

CORPORATE GOVERNANCE EN RISICOMANAGEMENT

CORPORATE GOVERNANCE EN RISICOMANAGEMENT

Corporate Governance

Aandeelhouder

EBN is een besloten vennootschap met de Nederlandse Staat als enig aandeelhouder. Het beheer van de aandelen is ondergebracht bij het ministerie van Economische Zaken. Het maatschappelijk kapitaal van EBN bedraagt EUR 128.137.500,= en is verdeeld in 284.750 gewone aandelen met een nominale waarde van EUR 450,= per aandeel. Het geplaatst kapitaal is gelijk aan het maatschappelijk kapitaal. De aandelen zijn volgestort per 29 december 2005.

In 2012 is eenmaal een aandeelhoudersvergadering gehouden. De directie en een aantal leden van de raad van commissarissen zijn bij deze aandeelhoudersvergadering aanwezig geweest. Tijdens de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders worden in ieder geval de volgende onderwerpen geagendeerd:

- de behandeling van het schriftelijk jaarverslag van de directie over de zaken van de vennootschap en het gevoerde bestuur;
- de vaststelling van de jaarrekening en de bepaling van de winstbestemming;
- de decharge van de directie voor haar bestuur over het afgelopen boekjaar;
- de decharge aan de commissarissen voor hun toezicht over het afgelopen boekjaar.

De hierboven genoemde onderwerpen zijn tijdens de aandeelhoudersvergadering besproken. De jaarrekening is vastgesteld en decharge is verleend aan de directie en de commissarissen.

Naast de aandeelhoudersvergadering hebben het ministerie en EBN regelmatig informeel overleg gevoerd. Dit informele overleg heeft mede ten doel om de aandeelhouder tijdig alle relevante informatie te verschaffen die de algemene vergadering van aandeelhouders behoeft voor de uitoefening van haar bevoegdheden. Het verschaffen van relevante informatie is een verplichting van de directie en de raad van commissarissen.

De aandeelhouder benoemt de directie en de commissarissen van EBN. De benoeming van de directie vindt plaats door de aandeelhouder uit een bindende voordracht door de raad van commissarissen. De minister van Economische Zaken dient deze voordracht vooraf goed te keuren. De benoeming van een commissaris geschiedt door de aandeelhouder uit een voordracht door de raad van commissarissen. De aandeelhouder benoemt uit de leden van de raad van commissarissen een voorzitter.

Daarnaast is in de statuten van EBN opgenomen dat de directie voor bepaalde besluiten de voorafgaande goedkeuring van de aandeelhouder nodig heeft, bijvoorbeeld bij het aangaan of verbreken van een duurzame samenwerking of investeringen met een waarde van meer dan EUR 200 miljoen, het sluiten van het bedrijf van de vennootschap of van een dochtermaatschappij of van een belangrijk onderdeel van het bedrijf en bij besluiten van de directie over een belangrijke verandering van de identiteit of het karakter van de vennootschap, waaronder begrepen het nemen of afstoten van een substantiële deelneming in het kapitaal van een ander vennootschap en de overdracht van de onderneming aan een derde.

Raad van commissarissen

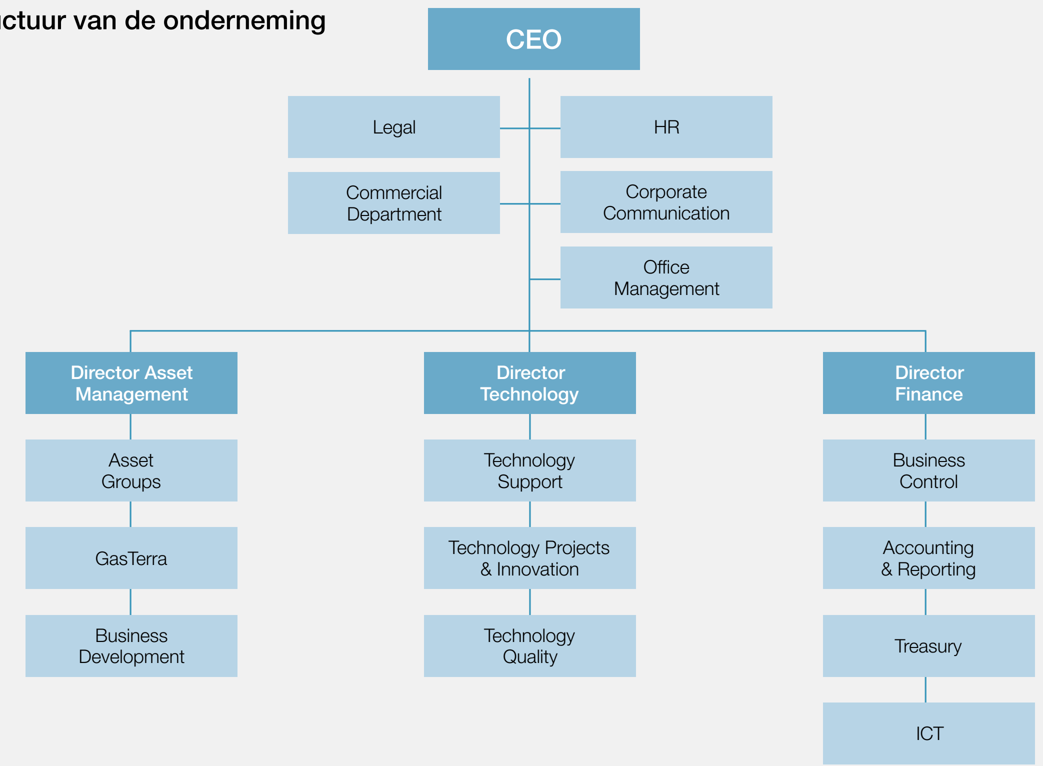
De voorzitter en de leden van de raad van commissarissen worden benoemd door de aandeelhouder. De Raad is belast met het toezicht op het beleid van de directie en de algemene gang van zaken binnen EBN en staat waar nodig en gewenst de directie bij. Op haar beurt voorziet de directie de Raad van alle benodigde en relevante informatie teneinde optimaal invulling en uitvoering te kunnen geven aan de taken en verantwoordelijkheden van de Raad. In de statuten van EBN is opgenomen dat de directie voor bepaalde besluiten de voorafgaande goedkeuring van de raad van commissarissen nodig heeft, bijvoorbeeld bij het vaststellen en wijzigen van het exploitatiebudget en het investerings- en financieringsplan, het aanstellen van procuratiehouders en het verrichten van (des)investeringen en het verrichten van andere rechtshandelingen met een waarde van meer dan EUR 50 miljoen.

Het verslag van raad van commissarissen staat op bladzijde 16 van dit jaarverslag.

Directie

De directie van EBN bestaat uit één statutair directeur (Jan Dirk Bokhoven) en is verantwoordelijk voor het algemene

Structuur van de onderneming

beleid en de strategie met het bijbehorende risicoprofiel van de onderneming. De directie is tevens verantwoordelijk voor de realisatie van de doelstellingen van de vennootschap, de resultatenontwikkeling en de voor de onderneming relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen. Waar nodig legt de directie besluiten ter goedkeuring voor aan de aandeelhouder of aan de raad van commissarissen. Daarnaast draagt zij zorg voor een goed werkend intern risicobeheersing- en controlesysteem.

De directie wordt bijgestaan door drie titulataire directeuren die samen met de statutair directeur het directieteam vormen. Het huidige directieteam bestaat naast de statutair directeur uit de volgende personen: Thijs Starink (Director Asset Management); Berend Scheffers (Director Technology) en Jan Boekelman (Director Finance). De vierde titulataire directeur, Maxine Tillij, die in 2012 in functie was als Director Corporate Affairs, zal in de loop van 2013 de onderneming verlaten. De statutair directeur is de voorzitter van het directieteam. Het organogram is weergegeven op pagina 43.

In het directiereglement, dat is goedgekeurd door de raad van commissarissen, is opgenomen hoe de taken binnen het directieteam zijn verdeeld. Het directieteam functioneert vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Binnen die gezamenlijke verantwoordelijkheid is er een taakverdeling naar functionele gebieden.

Deze specifieke taakverdeling is schriftelijk vastgelegd. Elk lid van het directieteam heeft binnen zijn eigen werkgebied de verantwoordelijkheid voor de voorbereiding van beleidsaangelegenheden en besluiten. Na besluitvorming binnen het directieteam zorgen de leden van het directieteam voor de tijdige uitvoering van de genomen besluiten. Het directieteam vergadert in beginsel elke twee weken. In het jaarverslag geeft de directie een beschrijving van de voornaamste risico's gerelateerd aan de strategie van EBN, de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen met betrekking tot de voornaamste risico's gerelateerd aan de strategie van EBN en eventuele belangrijke tekortkomingen in de interne risicobeheers- en controlesystemen die in het boekjaar zijn geconstateerd, welke significante wijzigingen zijn aangebracht en welke belangrijke verbeteringen zijn voorgenomen. Voor de beschrijving hiervan wordt verwezen naar pagina 46.

Bezoldiging, overige commissariaten en belangenverstrengeling

De aandeelhouder stelt het beleid voor de bezoldiging van de directie vast. Binnen de kaders van dat beleid bepaalt de raad van commissarissen de daadwerkelijke beloning van de directie, inclusief de variabele beloning van de directie. In het verslag van de raad van commissarissen wordt de variabele beloning van de directie toegelicht.

Jan Dirk Bokhoven is lid van de raad van commissarissen van GasTerra en is tevens lid van het college van gedelegeerd commissarissen van GasTerra.

EBN onderschrijft het principe II.3 van de Corporate Governance Code dat iedere vorm en schijn van belangenverstrengeling tussen de vennootschap en de directie dient te worden vermeden. De statuten en het directiereglement bevatten een regeling over (potentieel) tegenstrijdige belangen tussen de directie en de vennootschap. Ieder (potentieel) tegenstrijdig belang dat van materiële betekenis is, dient onmiddellijk aan de voorzitter van de

raad van commissarissen gemeld te worden. Er zijn in 2012 geen meldingen gedaan door de directie.

Evenwichtige verdeling van de zetels van de directie en de raad van commissarissen

In 2012 zijn geen vacatures ontstaan binnen de directie en de raad van commissarissen die anders dan door herbenoeming van een commissaris - vanwege de continuïteit van het functioneren van de raad van commissarissen - zijn ingevuld. De in 2011 bestaande verdeling van zetels tussen vrouwen en mannen is in 2012 daarom ongewijzigd gebleven. Zodra een vacature ontstaat die niet wordt ingevuld door herbenoeming zal positieve actie worden ondernomen om tot een verdeling te komen rekening houdend met art. 2:276 BW.

Externe accountant

De aandeelhouder benoemt de externe accountant, waarbij de raad van commissarissen een voordracht kan doen. In 2011 is Ernst & Young benoemd om de jaarrekeningen over de jaren 2012, 2013 en 2014 te controleren.

Gedragscode, klachtencommissie en vertrouwenspersoon

Waar we extern hechten aan transparantie en duidelijkheid, geldt dat ook binnen de muren van onze organisatie. Zo beschikt EBN over een gedragscode die voor alle medewerkers toegankelijk en van toepassing is. Deze vormt een leidraad bij het maken van persoonlijke keuzes en het nemen van individuele beslissingen. Daarnaast gebruiken we de gedragscode om het daadwerkelijke gedrag van de onderneming en haar werknemers te toetsen. In het geval van interne klachten kunnen werknemers terecht bij een vertrouwenspersoon of bij de klachtencommissie.
De vertrouwenspersoon en de klachtencommissie hebben in 2012 geen klachten ontvangen of in behandeling genomen. De gedragscode is beschikbaar op: www.ebn.nl/documents/gedragscode_EBN.pdf

Klokkenluiderregeling

Op basis van de klokkenluiderregeling kunnen medewerkers vermeende misstanden in de onderneming melden aan de directie of aan de raad van commissarissen. In 2012 zijn er geen vermeende misstanden gemeld. De klokkenluiderregeling is beschikbaar op:
www.ebn.nl/documents/klokkenluidersregeling_EBN.pdf

Toepassing Corporate Governance Code

Aangezien EBN is gekwalificeerd als een staatsdeelneming, volgt de onderneming het beleid van de overheid waarin wordt voorgeschreven dat staatsdeelnemingen de Corporate Governance Code volgen. Hoewel EBN niet beursgenoteerd is en om die reden niet verplicht is de code te hanteren, onderschrijft zij wel het uitgangspunt van de Corporate Governance Code dat transparantie naar belanghebbenden cruciaal is. In lijn daarmee volgen wij een aantal principes van de code(1) waarbij echter geldt dat niet alle ‘best practice bepalingen’ die horen bij de gevolgde principes van de Corporate Governance Code toepasbaar zijn op EBN.

De specifiek door ons gevolgde principes en best practices zijn uitgewerkt in de statuten en reglementen van EBN en vormen een leidraad voor het handelen van de directie, de commissarissen en de aandeelhouder. De volledige Corporate Governance Code is te lezen op:
http://commissiecorporategovernance.nl

(1) EBN richt zich naar de volgende principes uit de Corporate Governance Code: II.1 het bestuur: de taak en de werkwijze, II.3 het bestuur: tegenstrijdige belangen, III.1 de raad van commissarissen: de taak en werkwijze, III.2 de raad van commissarissen: onafhankelijkheid, III.3 de raad van commissarissen: deskundigheid en samenstelling, III.4 de raad van commissarissen: de voorzitter van de raad van commissarissen en de secretaris van de vennootschap, III.5 de raad van commissarissen: samenstelling en de rol van de drie kerncommissies van de Raad, III.6 de raad van commissarissen: tegenstrijdige belangen, III.7 de raad van commissarissen: bezoldiging, V.1 financiële verslaggeving, V.2 rol benoeming, beloning en beoordeling van het functioneren van de externe accountant, V.3 en V.4 relatie en communicatie van de externe accountant met de organen van de vennootschap.

Risicomanagement

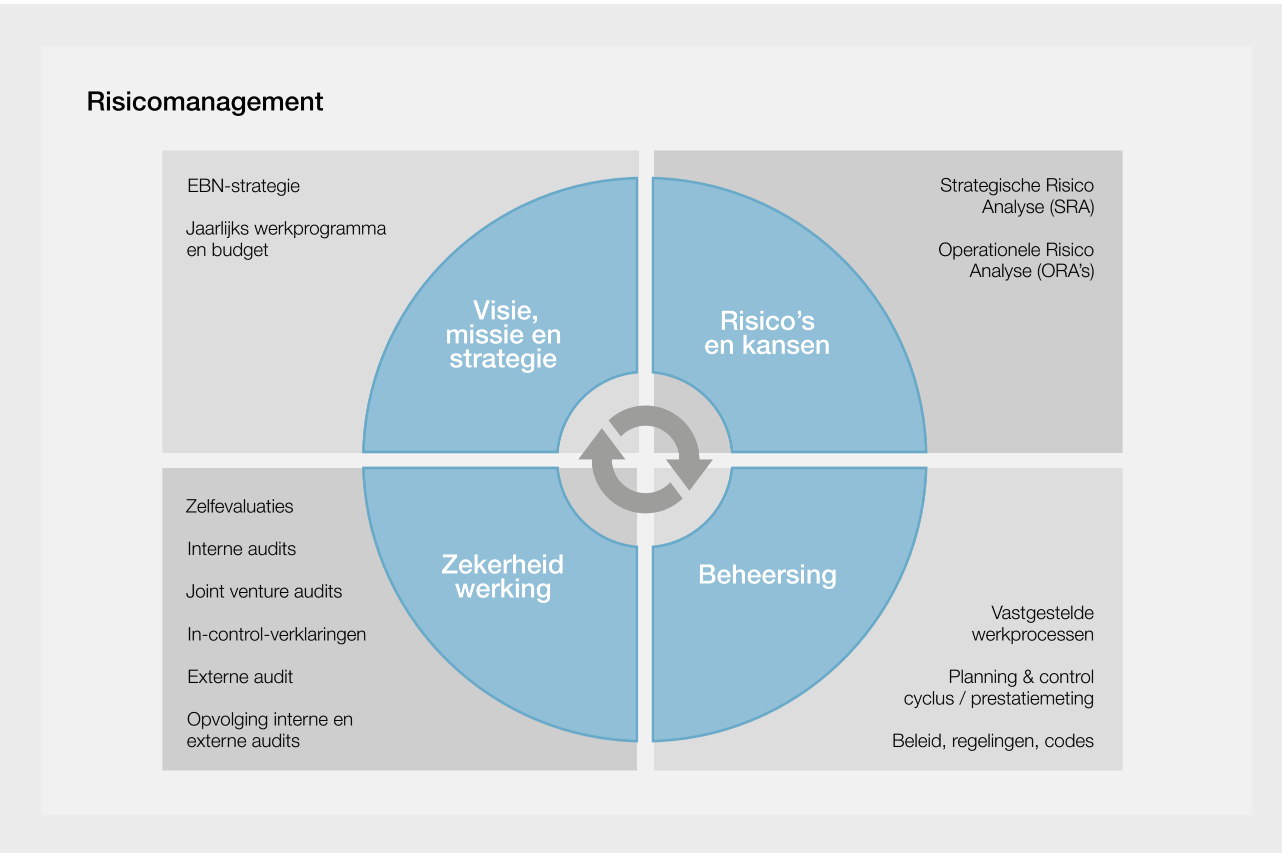
Risicomanagement is een essentieel onderdeel van de bedrijfsvoering van EBN. Het stelt onze organisatie in staat goed en blijvend zicht te houden op de strategische en operationele kansen en risico's en hierop adequaat in te spelen. Bij het identificeren van deze kansen en risico's steunen we niet alleen op zogenoemde 'structuurelementen' zoals analyses en rapportages. We doen dit ook door consequent en heel gericht aandacht te besteden aan het risicobewustzijn en de integriteit binnen de organisatie.

Risicomanagementstructuur

Ter structurering en beheersing van onze bedrijfsactiviteiten hanteren wij het 'EBN raamwerk'. Dit bestaat uit vier afzonderlijke pijlers waarbinnen verschillende activiteiten zijn benoemd en in samenhang worden uitgevoerd. Risicomanagement vormt in het gehele raamwerk een fundamenteel en integraal onderdeel. Het gaat hierbij in essentie om:

- het analyseren van kansen en risico's op basis van de strategie van de organisatie
- het opzetten en uitvoeren van beheersmaatregelen
- het toetsen van de werking van de beheersmaatregelen

Onderstaande afbeelding toont het 'EBN raamwerk' met daarin de belangrijkste onderdelen per pijler voor wat betreft risicomanagement.

Risico's en kansen

Op basis van de strategische doelstellingen van onze organisatie voert de directie jaarlijks een strategische risicoanalyse uit waarbij zowel de kansen als de risico's voor realisatie van deze doelstellingen in kaart worden gebracht. Door de afdelingen binnen EBN wordt jaarlijks een operationele risicoanalyse uitgevoerd. Hierbij worden risico's geïdentificeerd en wordt beoordeeld of deze door hen voldoende worden beheerst. Ook wordt nagegaan of kansen in voldoende mate worden geïdentificeerd en gegrepen. Voor zowel de strategische als de operationele risicoanalyses geldt dat ze ook in 2012 hebben plaatsgevonden.

Risicobeheersing

Om eventuele risico's zo goed mogelijk te beheersen worden op basis van de strategische en operationele risicoanalyses waar nodig maatregelen geformuleerd en uitgevoerd. Deze worden vervolgens ingebed in de EBN-werkprocessen waarvan de belangrijkste uitvoerig zijn beschreven en centraal vastgelegd. Op ons intranet zijn de werkprocessen onder 'Integraal Management Systeem' beschikbaar voor alle medewerkers.

Jaarlijks stelt EBN een werkprogramma en budget - het zogenoemde WP&B - vast. Hierin worden zowel op organisatie- als afdelingsniveau de ambities, plannen en activiteiten voor dat jaar benoemd en vastgesteld. Via de planning-en-control-cyclus wordt gedurende het jaar getoetst in hoeverre de in het WP&B opgenomen doelstellingen worden gerealiseerd. Hiertoe worden maandelijks en op kwartaalbasis managementrapportages opgesteld die op diverse niveaus binnen de organisatie worden besproken. Waar nodig wordt er op basis van deze rapportages bijgestuurd.

In het kader van de risicobeheersing stelt EBN interne beleidsdocumenten en interne regelingen zoals de autorisatie- en procuratieregeling ter beschikking op haar intranet waarmee deze voor alle medewerkers toegankelijk en beschikbaar zijn.

De werking van beheersmaatregelen

De opzet en werking van de beheersmaatregelen wordt jaarlijks getoetst. Zo ook in 2012. Dit gebeurt via open en informele sessies waarin de afdelingsmanager met zijn of haar medewerkers een zelfevaluatie uitvoert van de belangrijk(st)e beheersmaatregelen en de opzet en werking ervan met hen bespreekt. Waar nodig worden concrete acties gedefinieerd om het niveau van beheersing te verbeteren.

De uitkomsten van de zelfevaluaties zijn aan de directie gerapporteerd waarbij de afdelingsmanagers een 'in-control-verklaring' afgeven. Hierin wordt uitgesproken dat de belangrijkste risico's in hun verantwoordelijkheidsgebied zijn geïdentificeerd en wordt toegelicht of deze in voldoende mate zijn beheerst.

In 2012 is, zoals ieder jaar, een aantal interne audits uitgevoerd. Deze zijn gericht op het beoordelen van de kwaliteit en effectiviteit van belangrijke werkprocessen en/of op een aantal specifieke thema's binnen die werkprocessen. In 2012 zijn interne audits uitgevoerd betreffende de salarisadministratie en -verwerking, integriteit en systeembeveiliging.

De bevindingen van deze audits worden aan de directie gepresenteerd en toegelicht, de belangrijkste aanvullend besproken met de audit commissie van de raad van commissarissen. Ook in het verslagjaar hebben de interne

audits tot bevindingen geleid. Hiervoor zijn acties vastgesteld, 'eigenaren' benoemd en einddata bepaald. De uitvoering van de acties wordt periodiek door het directieteam gevolgd.

Naast interne audits heeft EBN in 2012 een financiële audit uitgevoerd op de kosten die in het kader van de diverse samenwerkingsverbanden aan onze organisatie worden doorbelast.

Financiële markten

Voor het realiseren van onze strategische doelstellingen is goede toegang tot de kapitaalmarkten, beheersing van valuta- en renterisco's en een goede kredietwaardigheid van onze financiële tegenpartijen essentieel. Op pagina 78 en verder van de jaarrekening wordt toegelicht hoe de desbetreffende risico's worden beheerst.

Risicoprofiel

Elk jaar opnieuw zet EBN zich tot het uiterste in haar strategische doelstellingen voor de korte en lange termijn te bereiken. Hierbij dienen zich traditiegetrouw en onvermijdelijk risico's en onzekerheden aan die in meer of mindere mate invloed hebben op de daadwerkelijke realisatie van deze plannen. Hieronder beschrijven we de voornaamste en meest actuele.

Draagvlak voor gas- en oliewinning

Voor het exploreren en winnen van gas en olie is voldoende steun vanuit de samenleving essentieel. EBN vindt het daarom van groot belang om duidelijk te communiceren over de rol van aardgas in Nederland. Daarnaast vinden we het belangrijk om belanghebbenden proactief, feitelijk en transparant te informeren over specifieke activiteiten en om via concrete projecten in de praktijk te laten zien hoe de winning van aardgas kan worden ingebed in de natuurlijke leefomgeving. Dit doen we door te luisteren naar en te leren van belanghebbenden. Ook stimuleren we een veilig productieproces, waarbij de milieubelasting geminimaliseerd wordt.

Aandeel van gas in de energiemix

Aardgas speelt in potentie een essentiële rol in de transitie naar het gebruik van hernieuwbare energiebronnen. Aardgas is de schoonste fossiele brandstof en vormt bovendien een natuurlijke combinatie met hernieuwbare energie zoals zon en wind, omdat het flexibel inzetbaar is. Het risico bestaat echter dat deze potentiële rol van aardgas onvoldoende wordt gerealiseerd door een toenemende energieproductie uit kolen, als gevolg van een relatief lage kolenprijs. EBN vindt het daarom belangrijk om, samen met de gassector, de potentie en het belang van aardgas in de energietransitie uit te dragen en hierover breed de maatschappelijke dialoog aan te gaan.

Investeringsklimaat en kritische infrastructuur

Bij een ongunstig investeringsklimaat voor exploratie en winning van olie en gas zullen olie- en gasmaatschappijen hun prioriteiten meer gaan verschuiven naar landen waar een beter rendement op hun investeringen te halen is. Dit betekent ook dat Nederland onvoldoende de juiste nieuwe investeerders kan aantrekken, met als resultaat dat er minder wordt geïnvesteerd in de Nederlandse gas- en oliewinning in het algemeen en in het toepassen van nieuwe innovatieve technieken in het bijzonder. Zonder investeringen zal bovendien de bestaande infrastructuur vroegtijdig verwijderd worden. Voor gaswinning op zee is het van essentieel belang dat kritische infrastructuur zo lang mogelijk behouden blijft om de ontwikkeling van nieuwe velden te faciliteren.

Het risico bestaat dat het niveau van gas- en olieproductie hierdoor op termijn achterblijft. EBN zal de mogelijkheden voor verdere optimalisatie van het investeringsklimaat onderzoeken en zich samen met de overheid, de sector en kennisinstituten inzetten om dit te realiseren. Tevens zullen we actief de mogelijkheden voor exploratie en winning van gas en olie in Nederland (inter)nationaal onder de aandacht blijven brengen.

Externe factoren

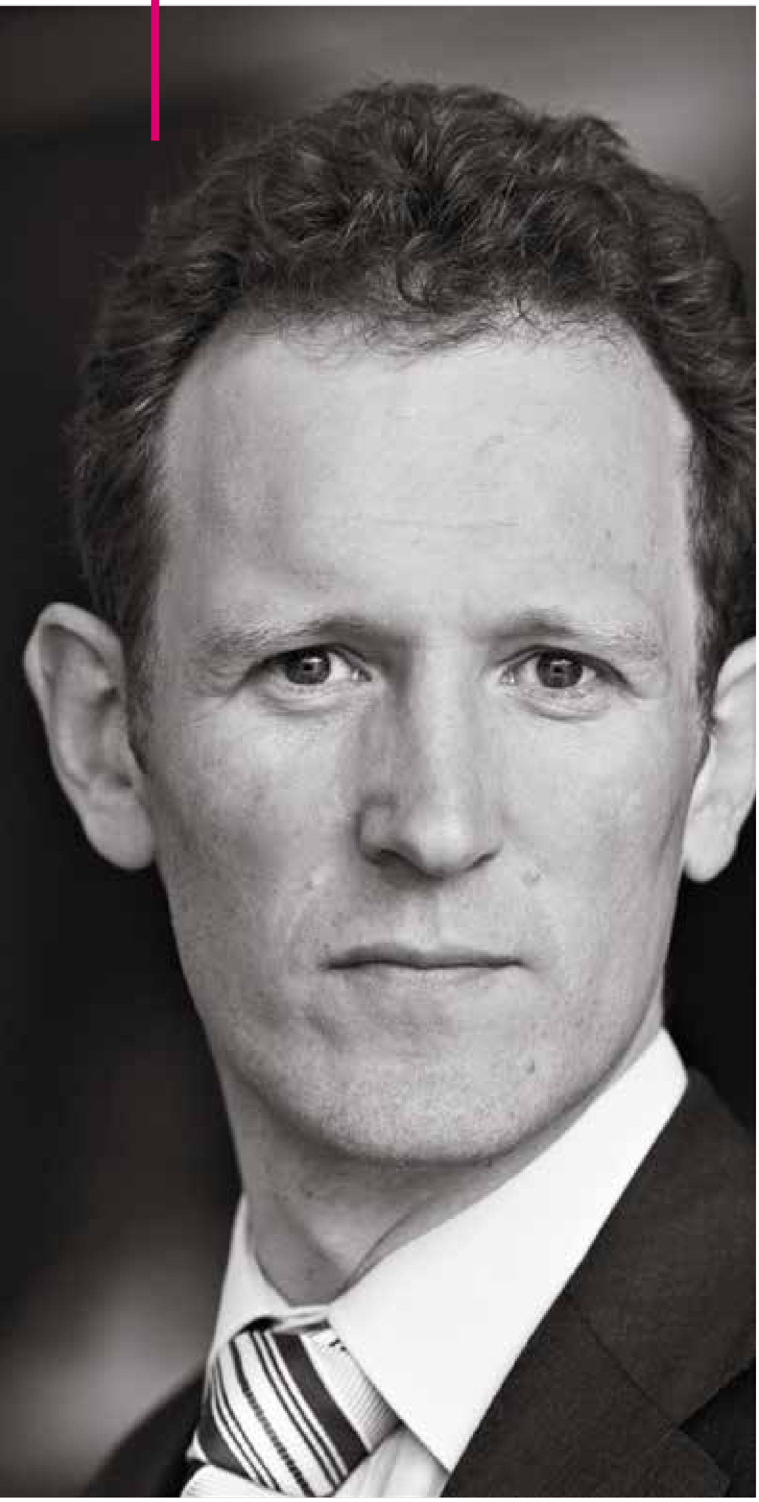
Indien zich een langdurige periode van lage marktprijzen zou voordoen, bestaat het risico dat olie- en gasmaatschappijen minder gaan investeren. EBN volgt de ontwikkeling van de gasprijs voortdurend. EBN neemt echter geen maatregelen zoals hedgen om het risico van fluctuerende marktprijzen te beheersen. Door de lage operationele kostenstructuur hebben lage marktprijzen weinig effect op de continuïteit van EBN.

Directieverklaring

De directie is verantwoordelijk voor adequate interne risicobeheersingssystemen en voor het beoordelen van de effectiviteit ervan. De werkelijke bedrijfsprestaties zijn in het boekjaar periodiek vergeleken met de goedgekeurde plannen en budgetten en besproken tijdens de directievergadering. De directie verklaart dat de systemen met betrekking tot de financiële verslaggevingsrisico's gedurende het verslagjaar naar behoren hebben gewerkt en een redelijke mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.

GASTCOLUMN RON WIT:

teammanager klimaat en energie bij Stichting Natuur & Milieu

Energie is belangrijk in de levens van mensen. Zonder energie rijden er geen auto's, hebben we geen licht en geen water. Majeure veranderingen of ingrepen zullen dus altijd invloed hebben op het leven van het individu. Daarnaast leidt het verduurzamen van energie tot energievormen die meer beslag leggen op de ruimtelijke omgeving. Dat heeft invloed op onze leefwereld. Dit alles maakt dat er sprake zal zijn van een energietransitie die zijn weerga niet kent.

In Nederland is het sprookje waarin flexibele gascentrales en meer hernieuwbare elektriciteit samen een duurzame toekomst bepalen, hard uit elkaar gespat. De werkelijkheid laat zien dat de elektriciteitssector zich daar niet aan houdt en de markt zich volledig lijkt te richten op kolen. Wat dat betreft is er sprake van een kloof tussen de beoogde transitie en de grillen van de markt.

Meters

In ons land praten we altijd maar over doelen. Zo hebben we het over de 16% hernieuwbaar in termen als 'is het niet te veel?', 'wordt het niet te duur?'. Maar die discussie is niet in het belang van de noodzakelijke investeringszekerheid van de sterk groeiende industrie van schone technologie. Sterker, het is een excuus om de dingen uit te stellen en geen meters te maken. We moeten minder

"Wij zijn een kampioen in het praten over doelen, maar maken geen meters."

praten over doelen, en meer over wat écht nodig is. Het zou goed zijn als het kabinet dit jaar bekend maakt welke volumes wind op zee er ieder jaar wordt aanbesteed. Dat geeft een geweldige impuls aan de sector omdat bedrijven dan weten dat er voldoende volume in de markt komt om te gaan innoveren en investeren. Dat vertrouwen is een sleutelfactor. Bovendien is in het regeerakkoord voldoende geld gereserveerd om de onrendabele top van een dergelijk aanbestedingsplan te financieren. Natuurlijk is het goed dat er een Energieakkoord wordt ontwikkeld naar 2030 en verder, maar dat mag ons niet afleiden van wat er vandaag moet gebeuren. Wij zijn een kampioen in het praten over doelen, maar niet in het maken van meters.

Loopgraven

Ik mocht zelf aan de wieg staan van het proces van het energieakkoord. Ik heb me altijd afgevraagd hoe het toch kan dat Nederland al 10 jaar vast zit op het gebied van duurzaam. Ik denk dat dat komt doordat iedereen praat over techniek en instrumenten, maar als het erop aankomt in de loopgraven belandt. Wij hebben het in dit land altijd over de inhoud en te weinig over de achterliggende belangen. Dat is ook nu weer een valkuil. Het gaat over de inhoud en cijfers en we zijn te weinig in staat of bereid om de belangen te kwantificeren en elkaar daarop door te vragen. Durf een tweede keus overeen te komen, 100% overeenstemming kan misschien niet op voldoende draagvlak rekenen. De analyse waarom wij met elkaar niet echt meters maken is nooit echt gemaakt, maar dat ligt voor een belangrijk deel hierin opgesloten. Alleen als we zij aan zij gaan zitten en een brug slaan naar elkaars belangen, dan komen we écht verder.

Concurrentiepositie

De grote uitdaging voor dit moment is het besparen van energie: iedereen is voor, maar niemand doet het écht. Dit dreigt een beetje een lege huls te worden. Ik beschouw het als een strategische misser dat energiebesparing vooral wordt gezien als middel om de klimaatdoelstellingen te realiseren. Maar hierdoor wordt de waarde ervan voor onze economie onvoldoende benut. Je zou het vanuit economisch perspectief moeten beschouwen: ons niveau van energie-efficiëntie behoort tot de slechtste van Europa en loopt achteruit. Dat is slecht voor onze concurrentiepositie en dus voor onze economie. Je moet toe naar een situatie dat energiebesparing een economisch doel wordt, een business case.

Ver voorop lopen met klimaatbeleid kan ten koste gaan van onze concurrentiepositie. Maar op het gebied van energiebesparing geldt het omgekeerde. Juist als de rest van wereld weinig aan klimaatbeleid doet, stijgen de fossiele energieprijzen verder en kan je dus veel geld verdienen met energiebesparing. De terugverdientijd van energiebesparende investeringen wordt dan korter en de baten ervan zullen de kosten voor de BV Nederland overstijgen.

Averij

We moeten oppassen dat aardgas als transitiebrandstof geen marketingconcept wordt. Een mooi verhaal zonder inhoud. Het klopt dat het flexibel is, maar dat alleen is niet voldoende om een duurzaam imago aan te meten. De gassector zal wat dat betreft meer moeten doen om het belang van aardgas in de transitie waar te maken. In theorie kan het een hele belangrijke rol spelen, maar zoals opgemerkt is de markt onverbiddelijk. En wat doe je dan? Kijk maar hoe het nu is: gascentrales staan stil, kolencentrales draaien volop. Het is de hoogste tijd dat de gevestigde gassector politiek stelling durft te nemen: "Wij willen een fors hogere CO_2-prijs!" Doe je dat niet, dan loopt je droom averij op. ■

OPRICHTING DSM AARDGAS B.V.

50 jaar
aardgas in
Nederland

4

JAARREKENING

ALGEMEEN

De directie heeft de jaarrekening van EBN B.V. (EBN) over het boekjaar 2012 opgemaakt en geaccordeerd volgens haar besluit van 20 maart 2013. Aansluitend is de jaarrekening voorgelegd aan de Raad van Commissarissen. EBN is een besloten vennootschap, gevestigd en kantoorhoudende in Nederland met haar statutaire zetel te Utrecht. EBN is opgericht op 2 januari 1973 te Maastricht. Krachtens artikel 20.2 van de statuten geeft de Raad ook een pre-advies aan de aandeelhouders. De jaarrekening zal vervolgens worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 18 april 2013. Daar zal de jaarrekening vastgesteld en vervolgens gepubliceerd worden. Alle aandelen van EBN worden gehouden door de Nederlandse Staat.

De geconsolideerde jaarrekening van EBN over het jaar 2012 omvat de vennootschap en haar dochteronderneming EBN Capital B.V. (per 15 november 2012 ontstaan uit fusie K13 Extensie Beheer B.V. en F3/A6 Extensie B.V.) en is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) en uitspraken van het International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) zoals van kracht per 31 december 2012 en zoals aanvaard voor gebruik binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de jaarrekeningen verwerkt van EBN en van de entiteit waarover EBN zeggenschap heeft. EBN heeft zeggenschap over een dochteronderneming als EBN in staat is het financiële beleid en het bedrijfsbeleid van de dochteronderneming te bepalen teneinde voordeel te behalen uit haar activiteiten. De jaarrekening van de dochteronderneming wordt opgesteld met dezelfde grondslagen als EBN. Alle transacties, saldi, baten en lasten binnen de Groep worden bij de consolidatie geëlimineerd. De resultaten van dochterondernemingen die in de loop van het jaar zijn verworven of afgestoten, worden in de geconsolideerde winst- en verliesrekening opgenomen vanaf de datum van verwerving respectievelijk tot de datum van afstoting, al naar gelang van toepassing.

De jaarrekening van EBN richt zich voornamelijk op het aandeel van EBN in contractuele samenwerkingsverbanden op het gebied van gas- en oliewinning in Nederland en het Nederlands Continentaal Plat. Het gaat dan om EBN's aandeel in de activa en passiva, alsook in de opbrengsten en kosten van zulke samenwerkingsverbanden. Daarnaast neemt EBN deel in enkele vennootschappen.

Samenwerkingsverbanden

Onder samenwerkingsverbanden verstaan we zowel contractuele als vennootschappelijke samenwerkingsverbanden met partners waarmee EBN activiteiten uitvoert. Bij het uitvoeren van die activiteiten wordt gebruik gemaakt van activa waarover EBN samen met die andere partijen zeggenschap heeft. EBN verwerkt deze gezamenlijke activa en de bijbehorende verplichtingen, kosten en opbrengsten proportioneel in de jaarrekening.

Het belangrijkste samenwerkingsverband is de Maatschap Groningen. In totaal werkt EBN samen met partners in 27 winningsvergunningen op land,101 winningsvergunningen offshore, 48 opsporingsvergunningen, de gaszuiveringsinstallatie Emmen en 4 faciliteiten voor ondergrondse opslag van aardgas. Het deelnemingspercentage in deze samenwerkingsverbanden varieert van 40% tot 50%. Ook neemt EBN deel in de gasbehandelingsinstallatie en de pijpleiding K13-Den Helder, de pijpleiding K13-Extensie (via een dochteronderneming) en de pijpleiding F3/A6 Extensie

(via een dochteronderneming). EBN houdt 100% van de aandelen in EBN Capital B.V. in verband met de hierboven vermelde deelnemingen in de pijpleidingen K13-Extensie en F3/A6 Extensie.

Geassocieerde deelnemingen

EBN neemt voor 40% deel in GasTerra B.V. gevestigd in Groningen en heeft als hoofdactiviteit het handelen in aardgas. Daarbij heeft EBN een deelname voor 45% in NOGAT B.V. en 12% in NGT extensie. De hoofdactiviteit van deze deelnemingen is aardgastransport vanuit de Noordzee.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN WINSTBEPALING

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, en op going concern basis, tenzij anders vermeld.

Omrekening buitenlandse valuta

De functionele valuta en presentatievaluta van EBN is de euro. Dat geldt ook voor de samenwerkingsverbanden. Commerciële transacties en opgenomen leningen in vreemde valuta worden in de administratie verwerkt tegen de contante wisselkoersen die gelden op de dag van de transacties. Monetaire balansposten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de contante koers per balansdatum. Koersverschillen die voortvloeien uit de afwikkeling van deze transacties en uit de omrekening van monetaire balansposten worden in het resultaat verwerkt.

Onderscheid tussen activa en passiva naar termijnen

Een actief wordt als vlottend aangemerkt als het naar verwachting binnen 12 maanden na balansdatum wordt gerealiseerd. Een verplichting of schuld wordt als kortlopend aangemerkt als deze binnen 12 maanden na balansdatum wordt afgewikkeld.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa ten behoeve van de productie

De materiële vaste activa voor de gas- en oliewinning en de overige bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen de aanschaffingswaarde onder aftrek van afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.
Vervangingsinvesteringen die een verbetering vormen, worden geactiveerd en identieke vervangingsinvesteringen komen ten laste van de winst- en verliesrekening.
De geschatte kosten van buitengebruikstelling, ontmanteling en verwijdering van platforms en andere installaties worden geactiveerd, als onderdeel van de aanschaffingswaarde van het betreffende materieel actief.

Een materieel vast actief wordt niet langer in de balans opgenomen wanneer het wordt afgestoten of wanneer er geen toekomstige economische voordelen meer worden verwacht uit het verdere gebruik, of in geval van teruggave of verkoop van de vergunning. Een eventuele bate of verlies voortvloeiend uit het niet langer in de balans opnemen van het actief, wordt in het resultaat verwerkt.

Exploratie activa

EBN activeert uitgaven voor exploratie. Uitgaven voor onderstaande activiteiten worden geactiveerd als onderdeel van de exploratie- en evaluatieactiva: acquisitie van exploratielicenties, exploratieboringen, trenching (onderzoek d.m.v. aarddoorsnedes), sampling (monstername) en activiteiten in relatie tot evaluatie van de technische en commerciële mogelijkheid om mineralen te winnen.

Niet geactiveerd worden uitgaven voor: topografisch-, geologisch-, geochemisch- en geofysisch onderzoek, tenzij ze samenhangen met reeds bestaande en aangetoonde velden (bijvoorbeeld om beter te weten waar men moet boren). Als deze uitgaven worden aangerekend als onderdeel van inbrengvergoedingen worden zij geactiveerd. Inbrengvergoedingen worden over het algemeen namelijk alleen betaald als winning haalbaar lijkt. Hierdoor bestaat in dat geval meer zekerheid dan in het geval zelf dit onderzoek wordt uitgevoerd.

Exploratieboringen

Uitgaven voor exploratieputten worden geactiveerd (boringen in aanleg). Als blijkt dat de exploratieput droog

is, worden deze uitgaven vervolgens ten laste van het resultaat gebracht. Zolang er bij een gas- of olievoerende exploratieput geen productie is, wordt op de betreffende activa niet afgeschreven.

Uitgaven van exploratieputten die meer dan 12 maanden oud zijn worden ten laste van het resultaat gebracht, tenzij:

1) zij zich in een gebied bevinden waar omvangrijke investeringen zijn vereist voordat de productie kan beginnen, en
2) commercieel winbare hoeveelheden zijn aangetroffen, en
3) verdere exploratie- of evaluatieactiviteiten plaatsvinden, dat wil zeggen additionele exploratieputten worden geboord of daartoe vastomlijnde plannen bestaan voor de nabije toekomst.

Het management beoordeelt regelmatig of activering van de uitgaven voor exploratieboringen nog voldoet aan de hierboven genoemde criteria en of de boringen kunnen worden voortgezet. Exploratieputten die ouder dan 12 maanden zijn, worden nog aanvullend beoordeeld om vast te stellen of de feiten en omstandigheden zijn gewijzigd en of bovengenoemde voorwaarden nog van toepassing zijn.

Inbrengvergoedingen

De kosten van betaalde inbrengvergoedingen – voornamelijk exploratiekosten en rentevergoedingen met betrekking tot bewezen reserves – worden geactiveerd en afgeschreven op basis van de Unit-of-Production methode (in de volgende paragraaf volgt de toelichting).

Afschrijvingen

Materiële vaste activa voor de gas- en oliewinning worden afgeschreven op basis van de Unit-of-Production (UoP) methode: de verhouding tussen de productie in het boekjaar en de PRMS reserve categorieën bewezen reserves (categorie 1) per 31 december van dat boekjaar. Deze reserves zijn bepaald volgens de definities zoals ze door de Society of Petroleum Engineers (SPE), World Petroleum Council (WPC), American Association of Petroleum Geologists (AAPG) en Society of Petroleum Evaluation Engineers (SPEE) zijn vastgelegd in het Petroleum Resources Management Systeem. De reserves zijn gebaseerd op de huidige inschattingen van EBN's bewezen reserves en productieprofielen.

De overige materiële vaste activa worden op lineaire basis afgeschreven over de verwachte gebruiksduur. In eerste instantie wordt daarbij uitgegaan van twintig jaar voor hoofdtransportleidingen en dertig jaar voor faciliteiten voor ondergrondse opslag van aardgas (Underground Gas Storages of UGS-en). Voor bedrijfsgebouwen geldt een gebruiksduur van tien jaar. Op bedrijfsterreinen wordt niet afgeschreven.

De geschatte resterende gebruiksduur van deze materiële vaste activa wordt elk jaar getoetst. Daarbij wordt rekening gehouden met economische en technologische veroudering en met normale slijtage.

Investeringen en boringen in aanleg

Er wordt niet afgeschreven op investeringen en boringen in aanleg.

Financieringskosten projecten

Financieringskosten van projecten worden geactiveerd. Het gehanteerde rentepercentage gedurende het boekjaar wordt gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage voor de langlopende leningen van het afgelopen boekjaar.

Financiële vaste activa

Een geassocieerde deelneming is een belang in een geheel waarin EBN invloed van betekenis heeft, maar geen beslissende zeggenschap kan uitoefenen.
De geassocieerde deelnemingen worden verwerkt op basis van de equity-methode. Dat houdt in dat het aandeel van EBN in een geassocieerde deelneming wordt bepaald op het EBN-aandeel in de netto activa van deze deelnemingen, verminderd met een eventuele bijzondere waardevermindering. Het belang van EBN bij de winst of het verlies van de geassocieerde deelneming wordt opgenomen in het resultaat.

Wanneer het aandeel van EBN in het verlies van een geassocieerde deelneming de boekwaarde van deze deelneming – inclusief eventuele andere vorderingen – overtreft, wordt de boekwaarde tot nihil teruggebracht. Er worden geen verdere verliezen verantwoord, tenzij EBN verplichtingen van de geassocieerde deelneming op zich heeft genomen via een garantie of andere verplichting.
Ongerealiseerde winsten en verliezen uit transacties met geassocieerde deelnemingen worden geëlimineerd naar verhouding van het EBN-aandeel in deze deelnemingen.

Bijzondere waardeverminderingen

Elke balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat de boekwaarde van een vast actief (een materieel of financieel vast actief) boven de realiseerbare waarde (de hoogste van indirecte en directe opbrengstwaarde) ligt.
In dat geval wordt overgegaan tot een bijzondere waardevermindering ('impairment'). Wanneer een actief niet in ruime mate zelfstandig voor een instroom van kasmiddelen zorgt, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor de kasgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Voor EBN komt bij de materiële vaste activa een kasgenererende eenheid overeen met een concessie. Bij de bepaling van de indirecte opbrengstwaarde worden de geschatte toekomstige kasstromen contant gemaakt tegen een disconteringsvoet vóór belastingen, gebaseerd op de marktrente plus een opslag voor de specifieke risico's van het actief. EBN gebruikt hiervoor de WACC (Weighted Average Cost of Capital).

Wanneer de realiseerbare waarde van een actief lager is dan de boekwaarde, wordt de boekwaarde afgeboekt tot de realiseerbare waarde. Een bijzondere waardevermindering wordt, eventueel ten dele, teruggedraaid bij een wijziging in de schatting die van belang is voor de bepaling van de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden op een afzonderlijke regel in het overzicht van totaalresultaat opgenomen.

Voorraden

De voorraden ondergronds gas en voorraden materialen worden gewaardeerd tegen de gemiddelde inkoopprijzen of lagere netto opbrengstwaarde. De voorraad bovengrondse condensaat en olie worden gewaardeerd tegen de netto-opbrengstwaarde per het einde van het jaar.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs met een eventuele waardecorrectie in verband met oninbaarheid. De eerste waardering vindt tegen reële waarde plaats.

Liquide middelen

Onder liquide middelen verstaan we kasmiddelen, banktegoeden en deposito's bij banken met een resterende looptijd van minder dan drie maanden. Bankschulden worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van EBN bestaat uit aandelenkapitaal en nog uit te keren dividend. De Staat der Nederlanden is de enige aandeelhouder van EBN. Het dividend dat aan de aandeelhouder moet worden uitgekeerd, wordt als verplichting opgenomen in de periode waarover deze verschuldigd is, conform de statuten van EBN. Uitzondering daarop vormt het voorgestelde slotdividend. Dat wordt pas opgenomen als een verplichting na vaststelling door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Voorzieningen

Voorzieningen worden in de balans opgenomen wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

1) er is een juridische of feitelijke verplichting als gevolg van een gebeurtenis uit het verleden, en
2) het is waarschijnlijk dat middelen aan de onderneming zullen worden onttrokken om aan de verplichting te voldoen, en
3) er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van het bedrag van de verplichting.

Als het effect van de tijdswaarde van geld materieel is, worden voorzieningen bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een rentevoet vóór belastingen.

Als een contante waarde is berekend, wordt de toename van de voorziening door het verloop van de tijd beschouwd als rentelast. De voorziening voor uitgestelde belastingverplichtingen wordt niet contant gemaakt.

De voorziening voor opruimkosten is bedoeld voor de voorziene geschatte kosten van buitengebruikstelling, ontmanteling en terreinherstel gebaseerd op de huidige eisen, technologie en schattingen. De hoogte van deze voorziening is gebaseerd op opgaven van de operators en wijzigingen hierin zullen, na een eigen beoordeling door EBN, doorgaans leiden tot een overeenkomstige aanpassing van de geactiveerde opruimkosten van de betreffende materiële vaste activa.

De voorziening voor bodemdaling richt zich op bepaalde bijkomende verplichtingen die ontstaan tijdens de winningfase.

Schulden

Opgenomen leningen worden tegen geamortiseerde kostprijs verantwoord. De eerste waardering vindt plaats tegen reële waarde onder aftrek van kosten. De leningen in vreemde valuta worden op balansdatum tegen de dan geldende koers geherwaardeerd. Agio of disagio op leningen wordt gedurende de looptijd van de betreffende leningen afgeschreven. De interestlasten worden toegerekend aan het resultaat van de periode waarop zij betrekking hebben volgens de effectieve interestmethode.

Pensioenen

EBN heeft een toegezegde pensioenregeling, welke is ondergebracht bij het pensioenfonds ABP. EBN verwerkt deze pensioenregeling als toegezegde bijdrage regeling omdat het pensioenfonds niet in staat is om het aandeel van EBN in de onderliggende pensioenverplichting, fondsbeleggingen en kosten van de regeling op consistente en betrouwbare wijze uit te splitsen.

Voorwaardelijke activa en passiva

Voorwaardelijke activa en passiva worden niet in de balans opgenomen.

Emissierechten

EBN moet door haar belang in de samenwerkingsverbanden voldoen aan wetgeving met als doel vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. De operator verhandelt de emissierechten namens de partners in de samenwerkingsverbanden.

De operator reserveert emissierechten om te kunnen voldoen aan leveringsverplichtingen. De rechten worden niet opgenomen in de balans. Er wordt een bate opgenomen wanneer de operator het EBN-aandeel in de overtollige emissierechten verkoopt. Als de operator emissierechten moet bijkopen, neemt EBN voor haar aandeel daarin een last op.

Netto-omzet

De netto-omzet uit de verkoop van gas, olie en condensaat wordt verantwoord op moment van levering. Dat is het moment waarop het eigendom en de risico's van de geleverde goederen overgaan op de afnemer. De opbrengsten uit de gas- en oliewinning door middel van activa waarin EBN samen met andere producenten deelneemt, worden opgenomen op basis van het relatieve belang van EBN hierin.

Bedrijfslasten

De kosten worden bepaald op basis van historische kosten. De kosten omvatten het met het belang overeenkomend aandeel in de kosten van de samenwerkingsverbanden, evenals de beheerskosten.

Bij operationele kosten zijn ook de aan de Staat verschuldigde uitkeringen inbegrepen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden opgenomen op tijdsevenredige basis. Daarnaast worden onder deze post de interestkosten in verband met oprenting van voorzieningen opgenomen.

Resultaat geassocieerde deelnemingen

Het aandeel in het resultaat financiële vaste activa wordt bepaald op een deel van de resultaten over het verslagjaar dat overeenkomt met het belang van EBN, na aftrek van de belastingen daarop.

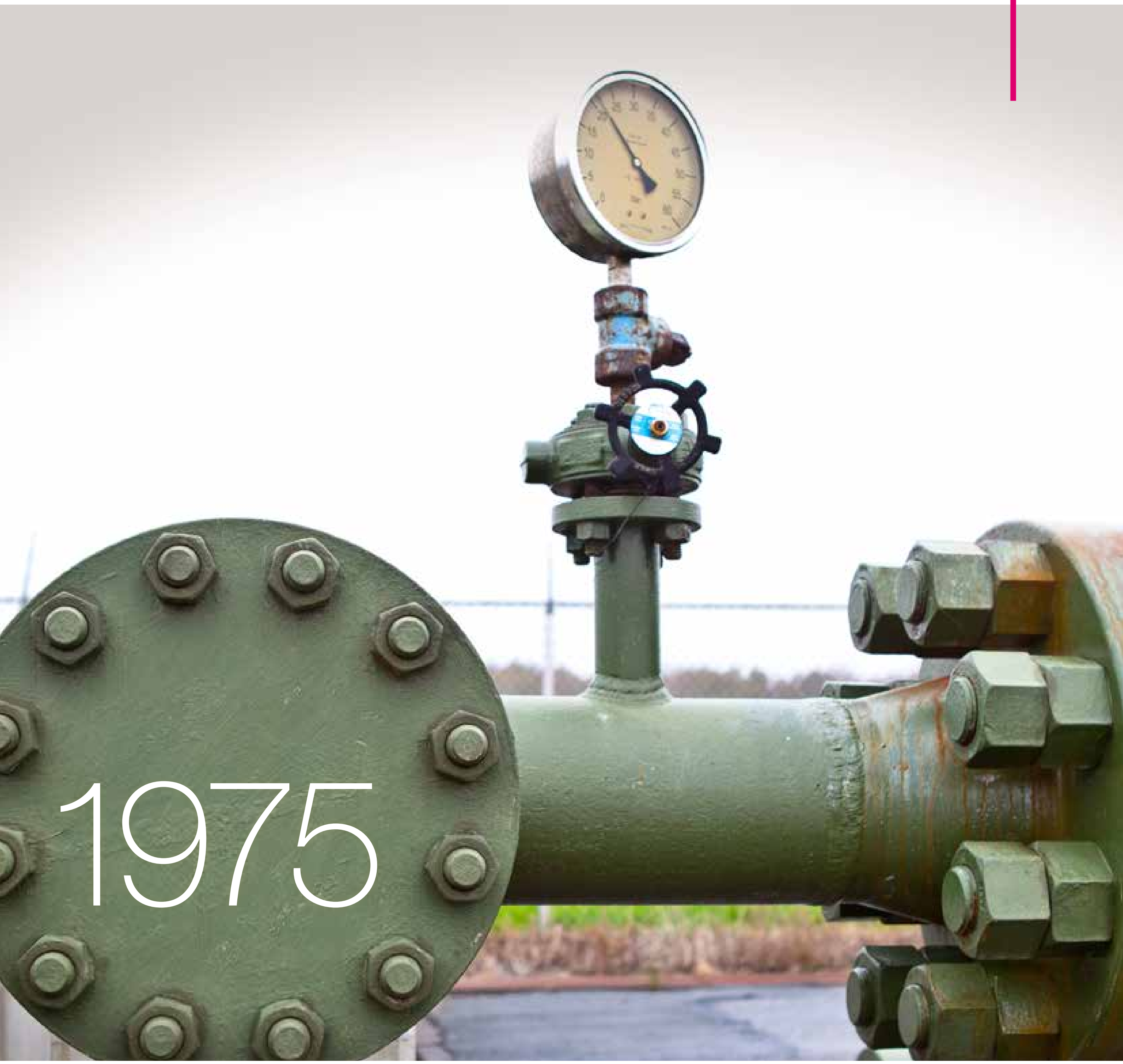
Belastingen

De winstbelasting wordt bepaald volgens de 'balansmethode'. Belastinglasten worden opgenomen in het overzicht van totaal resultaat behalve voor zover zij betrekking hebben op een post die rechtstreeks is opgenomen in de overige ongerealiseerde resultaten.

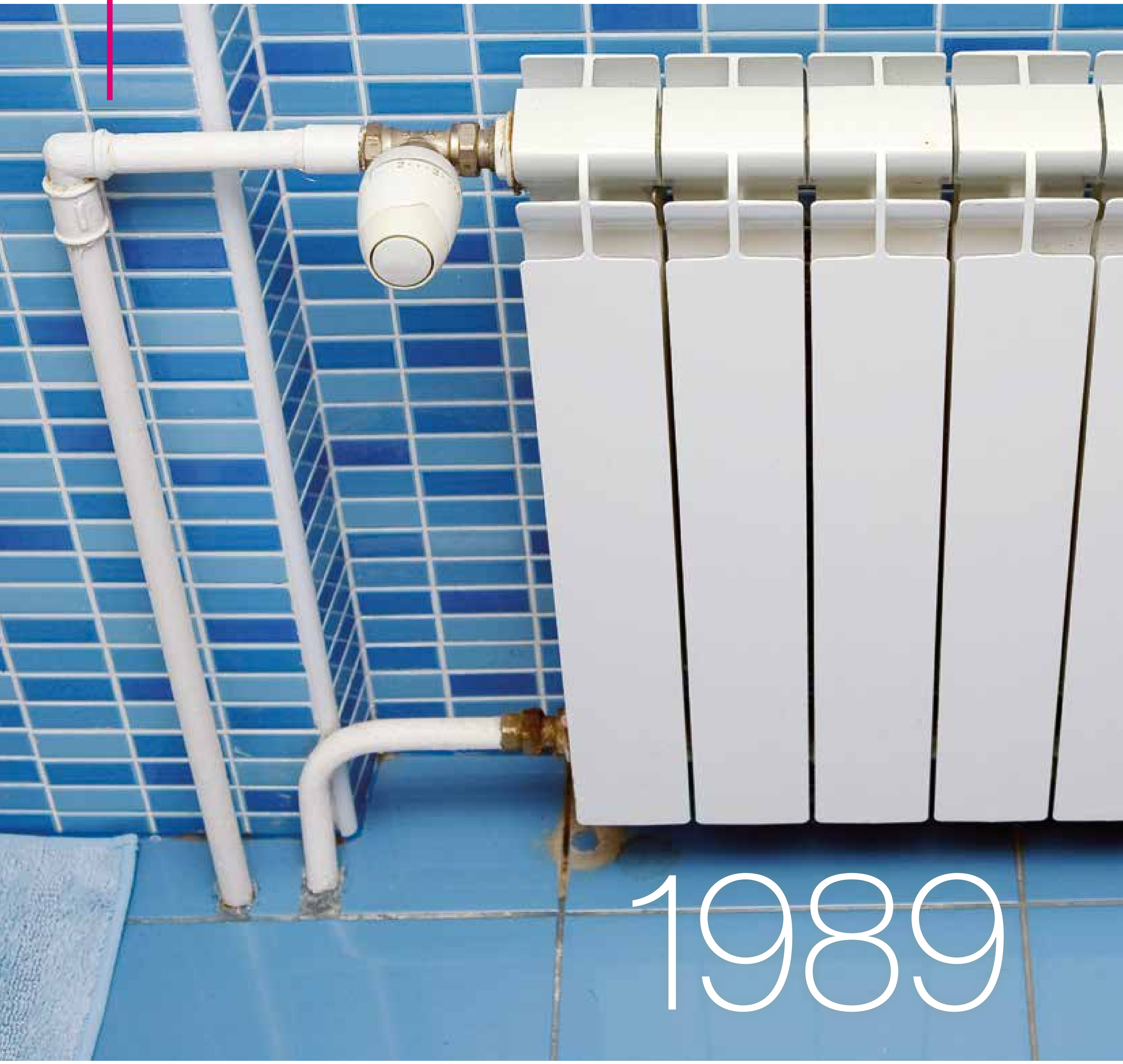
Actuele belastingen zijn de belastingen die naar verwachting betaald moeten worden over de fiscale winst over het jaar, op basis van de belastingtarieven per balansdatum, en eventuele aanpassingen in de te betalen belastingen over voorgaande jaren.

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen op basis van de verwachte fiscale consequenties van tijdelijke verschillen tussen de fiscale en de commerciële boekwaarde van activa en passiva. De latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden berekend tegen de per balansdatum geldende of materieel vastgestelde belastingtarieven en -wetten die naar verwachting van toepassing zijn wanneer de betreffende latente belastingvorderingen en verplichtingen worden afgewikkeld.

START OFFSHORE GASPRODUCTIE

NAAMSWIJZIGING DSM AARDGAS WORDT EBN

Financiële derivaten

Financiële derivaten worden initieel in de balans opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens op iedere balansdatum gewaardeerd tegen de actuele reële waarde. De daaruit voortvloeiende baten of lasten worden in het resultaat verwerkt. EBN past geen hedge accounting toe.

International Financial Reporting Standards (IFRS)

Nieuwe en gewijzigde IFRS-standaarden en IFRIC-interpretaties waarvan de toepassing van kracht is vanaf boekjaar 2012 zijn verwerkt:

- IFRS 7 Financial Instruments: Disclosures - Amendment to Disclosures

De volgende standaarden, aanpassingen van standaarden en interpretaties, die nog niet van kracht zijn of nog niet door de Europese Unie zijn bekrachtigd worden door EBN nog niet toegepast:

- IFRS 9 Financial Instruments
- IFRS 10 Consolidated Financial Statements
- IFRS 11 Joint Arrangements
- IFRS 12 Disclosure of Interests in Other Entities
- IFRS 13 Fair Value Measurement
- IAS 1 Presentation of Financial Statements
- IAS 12 Income Taxes- Recovery of Tax Assets
- IAS 16 Property Plant and Equipment
- IAS 19 Employee Benefits
- IAS 28 Investments in Associates and Joint Ventures
- IAS 32 Offsetting Financial Assets and Financial Liabilities & Financial Instruments, Presentation
- IAS 34 Interim Financial Reporting
- IFRIC 20 Stripping Costs in the Production Phase of a Surface Mine

EBN onderzoekt de gevolgen van deze standaarden, aanpassingen van standaarden en deze interpretaties. Op basis van de voorlopige uitkomsten verwacht EBN dat de toepassing van deze nieuwe standaarden, aanpassingen van standaarden en nieuwe IFRIC-interpretaties in toekomstige boekjaren geen materiële gevolgen zullen hebben voor de jaarrekening van de onderneming.

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING

in EUR mln

	noot		2012	mutaties t.o.v. 2011		2011
netto omzet	2		8.528	20%		7.103
heffingen	3	3.801			2.964	
operationele kosten	4	797			658	
afschrijvingen	5	745			617	
bedrijfslasten			5.343	26%		4.239
bedrijfsresultaat			3.185	11%		2.864
financiële baten	6		99			139
financiële lasten	6		-201			-232
resultaat geassocieerde deelnemingen	7		48			53
resultaat voor belastingen			3.131	11%		2.824
belastingen	8		-771	11%		-693
netto resultaat	9		**2.360**	11%		**2.131**
overige ongerealiseerde resultaten			-			-
totaal resultaat na belastingen			**2.360**	11%		**2.131**

GECONSOLIDEERDE BALANS

in EUR mln

activa	noot	**ultimo 2012**	ultimo 2011	passiva	noot	**ultimo 2012**	ultimo 2011
vaste activa				**eigen vermogen**	14		
materiële vaste activa	10	3.911	4.206	aandelenkapitaal		128	128
financiële vaste activa	11	112	113	ingehouden winst		72	76
		4.023	4.319			200	204
				langlopende schulden			
				voorzieningen	15	1.957	2.033
				latente belastingverplichtingen	8	135	120
				opgenomen leningen	16	1.652	1.733
				overige	17	16	16
						3.760	3.902
vlottende activa							
voorraden	12	40	68	**kortlopende schulden**			
vorderingen	13	1.079	1.085	opgenomen leningen	16	373	713
belastingvorderingen		-	80	belastingschulden		110	96
derivaten	19	257	327	overige	18	1.289	956
liquide middelen		366	9	derivaten	19	33	17
		1.742	1.569			1.805	1.782
totaal		5.765	5.888	**totaal**		5.765	5.888

WIJZIGINGEN GECONSOLIDEERD EIGEN VERMOGEN

in EUR mln

	aandelen-kapitaal	ingehouden winst	totaal eigen vermogen
stand per 1 januari 2011	128	46	174
netto resultaat	-	2.131	2.131
overige ongerealiseerde resultaten	-	-	-
totaal resultaat na belastingen	-	2.131	
slotdividend 2010	-	-46	-46
interim-dividend	.	-2.055	-2.055
stand per 31 december 2011	128	76	204
netto resultaat	-	2.360	2.360
overige ongerealiseerde resultaten	-	-	-
totaal resultaat na belastingen	-	2.360	2.360
slotdividend 2011	-	-76	-76
interim-dividend	-	-2.288	-2.288
stand per 31 december 2012	128	72	200

De ultimo 2012 ingehouden winst van EUR 72 mln is het voorgestelde slotdividend. Het totaal resultaat over 2012 bedroeg EUR 8.288 per aandeel. Dat was een stijging van 11% ten opzichte van 2011.

Zie in dit verband ook noot 14.

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

in EUR mln

			2012		2011
bedrijfsactiviteiten					
netto resultaat uit doorlopende activiteiten			2.360		2.131
herleiding naar brutomiddelen uit bedrijfsactiviteiten					
- resultaat deelnemingen		-48		-53	
- afschrijvingen		745		617	
- mutatie voorzieningen		64		19	
- afwaarderingen		50		28	
- rente	- ten laste van resultaat gebracht	97		93	
- belastingen	- ten laste van resultaat gebracht	771		693	
herleiding naar nettomiddelen uit bedrijfsactiviteiten					
- mutatie bedrijfskapitaal	- voorraden	28		-29	
	- vorderingen	6		159	
	- kortlopende schulden (exclusief leningen, schulden aan krediet-instellingen en winstuitkeringen)	79		-393	
- onttrekking voorziening		-13		-	
- rente	- ontvangen	57		45	
	- betaald	-78		-69	
- belastingen	- ontvangen	80		0	
	- betaald	-753		-717	
			1.085		391
kasstroom uit bedrijfsactiviteiten			3.445		2.522
investeringsactiviteiten					
materiële vaste activa		-621		-611	
ontvangen dividend		48		53	
kasstroom aangewend voor investeringsactiviteiten			-573		-558
financieringsactiviteiten					
winstuitkeringen		-2.102		-2.320	
opname leningen		300		415	
aflossing leningen		-289		-	
mutatie schulden aan kredietinstellingen		-425		-79	
kasstroom uit financieringsactiviteiten			-2.516		-1.984
mutatie liquide middelen			357		-20
stand liquide middelen per 1 januari			9		29
stand liquide middelen per 31 december			366		9

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

(1) Algemene informatie

Alle bedragen in deze toelichting zijn vermeld in miljoenen euro's, tenzij anders vermeld.

De vennootschappelijke winst- en verliesrekening

De vennootschappelijke winst- en verliesrekening van EBN is op grond van artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW op vereenvoudigde wijze opgesteld.

Schattingen en oordelen

Voor het opstellen van de jaarrekening moeten schattingen en beoordelingen worden gemaakt. Deze hebben consequenties voor de gerapporteerde bedragen voor activa en passiva, inkomsten en uitgaven en de daaraan gerelateerde rapportage van voorwaardelijke activa en passiva op de datum van de jaarrekening. De resultaten kunnen door dergelijke inschattingen en beoordelingen worden beïnvloed. In die gevallen worden in de toelichtingen de grondslagen besproken die het management het meest belangrijk acht en die vanwege intrinsieke onzekerheid veelal het meest lastig te voorspellen zijn.

Opruimkosten

De voorziening opruimkosten en de activering van opruimkosten in de balans is gebaseerd op informatie van operators en eigen analyses. Voor een nadere toelichting op de totstandkoming van deze voorziening wordt verwezen naar de "Grondslagen voor de waardering en winstbepaling" paragraaf "Voorzieningen" op pagina 59.

Reserves

EBN bepaalt de gas- en oliereserves volgens definities zoals door SPE, WPC, AAPG en SPEE zijn vastgelegd in het PRMS.

Realiseerbare waarde

De inschatting van de realiseerbare waarde van activa is mede gebaseerd op de reserves, productieprofielen, ingeschatte toekomstige verkoopprijzen en de WACC.

Het management wijst erop dat toekomstige gebeurtenissen kunnen afwijken van de voorspellingen en dat schattingen regelmatig moeten worden bijgesteld.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN TOTAAL RESULTAAT

(2) Netto omzet

EBN oefent één hoofdactiviteit uit, namelijk de exploratie en winning van aardgas en aardolie. De totale omzet is in Nederland gerealiseerd. Ook de activa waar EBN in participeert, bevinden zich in Nederland. Informatie met betrekking tot de belangrijkste debiteuren is opgenomen bij noot 22.

De netto omzet 2012 uit bedrijfsvoering bedroeg EUR 8.528 mln. Ten opzichte van 2011 was dit een stijging van EUR 1.425 mln (20%).
De stijging van de omzet hield voornamelijk verband met gerealiseerde hogere opbrengstprijzen (18%) met hogere afzet van aardgas (2%). Daarnaast namen ook de afgezette volumes van olie en condensaat toe ten opzichte van 2011.

(3 en 4) Heffingen en operationele kosten

in EUR mln	**2012**	**2011**
heffingen	3.801	2.964
operationele kosten	797	658

De heffingen kwamen EUR 837 mln (28%) hoger uit dan in 2011. Dit betrof voornamelijk de bijzondere afdrachten aan de Staat met betrekking tot de productie uit het Groningen-veld in 2012, te weten afdrachten volgens de Meer Opbrengsten Regeling (MOR) van EUR 3.668 mln en een staatsaandeel van EUR 126 mln. De toename in de afdrachten in 2012 was voornamelijk het gevolg van hogere afgezette volumes en een hogere gemiddelde gasprijs.

De operationele kosten hebben vooral betrekking op productie- en transportkosten.

Ultimo 2012 is er één persoon vanuit GasTerra bij EBN gedetacheerd. De totale loonkosten zijn onder de operationele kosten opgenomen. Deze bedroegen in 2012 EUR 8,2 mln (2011: EUR 8,6 mln), waarvan EUR 6,4 mln bruto lonen (2011: EUR 6,6 mln), EUR 0,5 mln sociale lasten (2011: EUR 0,3 mln), EUR 1,2 mln pensioenkosten (2011: EUR 1,1 mln) en EUR 0,1 mln overige (2011: EUR 0,5 mln).

Per balansdatum had de onderneming geen contractuele verplichting tot het storten van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds anders dan de mogelijkheid van het betalen van hogere toekomstige premies.

(5) Afschrijvingen

in EUR mln	**2012**	**2011**
afschrijving materiële vaste activa	574	565
afschrijving materiële vaste activa i.v.m. opruimen	171	52
totaal	745	617

De hogere afschrijvingen werden vooral veroorzaakt doordat er in 2011 een forse dotatie is gedaan aan de geactiveerde opruimkosten. Deze heeft geleid tot een hogere afschrijvingslast ten opzichte van 2011 van EUR 128 mln. Voor een verdere toelichting zie noot 10.

(6) Financiële baten en lasten

in EUR mln	2012	2011
rentebaten	4	7
rentebaten op financiële instrumenten op reële waarde via het resultaat	43	40
baten op financiële instrumenten op reële waarde via het resultaat	25	90
overige financiële baten	27	2
totaal financiële baten	99	139
rentelasten	-43	-40
rentelasten op financiële instrumenten op reële waarde via het resultaat	-59	-50
lasten op financiële instrumenten op reële waarde via het resultaat	-54	-46
rentelast op contant gemaakte voorzieningen	-45	-25
overige financiële baten en lasten	-	-71
totaal financiële lasten	-201	-232
netto financieringslasten	-102	-93

Ondanks het hogere volume van beschikbare liquiditeiten in het verslagjaar lagen de rentebaten op een lager niveau dan in 2011 als gevolg van lagere marktrentes.

De rentelasten betreffen de lasten op kortlopende en langlopende leningen.

De baten en lasten op financiële instrumenten betreffen naast het renteresultaat onder andere de waarderings-resultaten van de aan langlopende leningen gerelateerde derivaten.

(7) Resultaat geassocieerde deelnemingen

in EUR mln	2012	2011
GasTerra B.V.	14	14
NOGAT B.V.	26	32
NGT-Extensie	8	7
totaal	48	53

(8) Belastingen

in EUR mln	2012	2011
actuele belastingen lopend jaar	759	622
latente belastingen afkomstig van tijdelijke verschillen	12	71
totaal	771	693

De effectieve belastingdruk over 2012 was met 25,0% gelijk aan 2011 (25,0%).

In 2012 bedroeg het nominale tarief van de vennoot-schapsbelasting in Nederland 25,0% (2011: 25,0%).

Het saldo van latente belastingvorderingen en belastingverplichtingen nam met EUR 15 mln toe als gevolg van de volgende wijzigingen:

in EUR mln	2012	2011
stand per 1 januari		
latente belastingvorderingen	102	19
latente belastingverplichtingen	-222	-67
totaal	-120	-48
mutaties als gevolg van:		
- verschil commerciële en fiscale waardering materiële vaste activa	79	-155
- verschil commerciële en fiscale waardering voorzienigen	-94	83
stand per 31 december	-135	-120
waarvan:		
- latente belastingvorderingen	8	102
- latente belastingverplichtingen	-143	-222
mutatie vordering	-94	83
mutatie verplichting	79	-155

Onder de latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden de toekomstige belastingvorderingen en -verplichtingen verstaan die onder meer voortvloeien uit tijdelijke verschillen tussen het vermogen berekend op basis van bedrijfseconomische grondslagen en het vermogen op basis van fiscale grondslagen.

(9) Netto resultaat

In 2012 resulteert een netto resultaat uit doorlopende activiteiten van EUR 2.360 mln. Dat was EUR 229 mln (11%) hoger dan over 2011.

TOELICHTING OP DE BALANS

(10) Materiële vaste activa

in EUR mln	totaal	productie, transport en opslagfaciliteiten	boringen	inbreng-vergoedingen	activering opruimkosten	investeringen en boringen in aanleg
stand 01-01-2011						
aanschaffingswaarde	11.327	5.948	2.625	1.428	631	695
afschrijvingen	7.763	4.401	1.817	1.177	368	-
boekwaarde	3.564	1.547	808	251	263	695
mutaties in 2011						
aanschaffingswaarde:						
- investeringen	463	239	49	-	-	169
- investeringen exploratieboringen	148	-	131	-	-	17
- inbedrijfstellingen	-	329	245	-	-	-574
- activering financieringskosten	1	-	-	-	-	1
- activering opruimkosten	675	-	-	-	675	-
- buitenbedrijfstellingen	-20	-20	-	-	-	-
- afwaarderingen	-28	-	-	-	-	-28
afschrijvingen:						
- afschrijvingen	-617	-298	-242	-26	-51	-
- buitenbedrijfstellingen	20	20	-	-	-	-
	642	270	183	-20	624	-415
stand ultimo 2011						
aanschaffingswaarde	12.566	6.496	3.050	1.434	1.306	280
afschrijvingen	8.360	4.679	2.059	1.203	419	-
boekwaarde	4.206	1.817	991	231	887	280
mutaties in 2012						
aanschaffingswaarde:						
- investeringen	567	89	177	5	-	296
- investeringen exploratieboringen	54	-	-	-	-	54
- inbedrijfstellingen	-	55	143	-	-	-198
- activering financieringskosten	3	-	-	-	-	3
- activering opruimkosten	-126	-	-	-	-126	-
- buitenbedrijfstellingen	-	-	-	-	-	-
- afwaarderingen	-48	-	-40	-	-	-8
afschrijvingen:						
- afschrijvingen	-745	-290	-260	-24	-171	-
- buitenbedrijfstellingen	-	-	-	-	-	-
	-295	-146	20	-19	-297	147
stand ultimo 2012						
aanschaffingswaarde	13.016	6.640	3.330	1.439	1.180	427
afschrijvingen	9.105	4.969	2.319	1.227	590	-
boekwaarde	3.911	1.671	1.011	212	590	427

De investeringen in 2012 ad EUR 621 mln waren 2% hoger dan in 2011 (EUR 611 mln). De splitsing van deze investeringen tussen op land en offshore was EUR 204 mln (2011: EUR 228 mln) respectievelijk EUR 417 mln (2011: EUR 383 mln).

De afname in de activering van de geschatte opruimkosten van installaties bedroeg in 2012 EUR 126 mln (2011: positief EUR 675 mln). Voor een verdere toelichting zie noot 15.

Naar aanleiding van de toepassing van IAS 23 "Borrowing Costs" is voor de projecten Bergermeer en Norg gasopslag het geactiveerde bedrag met 3,4% opgerent en daarmee een bedrag van EUR 3 mln (2011: EUR 1 mln) aan financieringskosten geactiveerd.

(11) Financiële vaste activa

Onder financiële vaste activa verstaat EBN de deelneming van 40% in GasTerra B.V., de 45% deelneming in NOGAT B.V. en een aantal kleinere participaties, waaronder de 12% deelneming in de NGT-Extensie. Deze laatste deelneming is opgenomen onder 'overige'.
De geassocieerde deelnemingen worden verwerkt op basis van de equity-methode. Het resultaat wordt jaarlijks uitgekeerd, als gevolg daarvan zijn er geen wijzigingen in de balansposities van de betreffende deelnemingen.

in EUR mln	GasTerra	NOGAT	overige	**2012** totaal	GasTerra	NOGAT	overige	**2011** totaal
stand per 1 januari	86	13	14	113	86	13	14	113
aandeel in resultaat	14	26	7	47	14	32	6	52
ontvangen dividend	-14	-26	-8	-48	-14	-32	-6	-52
stand per 31 december	86	13	13	112	86	13	14	113

De volgende tabel geeft samenvattende financiële informatie over de geassocieerde deelnemingen GasTerra B.V., NOGAT B.V. en de NGT-Extensie op 100%-basis.

in EUR mln		GasTerra	NOGAT	NGT-Extensie	**2012** totaal	GasTerra	NOGAT	NGT-Extensie	**2011** totaal
balanstotaal activa	kortlopend	3.697	67	-	3.764	4.017	84	-	4.101
	langlopend	37	52	13	102	33	44	14	91
schulden	kortlopend	3.518	11	1	3.530	3.834	7	1	3.842
	langlopend	-	-	-	-	-	-	-	-
netto omzet		23.381	88	95	23.564	21.095	106	78	21.279
netto resultaat		36	58	95	189	36	71	74	181

(12) Voorraden

in EUR mln	2012	2011
materiaal	6	5
gas	27	61
condensaat en olie	7	2
totaal	40	68

(13) Vorderingen

Deze zijn als volgt te specificeren:

in EUR mln	2012	2011
vorderingen op geassocieerde deelneming	1.005	873
overige handelsdebiteuren	22	39
totaal handelsdebiteuren	1.027	912
overige vorderingen en transitoria	52	173
totaal	1.079	1.085

De vorderingen zijn met EUR 6 mln (1%) gedaald, voornamelijk als gevolg van lagere afgezette volumes in het vierde kwartaal 2012 ten opzichte van het vierde kwartaal in 2011.

De geassocieerde deelneming betreft GasTerra B.V. waarin EBN voor 40% deelneemt.

Voor wat betreft het kredietrisico wordt verwezen naar noot 19.

(14) Eigen vermogen

in EUR mln	2012	2011
stand per 1 januari	204	174
totaal resultaat	2.360	2.131
slotdividend voorgaand jaar	-76	-46
interim-dividend	-2.288	-2.055
stand per 31 december	200	204

EBN draagt maandelijks het (voorlopige) resultaat af aan de aandeelhouder, het ministerie van Economische Zaken. Deze periodieke winstafdracht is sterk bepalend voor de balansstructuur van EBN en resulteert in een relatief beperkt eigen vermogen voor de onderneming. Daar staat echter een zeer omvangrijke cashflow gedurende het gehele jaar tegenover. Het maatschappelijke, tevens geplaatste en volgestorte aandelenkapitaal bedraagt in 2012 EUR 128 mln (2011: EUR 128 mln) en bestaat uit 284.750 aandelen (2011: 284.750 aandelen) met elk een nominale waarde van EUR 450,00. Het gedeclareerde dividend per aandeel bedroeg EUR 8.302 (2011: EUR 7.378).

Het voorgestelde slotdividend van EUR 72 mln (2011: EUR 76 mln) wordt uitgekeerd na vaststelling van de jaarrekening door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit bedrag is het saldo van de netto winst à EUR 2.360 mln en het al uitgekeerde interim-dividend à EUR 2.288 mln. Het voorgestelde slotdividend is niet in mindering gebracht op het eigen vermogen.

(15) Voorzieningen

De voorziening opruimkosten omvat verplichtingen met een looptijd van 1 tot 50 jaar.

De voorziening bodemdaling omvat eveneens verplichtingen met een looptijd van 1 tot 50 jaar.

De voorziening opruimkosten is gebaseerd op opgaven van de operators en eigen analyses en wordt bepaald middels een schatting van de kosten op basis van het huidige prijspeil, zonder rekening te houden met inflatie, en contant gemaakt met een reële rente van 1,2% (2011: 0,3%). De tegenhanger van de contant gemaakte voorziening is gerubriceerd onder de materiele vaste activa en wordt afgeschreven op basis van UoP-methode. Voor het oprenten van de voorziening wordt de nominale rente van 2,3% gebruikt (2011: 2,0%).

Het totaal van de voorzieningen wordt verlaagd met EUR 76 mln. Dit is het saldo van de volgende wijzigingen:

in EUR mln	opruimkosten	bodemdaling	totaal
stand per 1 januari 2011	1.276	62	1.338
dotatie	-	5	5
onttrekking	-9	-1	-10
herziening	675	-	675
oprenten	25	-	25
stand per 31 december 2011	1.967	66	2.033
dotatie	-	19	19
onttrekking	-13	-1	-14
herziening	-126	-	-126
oprenten	45	-	45
stand per 31 december 2012	1.873	84	1.957

De verlaging van de voorziening opruimkosten ad EUR 94 mln wordt vooral veroorzaakt door een aanpassing van de disconteringsvoet naar een reële rente van 1,2% (2011: 0,3%).

Daarnaast zijn de geschatte kosten voor het ontmantelen en opruimen van installaties geactualiseerd door toename van de ingeschatte kosten en aangepaste inzichten met betrekking tot de tijdstippen van beëindiging van de productie.

(16) Opgenomen kortlopende en langlopende leningen

in EUR mln	2012		2011	
	totaal	waarvan kortlopend	totaal	waarvan kortlopend
obligatieleningen	1.893	373	1.871	288
onderhandse leningen	132	-	150	-
commercial paper	-	-	425	425
totaal	2.025	373	2.446	713

In 2012 verviel er één obligatielening van CHF 350 mln. Het totaal van de opgenomen leningen is met EUR 421 mln (-/-17%) afgenomen. Deze afname is vooral het gevolg van de sterk gestegen kasstroom uit bedrijfsactiviteiten in 2012 en als gevolg daarvan het niet opnemen van commercial paper en daarnaast is de positie van obligatieleningen verlaagd. In 2013 zal een obligatielening met een nominale waarde van CHF 450 mln worden afgelost. Deze is in 2012 verantwoord als kortlopende schuld. Er zijn geen zekerheden verstrekt over de opgenomen leningen met een totale schuldrest ultimo 2012 van EUR 2.025 mln. In de overeenkomsten van deze leningen zijn clausules opgenomen die het stellen van zekerheden beperken.

Opgenomen langlopende leningen

De balanspost langlopende leningen is als volgt samengesteld:

in EUR mln					2012	2011
JPY	5.000 mln	1,59%	onderhandse lening	2004/2014	44	50
CHF	350 mln	1,75%	openbare lening	2005/2012	-	288
CHF	450 mln	2,75%	openbare lening	2006/2013	372	370
CHF	400 mln	3,00%	openbare lening	2007/2014	331	329
CHF	125 mln	3,00%	openbare lening	2007/2014	104	103
JPY	10.000 mln	1,775%	onderhandse lening	2007/2017	88	100
CHF	325 mln	2,125%	openbare lening	2010/2020	269	267
CHF	125 mln	2,125%	openbare lening	2010/2020	104	103
CHF	350 mln	0,75%	openbare lening	2011/2016	290	288
CHF	150 mln	1,625%	openbare lening	2011/2023	124	123
CHF	235 mln	0,625%	openbare lening	2012/2019	195	-
CHF	125 mln	1,125%	openbare lening	2012/2024	104	-
totaal					2.025	2.021

De leningen en de bijbehorende rentelasten in vreemde valuta zijn via cross currency interest rate swaps volledig omgezet naar euro's. Daardoor worden de koerseffecten op de langlopende schulden zoals die uit de tabel blijken geneutraliseerd. Het gemiddelde interestpercentage van alle langlopende leningen, inclusief de effecten van de cross currency interest rate swaps, is 3,3% (2011: 3,4%). Alle langlopende leningen zijn vastrentend. Met uitzondering van de aan de JPY 2004/2014 en de JPY 2007/2017 leningen gerelateerde cross currency interest rate swaps, is het rentetype van de cross currency interest rate swaps vast.

De volgende tabel geeft een overzicht van de opgenomen obligaties en onderhandse leningen, gerangschikt op vervaldatum.

in EUR mln	2012	2011
binnen 1 jaar	372	288
binnen 1 tot 2 jaar	479	370
binnen 2 tot 3 jaar	-	482
binnen 3 tot 4 jaar	290	-
binnen 4 tot 5 jaar	88	288
na 5 jaar	796	593
totaal	2.025	2.021

Van het totaal van de opgenomen leningen heeft meer dan 50% een resterende looptijd langer dan 3 jaar. Van de leningen die na 5 jaar vervallen, vervalt EUR 195 mln in 2019, EUR 373 mln in 2020, EUR 124 mln in 2023 en EUR 104 mln in 2024.

(17) Overige langlopende schulden

Dit is hoofdzakelijk een schuld van EUR 17 mln (2011: EUR 17 mln) aan de Staat uit hoofde van een stockdividend van GasTerra B.V.. De Staat heeft recht op een deel van het aan EBN toekomende dividend van GasTerra B.V. bij liquidatie van GasTerra B.V..

(18) Overige kortlopende schulden

Deze post is als volgt samengesteld:

in EUR mln	2012	2011
handelscrediteuren	487	251
schulden inzake rente	33	32
heffingen	679	525
overige schulden	90	148
totaal	1.289	956

De toename bij de heffingen is voornamelijk het gevolg van een hogere uitstaande verplichting met betrekking tot de MOR.

BELEID OM FINANCIËLE RISICO'S TE BEHEERSEN

(19) Risicobeheer

Algemeen

De belangrijkste financiële risico's voor EBN zijn het liquiditeitsrisico, kredietrisico en het marktrisico (bestaande uit een renterisico en een valutarisico). Het financiële beleid van EBN is erop gericht om de effecten van koers- en renteschommelingen op activa en passiva te beperken. EBN maakt gebruik van financiële derivaten om de rente- en valutarisico's te beheersen die verbonden zijn aan met name de financiering van bedrijfsactiviteiten. De onderneming neemt geen speculatieve posities in met financiële derivaten.

Kapitaalbeheer

EBN streeft naar continuering van een goede toegang tot de geld- en kapitaalmarkten, onder andere door een prudent financieringsbeleid, gericht op handhaving van de korte- en lange termijn credit ratings op de hoogst mogelijke niveaus. Investeringsbeslissingen worden geëvalueerd op basis van het verwachte rendement met inachtname van de gemiddelde gewogen vermogenskostenvoet van EBN.

Nettoschuld in EUR mln	2012	2011
opgenomen leningen:		
langlopende leningen	1.652	1.733
kortlopende leningen	373	713
totaal opgenomen leningen	2.025	2.446
liquide middelen	-366	-9
financiële derivaten	-224	-310
nettoschuld (A)	1.435	2.127
eigen vermogen (B)	200	204
gearing ratio A/(A+B)*100%	88%	91%

Liquiditeitsrisico

EBN beschikt over een commercial paper programma van EUR 2.000 mln. Dat is onveranderd ten opzichte van 2011. Ultimo 2012 was er geen commercial paper uitgegeven.

De volgende tabel geeft inzicht in de te verwachten kasstromen per jaar met betrekking tot aflossing en rente van de leningen en de daaraan gekoppelde derivaten:

in EUR mln			2011		2011	2010
	opgenomen leningen	**rente-betalingen**	**betaling bij aflossing**	**kasstroom derivaten**	**totale cash out**	**totale cash out**
binnen 1 jaar	713	-58	-713	35	-736	-545
binnen 1 tot 2 jaar	370	-48	-370	58	-360	-272
binnen 2 tot 3 jaar	482	-36	-482	131	-387	-325
binnen 3 tot 4 jaar	-	-22	-	-	-22	-376
binnen 4 tot 5 jaar	288	-22	-288	-4	-313	-11
na 5 jaar	593	-72	-593	92	-574	-430
totaal	2.446	-258	-2.446	312	-2.392	-1.959

in EUR mln			2012		2012	2011
	opgenomen leningen	rente-betalingen	betaling bij aflossing	kasstroom derivaten	totale cash out	totale cash out
binnen 1 jaar	372	-54	-372	61	-365	-736
binnen 1 tot 2 jaar	479	-42	-479	113	-408	-360
binnen 2 tot 3 jaar	-	-28	-	-	-28	-387
binnen 3 tot 4 jaar	290	-28	-290	-1	-319	-22
binnen 4 tot 5 jaar	88	-21	-88	27	-82	-313
na 5 jaar	796	-83	-796	55	-824	-574
totaal	2.025	-256	-2.025	255	-2.026	-2.392

Kredietrisico

Het kredietrisico voor EBN heeft hoofdzakelijk betrekking op uitgezette deposito's bij kredietinstellingen, de beleggingen in geldmarktfondsen en de marktwaarde van financiële derivaten. EBN beperkt het kredietrisico door uitsluitend zaken te doen met financiële instellingen met een hoge kredietwaardigheid en door vaststelling van specifieke kredietlimieten per financiële instelling, gebaseerd op de credit rating van de desbetreffende instelling. Voor uitzettingen geldt minimaal een P-1 of A-1 korte termijn rating van Moody's respectievelijk Standard & Poor's én een A2 of A lange termijn rating van Moody's respectievelijk Standard & Poor's. Voor geldmarktfondsen geldt een minimale credit rating van Aaa en AAA van Moody's respectievelijk Standard & Poor's.

Indien in het kader van langlopende financiering derivatentransacties worden afgesloten, wordt dit uitsluitend gedaan met tegenpartijen die minimaal een A2 of A lange termijn rating van Moody's respectievelijk Standard & Poor's hebben. Er zijn in 2012 geen kredietverliezen opgetreden.

Kredietrisico met betrekking tot vorderingen

EBN verkocht in 2012 91% (2011: 91%) van de omzet aan GasTerra B.V. waarvan het kredietrisico als laag wordt ingeschat (lange termijn rating Standard & Poors AA+). De vordering op GasTerra B.V. bedraagt 93% (2011: 96%) van de totale vorderingen.

Renterisico

Het renterisicobeleid van EBN is gericht op het beperken van de renterisico's die samenhangen met de financiering van de onderneming en tegelijkertijd op het realiseren van minimale netto-rentelasten. Van de langlopende leningen en financiële derivaten wordt volgens interne richtlijnen maximaal 60% als variabel rentend aangehouden. Ultimo 2012 is 94% van de schuldpositie vastrentend.

Onderstaande analyse van de gevoeligheid van opgenomen leningen en daaraan gekoppelde financiële derivaten voor rentebewegingen, gaat uit van een onmiddellijke verandering van 1%-punt in de rentetarieven ten opzichte van het niveau op 31 december 2012. Alle andere variabelen worden daarbij constant gehouden. Een verlaging van de rentetarieven met 1%-punt zou resulteren in een geschatte daling van de netto financieringslasten met EUR 13 mln

uitgaande van de portefeuille aan financiële instrumenten per 31 december 2012. Een toename van de rentetarieven met 1%-punt zou resulteren in een stijging van de netto financieringslasten van naar schatting EUR 12 mln. Deze effecten zullen hoofdzakelijk ontstaan omdat de door een renteverandering veroorzaakte verandering in de marktwaarde van de derivaten rechtstreeks wordt verantwoord in het resultaat.

In onderstaande tabel is de gevoeligheid weergegeven van de reële waarde van de financiële instrumenten per 31 december 2012 voor veranderingen in de rentetarieven:

2012	boekwaarde	reële waarde	verandering reële waarde +1%	verandering reële waarde -1%
in EUR mln				
liquide middelen	366	366	-2	2
vorderingen	1.079	1.079	-	-
kortlopende leningen	-373	-378	2	-2
overige kortlopende schulden	-1.289	-1.289	-	-
langlopende leningen	-1.652	-1.744	88	-95
cross currency swaps positief gebruikt voor langlopende leningen	257	257	-12	13
cross currency swaps negatief gebruikt voor langlopende leningen	-33	-33	-	-
valutatermijncontracten gebruikt voor kortlopende leningen	-	-	-	-
totaal	-1.645	-1.742	76	-82

2011	boekwaarde	reële waarde	verandering reële waarde +1%	verandering reële waarde -1%
in EUR mln				
liquide middelen	9	9	-	-
vorderingen	1.085	1.085	-	-
kortlopende leningen	-713	-716	2	-2
overige kortlopende schulden	-956	-956	-	-
langlopende leningen	-1.733	-1.820	83	-89
cross currency swaps positief gebruikt voor langlopende leningen	314	314	-17	19
cross currency swaps negatief gebruikt voor langlopende leningen	-17	-17	-	1
valutatermijncontracten gebruikt voor kortlopende leningen	13	13	-	-
totaal	-1.998	-2.088	68	-71

Ultimo 2011 lag de gevoeligheid van de financieringslasten voor renteveranderingen met betrekking tot de reële waarde van de financiële instrumenten tussen negatief EUR 17 mln (+1%-punt wijziging van rente) en positief EUR 19 mln (-1%-punt wijziging van rente).

Valutarisico

EBN dekt valutarisico's, die voortvloeien uit verkopen en inkopen, volledig af op het moment waarop de handelsvorderingen of handelsverplichtingen zich manifesteren. Ultimo 2012 was er voor USD 7 mln aan valutarisico uit hoofde van handelsvorderingen afgedekt (ultimo 2011 geen).

Valutarisico's op kortlopende leningen in vreemde valuta worden afgedekt met valutatermijncontracten. Ultimo 2012 waren er geen valutatermijncontracten afgesloten gerelateerd aan in vreemde valuta uitgegeven kortlopende leningen (ultimo 2011 USD 550 mln).

Valutarisico's op langlopende leningen in vreemde valuta zijn afgedekt met cross currency interest rate swaps (zie noot 16).

In de onderstaande analyse van de gevoeligheid van de netto schuld (inclusief financiële derivaten) voor schommelingen in valutakoersen ten opzichte van de euro wordt uitgegaan van een verandering van 10% in alle valutakoersen tegenover de euro uitgaande van de koersen per 31 december 2012, waarbij alle andere variabelen constant worden gehouden. Een verandering van +10% houdt in dat de euro zwakker wordt ten opzichte van de vreemde valuta. Een verandering van -10% betekent een versterking van de euro ten opzichte van de vreemde valuta.

2012	boekwaarde	reële waarde	verandering waarde +10%	verandering waarde -10%
in EUR mln				
liquide middelen	366	366	-	-
vorderingen	1.079	1.079	-	-
kortlopende leningen	-373	-378	-43	35
overige kortlopende schulden	-1.289	-1.289	-	-
langlopende leningen	-1.652	-1.744	-195	159
cross currency swaps positief gebruikt voor langlopende leningen	257	257	150	-123
cross currency swaps negatief gebruikt voor langlopende leningen	-33	-33	87	-72
valutatermijncontracten gebruikt voor kortlopende leningen	-	-	-	-
totaal	-1.645	-1.742	-1	-1

2011	boekwaarde	reële waarde	verandering waarde +10%	verandering waarde -10%
in EUR mln				
liquide middelen	9	9	-	-
vorderingen	1.085	1.085	-	-
kortlopende leningen	-713	-713	-80	65
overige kortlopende schulden	-956	-956	-	-
langlopende leningen	-1.733	-1.820	-205	168
cross currency swaps positief gebruikt voor langlopende leningen	314	314	190	-155
cross currency swaps negatief gebruikt voor langlopende leningen	-17	-17	47	-39
valutatermijncontracten gebruikt voor kortlopende leningen	13	13	48	-39
totaal	-1.998	-2.085	-	-

Reële waarde van financiële instrumenten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de boekwaarde en de geschatte reële waarde van financiële instrumenten:

in EUR mln	31 december 2012		31 december 2011	
	boekwaarde	reële waarde	boekwaarde	reële waarde
activa				
overige deelnemingen	112	112	113	113
kortlopende vorderingen	1.079	1.079	1.165	1.165
financiële derivaten	257	257	327	327
liquide middelen	366	366	9	9
passiva				
langlopende leningen	1.652	1.744	1.733	1.820
kortlopende leningen	373	378	713	716
financiële derivaten	33	33	17	17
overige kortlopende schulden	1.399	1.399	1.052	1.052

De reële waarden van beursgenoteerde langlopende leningen zijn gebaseerd op gepubliceerde koersen (niveau 1 volgens IFRS), de overige reële waarden worden berekend op basis van beschikbare marktinformatie (niveau 2 volgens IFRS). Alle financiële activa en verplichtingen tegen reële waarde met waarde mutaties door het resultaat classificeren zich naar niveau 2.

Kortlopende vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden worden opgenomen tegen boekwaarde. Gezien de korte looptijd van deze instrumenten benadert de boekwaarde de reële waarde.

Onderstaande tabel biedt een overzicht van de boekwaarde van financiële derivaten onderverdeeld naar type en doel:

in EUR mln	**activa**	**passiva**	**totaal**
cross currency interest rate swaps	314	-17	314
valutatermijncontracten	13	-	13
totaal financiële derivaten in relatie tot opgenomen leningen	327	-	327
stand per 31 december 2011	327	-	327
cross currency interest rate swaps	257	-33	224
valutatermijncontracten	-	-	-
totaal financiële derivaten in relatie tot opgenomen leningen	257	-33	224
stand per 31 december 2012	257	-33	224

Area
CLOSED

OVERIGE TOELICHTINGEN

(20) Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Zoals aangegeven in de grondslagen voor waardering en winstbepaling neemt EBN deel in een veelheid van samenwerkingsverbanden. De basis hiervoor is vastgelegd in overeenkomsten van samenwerking, waaruit meerjarige financiële rechten en verplichtingen voortvloeien. Ter indicatie: de resterende verplichtingen ultimo 2012 voor 3 grote investeringsprojecten (Bergermeer gasopslag, Q13 Amstel, UGS Norg) bedragen per balansdatum EUR 453 mln (2011: EUR 429 mln).

Voorts bedraagt EBN's (in)directe aandeel in de bewezen en waarschijnlijke gasreserves van velden waarin EBN participeert per 31 december 2012 395 miljard m^3 GE (2011: 431 miljard m^3 GE).

In 2013 zal door NAM in de provincie Groningen inventariserend onderzoek plaatsvinden van de kwetsbaarheid van gebouwen ten gevolge van geïnduceerde aardbevingen door gaswinning uit het Groningen-veld. Dit onderzoek zal waar noodzakelijk leiden tot het treffen van preventieve maatregelen. Het is op dit moment nog niet mogelijk een betrouwbare schatting te maken van de omvang van de met deze maatregelen gemoeide uitgaven.

(21) Toelichting bij het overzicht van kasstromen

Bij het opstellen van het overzicht van kasstromen wordt de indirecte methode toegepast en wordt uitgegaan van een vergelijking van beginbalans en eindbalans. Vervolgens worden mutaties geëlimineerd die niet tot een kasstroom hebben geleid. De mutaties in het overzicht kasstromen kunnen worden ontleend aan de mutatieoverzichten van de betreffende balansposten.

(22) Verbonden partijen

GasTerra B.V. en EBN zijn verbonden partijen. EBN heeft 78 (2011: 79) gasverkoopcontracten met GasTerra B.V.. Van de netto omzet van EUR 8.528 mln is EUR 7.798 mln gerealiseerd via GasTerra B.V. (2011: EUR 7.103 mln resp. EUR 6.488 mln). Onder de vorderingen in 2012 is uit hoofde van leveringen aan GasTerra B.V. een bedrag opgenomen van EUR 1.005 mln (2011: EUR 873 mln).*
De Staat als aandeelhouder is als een verbonden partij aan te merken. De heffingen, vennootschapsbelasting en het totaal resultaat worden afgedragen aan de Staat. Hierbij wordt verwezen naar noot 14 en noot 18 in de jaarrekening.

(23) Key management

De totale last ter zake van bezoldiging, pensioenen en overige loonkosten van het key management (5 directieteamleden en 4 commissarissen) bedraagt in 2012 EUR 1,5 mln (2011: EUR 1,0 mln; 3 statutair directeuren en 4 commissarissen). De totale loonkosten van het key management in 2012 kan als volgt worden gespecificeerd:

in EUR mln	**2012**
periodiek betaalde beloningen	1,2
kosten voor beloning na beëindiging dienstverband	0,3
totaal	1,5

(24) Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum welke nader moeten worden toegelicht.

Utrecht, 20 maart 2013

Directie	**Raad van Commissarissen**
J.D. Bokhoven	R.M.J. van der Meer
	A.H.P. Gratama van Andel
	G-J. Kramer
	H.M.C.M. van Oorschot

*De vordering bestaat deels uit het proportionele gedeelte van afzet in concessies waarin EBN niet zelf het gas ontvangt maar gerechtigd is tot een evenredig deel van de opbrengst. Deze opbrengst wordt door GasTerra B.V. rechtstreeks aan EBN voldaan.

VENNOOTSCHAPPELIJKE WINST- EN VERLIESREKENING

in EUR mln	2012	2011
resultaat deelnemingen	56	60
overige resultaten na belastingen	2.304	2.071
netto resultaat	2.360	2.131
overige ongerealiseerde resultaten	-	-
totaal resultaat na belastingen	2.360	2.131

VENNOOTSCHAPPELIJKE BALANS

in EUR mln

activa	noot	ultimo 2012	ultimo 2011	passiva	noot	ultimo 2012	ultimo 2011
vaste activa				**eigen vermogen**	14		
materiële vaste activa	10	3.877	4.196	aandelenkapitaal		128	128
financiële vaste activa	11	112	113	ingehouden winst		72	76
		3.989	4.309			200	204
				langlopende schulden			
				voorzieningen	15	1.932	2.033
				latente belastingverplichtingen	8	135	120
				opgenomen leningen	16	1.652	1.733
				overige	17	16	16
						3.735	3.902
vlottende activa							
voorraden	12	40	68	**kortlopende schulden**			
vorderingen	13	1.079	1.085	opgenomen leningen	16	373	713
belastingvorderingen		-	80	belastingschulden		110	96
derivaten	19	257	327	overige	18	1.261	956
liquide middelen		347	19	derivaten	19	33	17
		1.723	1.579			1.777	1.782
totaal		5.712	5.888	**totaal**		5.712	5.888

TOELICHTING OP DE VENNOOTSCHAPPELIJKE JAARREKENING

Algemeen

De vennootschappelijke jaarrekening van EBN is opgesteld in overeenstemming met de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

Voor de bepaling van de grondslagen voor de waardering van activa en verplichtingen en resultaatbepaling van de vennootschappelijke jaarrekening wordt gebruik gemaakt van de optie die wordt geboden in artikel 2:362 lid 8 BW. Dit houdt in dat de grondslagen voor de waardering van activa en verplichtingen en resultaatbepaling van de vennootschappelijke jaarrekening gelijk zijn aan die welke in de geconsolideerde jaarrekening zijn toegepast. Hierbij worden deelnemingen, waarop invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid, op basis van de netto-vermogenswaarde gewaardeerd.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards ('IFRS') zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS) en met Titel 9 Boek 2 BW. Voor een beschrijving van de gehanteerde grondslagen wordt verwezen naar pagina 56 tot en met 63.

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

De vennootschappelijke winst- en verliesrekening is opgesteld in overeenstemming met de op grond van artikel 2:402 BW toegestane beperkingen.

Overige toelichtingen

De enkelvoudige balans omvat de waardering van de 100% deelnemingen, welke zijn geconsolideerd in de geconsolideerde jaarrekening. Gezien de minimale verschillen tussen de balansposten in de geconsolideerde en de vennootschappelijke jaarrekening wordt voor verdere toelichting verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Gezien de minimale verschillen tussen de overige opgenomen balansposten in de geconsolideerde en de vennootschappelijke jaarrekening wordt voor verdere toelichting verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening. Deze zijn opgenomen op pagina 68 tot en met 85.

Zekerheden

EBN heeft een aansprakelijkheidsverklaring in overeenstemming met artikel 403 Boek 2 BW uitgegeven voor EBN Capital B.V.

Fiscale eenheid

EBN vormt een fiscale eenheid met EBN Capital B.V., ten behoeve van de vennootschapsbelasting en belasting toegevoegde waarde. EBN en haar dochtermaatschappij, vormen samen een fiscale eenheid en zijn gezamelijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de door de fiscale eenheid verschuldigde belastingen.

Servicekosten vergoed aan externe accountants

De kosten van Ernst & Young, verantwoord onder operationele kosten, bedragen in 2012 EUR 782.000 voor auditservices (statutaire en joint venture audits) (2011: EUR 629.000), EUR 0 voor belastingadvies (2011: EUR 0) en EUR 32.000 voor overige diensten (2011: EUR 187.000).

OVERIGE GEGEVENS

Beloning bestuurders

Het statutaire bestuursorgaan van EBN bestaat met ingang van 2012 uit één persoon. Derhalve is voor de vermelding van de beloning bestuurders 2012 gebruik gemaakt van de vrijstelling volgens artikel 2:383 lid 1 BW.

In 2012 bedroeg de vergoeding aan de Commissarissen EUR 0,1 mln (2011: EUR 0,1 mln).

Utrecht, 20 maart 2013

Directie	Raad van Commissarissen
J.D. Bokhoven	R.M.J. van der Meer
	A.H.P. Gratama van Andel
	G-J. Kramer
	H.M.C.M. van Oorschot

Winstbestemming

De winstbestemming geschiedt conform het gestelde in Artikel 21 van de statuten van de Vennootschap.

Aan de aandeelhouder:

- Wordt jaarlijks een gedeelte van de winst als bijzondere winstuitkering uitgekeerd;
- Wordt het resterende deel van de winst als dividend uitgekeerd.

Gebeurtenissen na balansdatum

Hierbij wordt verwezen naar noot 24 in de geconsolideerde jaarrekening.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de aandeelhouder van EBN B.V.

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2012 van EBN B.V. te Utrecht gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening. De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2012, de geconsolideerde balans per 31 december 2012, het overzicht van wijzigingen in het geconsolideerd eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2012 met de toelichting waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit de vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2012 en de vennootschappelijke balans per 31 december 2012 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. De directie is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door de directie van de vennootschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de geconsolideerde jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van EBN B.V. per 31 december 2012 en van het resultaat en de kasstromen over 2012 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW.

Oordeel betreffende de enkelvoudige jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van EBN B.V. per 31 december 2012 en van het resultaat over 2012 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 20 maart 2013

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. drs. J.J. Vernooij RA

50 jaar
aardgas in
Nederland

KERNCIJFERS

in EUR mln	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS			
	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2005	2004	2003
EBN deelname in activiteiten:											
- aantal winningsvergunningen landzijde	27	24	23	22	21	20	14	14	14	14	14
- aantal winningsvergunningen zeezijde	101	101	103	103	100	95	85	85	85	77	77
- aantal opsporingvergunningen	48	47	48	45	41	26	17	19	19	22	26
afzet (mrd m³, 100%)	73	72	80	70	73	64	66	67	67	72	63
mutatie in % t.o.v. voorgaand jaar (100%)	+1	-10	+14	-5	+11	-3	-1	-7	-7	+15	-4
- afzet Groningen, (mrd m³, EBN aandeel)	19	18	20	15	16	12	13	13	13	13	11
- afzet kleine velden, (mrd m³, EBN aandeel)	11	12	13	14	15	15	15	15	15	18	15
afzet totaal, (mrd m³, EBN aandeel)	30	30	33	29	30	27	28	28	28	30	26
gemiddelde opbrengstprijs gas (€-centen per m³, 35,17 MJ/m³)	26,76	22,63	18,58	20,72	26,91	20,67	21,52	16,46	16,46	13,17	13,88
omzet uit:											
- doorlopende activiteiten	8.528	7.103	6.486	6.387	8.698	6.090	6.264	4.883	4.883	4.230	3.872
- beëindigde activiteiten								3.384	3.384		
omzet totaal	8.528	7.103	6.486	6.387	8.698	6.090	6.264	8.267	8.267	4.230	3.872
mutatie uit doorlopende activiteiten % t.o.v. voorgaand jaar	20	10	2	-27	+43	-3	+28	+15	+15	+9	+7
totaal resultaat uit:											
- doorlopende activiteiten	2.360	2.131	2.076	2.211	3.269	2.367	2.378	1.673	1.637	1.534	1.380
- beëindigde activiteiten								2.154	2.154		
totaal resultaat	2.360	2.131	2.076	2.211	3.269	2.367	2.378	3.827	3.791	1.534	1.380
totaal resultaat uit doorlopende activiteiten in % van de omzet	28	30	32	35	38	39	38	34	34	36	36
materiële vaste activa:											
- investeringen onshore	202	228	224	238	129	277	146	121	121	143	138
- investeringen offshore	419	383	383	475	447	405	478	446	446	207	316
- opruimen	-126	675	57	-163	93	137	273	149			
totaal investeringen	495	1.286	664	550	669	819	896	716	567	350	454
afschrijvingen	745	617	499	462	501	494	403	374	376	337	344
eigen vermogen	200	204	174	158	160	162	290	237	437	348	329
gearing ratio (%)	88	91	91	93	91	93	86				
vreemd vermogen	5.565	5.684	5.146	4.520	5.386	4.664	3.902	3.437	2.977	2.730	2.592

VERKLARENDE WOORDENLIJST

Bcm	Miljard kubieke meters (billion cubic metres).
Brandstofmix	Verhouding van verschillende brandstoffen leidend tot een hoeveelheid opgewekte energie.
CCS	CO_2 -afvang en -opslag (carbon capture and storage).
Cluster	Locatie waar meerdere putten geboord kunnen worden.
Corporate Governance Code (oud)	Gedragscode voor beursgenoteerde ondernemingen.
Corporate Governance Code (nieuw)	De Nederlandse Corporate Governance Code van de Monitoring Commission Corporate Governance Code.
COSO	The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.
Dashboard	Overzicht van bedrijfsspecifieke prestatie-indicatoren.
Energiemix	Verhouding energie die Nederland gebruikt uit verschillende energiebronnen.
End-of-field-life	Gas- en olievelden in de eindfase van de productie.
E&P	Exploratie en productie.
EZ	Ministerie van Economische Zaken.
Fallow Acreage Convenant	Convenant ter bevordering van de opsporing en de winning van de olie- en gasreserves en de opslag van stoffen op het Nederlands deel van het continentaal plat tussen de Minister van Economische Zaken en de mijnbouwondernemingen actief op het continentaal plat, zoals ondertekend op 31 augustus 2010.
Fracking	Techniek waarmee vloeistof onder hoge druk in het gesteente dat gas bevat wordt gebracht waardoor het gesteente ‘breekt’ en het gas gewonnen kan worden.
Gasgebouw	Publiek-private samenwerking in de Maatschap Groningen en GasTerra.
Gasrotonde	De fysieke nationale- en internationale gasinfrastructuur.
Gasvoorkomen	Ondergrondse ophoping van gas dat gewonnen kan worden.
GE	Groningenequivalent (m^3 aardgas met verbrandingswaarde van 35,17 MJ bij 0 graden Celsius en 101,325 kPa).
Geothermie	Aardwarmte.
HR	Personeelszaken (Human Resources).
ICT	Informatie en communicatie-technologie.
IFRIC	International Financial Reporting Interpretation Committee.
IFRS	International Financial Reporting Standards.
IMS	Integraal management systeem.
JIP	Joint Industry Project.
Kussengas	Gas dat aanwezig moet zijn in een veld of opslag om de druk op peil te houden.
LNG	Vloeibaar aardgas (liquefied natural gas).

Mijnbouwwet	Nederlandse wet waarin de regels over opsporing, winning en opslag van delfstoffen staat beschreven.
MOR+SA	Meeropbrengst regeling Groningen + Staatsaandeel.
MVO	Maatschappelijk verantwoord ondernemen.
NAM	Nederlandse Aardolie Maatschappij.
Near-field exploratie	Opsporing van gas nabij bestaande winningslocaties.
NOGEPA	Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Productie Associatie.
NOV management	Non-operated venture management.
Offshore	Op zee.
Operating partner	Zie operator.
Operator	Partij in het winningstraject die namens partners activiteiten uitvoert.
Overlegplatform Gasrotonde	Forum van de Nederlandse overheid, gasindustrie en kennisinfrastructuren voor nieuwe initiatieven en strategische kwesties over de fysieke nationale- en internationale gasinfrastructuur.
Permeabiliteit	Doorlaatbaarheid. De mate waarin een vaste stof andere stoffen doorlaat.
PRMS	Internationaal classificatiesysteem waarin de status en hoeveelheid van olie- en gasvoorkomens wordt vastgelegd.
ROAD	Rotterdam Opslag en Afvang Demonstratieproject.
Scorecard	Overzicht van afdelingsspecifieke prestatie indicatoren.
Schaliegas of shale gas	Gas dat wordt gewonnen uit kleisteenreservoirs waar gas moeilijk uitstroomt vanwege minder goede doorlatendheid van het gesteente.
Shallow gas	Gas dat wordt gewonnen uit relatief ondiepe reservoirs (< 800 m).
SodM	Staatstoezicht op de Mijnen.
Spotmarkt	Markt waar overschotten worden verhandeld en tekorten worden gedekt. Levering en betaling vinden na het sluiten van de overeenkomst op korte termijn plaats.
Staatsdeelneming	Aandeelhouderschap van de Nederlandse Staat.
Stranded reserves or fields	Gasvoorkomens die op enig moment om technische of economische redenen als niet-winbaar worden beschouwd.
Tight gas	Gas dat wordt gewonnen uit zandsteenreservoirs waar gas moeilijk uitstroomt vanwege minder goede doorlaatbaarheid.
TNO	Nederlandse Organisatie voor toegepast natuurlijkwetenschappelijk onderzoek.
Treasury	Het beheren van geld van de onderneming.
VPB	Vennootschapsbelasting.

CONTACTINFORMATIE

Heeft ons jaarverslag u aan het denken gezet, vragen opgeroepen of geïnspireerd? U kunt altijd contact met ons opnemen om uw vragen te stellen of van gedachten te wisselen.

Bezoekadres

EBN B.V.

Moreelsepark 48

3511 EP Utrecht

Postadres

Postbus 19063

3501 DB Utrecht

Telefoon: +31 (0)30 2339001

Fax: +31 (0)30 2339051

Mail: ebn.mail@ebn.nl

Colofon

Productie

Communicatie EBN

Ontwerp en realisatie

a-design, Sassenheim

Fotografie

Bas Duijs, Leiden

Joel Frijhoff, Amsterdam

Drukwerk

Deltabach Grafimedia

EBN B.V. Postbus 19063, 3501 DB Utrecht | T +31(0)30 - 233 9001 | ebn.mail@ebn.nl | www.ebn.nl